

Täysistunto

Tiistai 24.10.2017 klo 13.59—19.29

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 19.29.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Arto Satonen (13.59—16.00), ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (16.00—17.55) ja puhemies Maria Lohela (17.55—19.29).

Puolan tasavallan presidentti Andrzej Duda valtuuskuntineen saapui seuraamaan täysistuntoa noin kello 15.28.

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Valtioneuvosto on 19.10.2017 toimittanut eduskunnalle Euroopan unionin asiat U 56-59/2017 vp, ja puhemies on lähettänyt ne käsiteltäviksi suureen valiokuntaan, jolle asiasta U 56 lakivaliokunnan, asiasta U 57 perustuslakivaliokunnan ja asioista U 58 ja 59 liikenne- ja viestintävaliokunnan on annettava lausunto.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 kolmanneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 142/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

14.01 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Esittelen eduskunnan käsiteltäväksi tämän vuoden kolmannen lisätalousarvion. Meidän valtiontalouden ja talouden tila on edelleen hyvin myönteinen. Tämän vuoden kasvuennuste viimeisen eli syyskuun ennusteen mukaan ennustaa 2,9 prosenttiyksikön kasvua tälle vuodelle. Muutos vuoden takaiseen on siis huomattava. Tämä tarkoittaa sitä, että työllisyys paranee tällä hetkellä, vienti vetää, investoinnit ovat lähteneet kasvuun,

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

ja ehkä ilahduttavana elementtinä on se, että t&k-investoinnit ovat myöskin lähteneet kasvuun, mikä tarkoittaa sitä, että usko tulevaisuuteen on vahva, mutta myöskin me voimme uskoa tulevaisuuteen, koska yritykset panostavat tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Se on panostuksia tulevaisuuden työpaikkoihin, tulevaan hyvinvointiin.

Talouden hyvä vire vaikuttaa julkiseen talouteen, eli valtion velanotto on tahtunut. Vielä vuoden 2017 varsinaisessa talousarviossa me arvioimme tämän vuoden velanoton tarpeeksi 5,6 miljardia euroa, nyt tämä on alentunut 1,1 miljardilla. Tämän vuoden velanotoksi arvioidaan nyt 4,5 miljardia euroa. On ilahduttavaa, että se on vähemmän kuin on arvioitu, mutta haluan alleviivata sitä, että se on edelleen 4,5 miljardia euroa, joka on valtava määrä rahaa tulevien veronmaksajien maksettavaksi. Ensi vuoden osalta hyvä myönteinen kehitys jatkuu. Velanoton tarpeeksi arvioidaan 3 miljardia euroa. Tämä vauhti ei kuitenkaan vielä riitä siihen, että hallitus pääsisi tavoitteeseensa, että velkaantuminen päättyisi vuonna 21. Vaikka olemmekin hyvää vauhtia matkalla kohti tämänkin tavoitteen toteutumista, se vaatii vielä tiukan finanssipolitiikan jatkamista, työn linjan jatkamista, talouskasvun pohjan vahvistamista.

Arvoisa puhemies! Meidän täytyy edelleenkin muistaa se, että suurimmat talouspolitiikan virheet tehdään yleensä nousukauden aikana. Siksi meillä ei ole nyt varaa löysäämiseen, vaan tämäkin lisätalousarvio on tehty vastuullisen talouspolitiikan hengessä. Jotain kuvaa se, että lisätalousarvion koko jakamatonta varausta ei käytetty uusiin menolisäyksiin vaan varausta säästettiin 45 miljoonaa euroa, joka siirretään ensi vuoden lisätalousarvioiden jakamattomaan varaukseen. Tämäkin päätös alleviivaa sitä, että esitys on tehty tiukkaa menokuria noudattaen. Työttömyyden alentuminen näkyy muun muassa siinä, että työttömyysmenojen pienenemisen vuoksi työttömyysturvan määrärahasoa voidaan laskea 35 miljoonalla eurolla. Yhteensä nämä esitykset lisäävät valtion velanoton tarvetta 106 miljoonaa euroa. Siis kuitenkin velanoton tarve on yli miljardin pienempi kuin viime vuonna arvioitiin. Nyt me joudumme nostamaan 100 miljoonalla, mutta pysymme koko ajan kehysten puitteissa eli hallituksen oman tiukan talouspolitiikan raamin sisällä.

Suurimmat lisäyksesitykset tehdään työllisyyden ja kasvun tukemiseen. Länsi-Suomen meriklusteri on noussut yhdeksi niistä keskeisistä aloista, jotka Suomen vahvaa talouskasvua ja viennin kasvua tällä hetkellä vetävät eteenpäin. Siksi laivanrakennuksen innovaatiotukeen esitetään noin 30 miljoonan euron määrärahaa, jonka tavoitteena on tukea teollisuuden innovaatioiden ja kansainvälisen kilpailukykyyn vahvistamista.

Osaavan työvoiman saatavuudesta on tulossa merkittävä pullonkaula meidän kasvulle. Olisi perin onnetonta, jos tämä orastava talouden kasvu — tai vahva talouden kasvu tällä hetkellä — leikkaisi kiinni siihen, että yritykset eivät saa osaavaa työvoimaa. Tähän täsmäläkköönä hallitus tarjoaa 10 miljoonaa euroa korkeakoulutettujen muuntokoulutukseen. Tavoitteena on se, että tämän turvin 550 opiskelijaa osallistuu muuntokoulutukseen ja työllistyy työvoimapulasta kärsiville kasvualoille. Erityisesti teknologia-alan, ICT-alan koulutuksesta on kysymys. Tämä koskee tällä hetkellä, jos katsotaan työvoiman tarvetta, erityisesti Jyväskylän ja Oulun seutuja, jos jotkut sieltä ylös nostaa. [Eduskunnasta: Entä Satakunta?]

Arvoisa puhemies! Aikaisemmassa työssäni maa- ja metsätalousministerinä opin ymmärtämään meidän viljelijöiden ja tuottajien vaikean kannattavuustilanteen ja tukalan tilanteen. Satokausi on ollut poikkeuksellisen vaikea sateiden ja kylmän ilman vuoksi. Siksi hallitus on päättänyt tukea vaikeassa tilanteessa olevia viljelijöitä 25 miljoonalla eurolla, joka kohdistetaan energiaveron palautusjärjestelmän kautta viljelijöiden tueksi. Uutta mää-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

rärahää kohdennetaan 15 miljoonaa euroa, minkä lisäksi Makerasta kohdennetaan 10 miljoonaa euroa uudelleen. Tämä päätös tehdään täydentävässä esityksessä, mutta se heijastuu lisätalousarvioon tämän Makeran pääomituksen aikataulun muutoksena. Tämän lisäksi on tehty täsmäpanostus miljoona euroa Välitä viljelijästä -hankkeelle. Tiedämme, että kannattavuusvaikeuksissa vaikeassa tilanteessa toimivilla viljelijöillä on erittäin suuria henkisiä paineita ja vaikeuksia. Siksi tämä on otettu erityiseksi panostuksen kohteeksi.

Arvoisa puhemies! Näillä sanoilla, kun samaan aikaan edelleenkin voidaan iloita positiivisesta talouden käänteestä, sen jatkonäkymästä — noin 2 prosenttiyksikön kasvuennusteet vuosille 18—19 sekä paraneva työllisyyskehitys, julkisen talouden vahvistuminen — niin pitää myöskin varoittaa ja muistuttaa siitä, että velkaa otetaan edelleenkin tänä vuonna yli 4 miljardia. Ensi vuodelle arvio on 3 miljardia. Työtä pitää jatkaa, ja nimenomaan työtä. Työn ensisijaisuus suomalaisen hyvinvoinnin ytimessä on se, mikä kantaa hallituksen talouspolitiikan linjaa, ja sitä me tulemme määrätietoisesti jatkamaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on mahdollisuus pyytää vastauspuheenvuoroja.

14.08 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kyllä valitettavasti talouskasvusta huolimatta kohtuullisesti synkkiä pilviä ilmassa. Tänä juuri kuulumme, että hallitus ei tule pääsemään työllisyystavoitteeseensa ja alijäämän taittuminenkin on vain väliaikaista näillä näkymin.

Siksi, puhemies, on erityisen tärkeää, että hallitus näissä olosuhteissa tekee senkaltaista politiikkaa, että työllisyys paranisi ja että kasvu, jota nyt tulee, myöskin kuuluisi kaikille ja sitä voitaisiin jakaa tasa-arvoisemmin. Siksi, puhemies, minua huolestuttaa kovasti se, että tämän hetken talouspoliittisista valinnoista hallitukselta tuntuu puuttuvan sydän. Kasvu ei todellakaan kuulu kaikille, leikkaukset heikompiosaisilta ovat tätä päivää, ja samaan aikaan rahaa tuntuu riittävän työllisyyspoliittisesti varsin tehottomiin veronkevennyksiin kaikkein hyväosaisimmille. Haluaisinkin tässä yhteydessä, ministeri Orpo, teille teroittaa: voisitteko pohtia uudestaan [Puhemies koputtaa] arvovalintoja nimenomaan sen suhteen, että tämä politiikka, eriarvoistava politiikka, käännettäisiin toiseen suuntaan?

14.10 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa valtiovarainministeri, te ihan oikein totesitte, että hyvin poikkeuksellisista sääoloista johtuen maatalouden korjuuajankohta on epäonnistunut erittäin pahoin. Monet viljelijät ovat joutuneet taistelemaan tuulimyllyjä vastaan. Se on ollut sekä henkisesti että fyysisesti erittäin raskasta.

Sen tähden tulevaisuudenuskon luominen Suomen eduskunnalta ja hallitukselta on erityisen tärkeää tässä tilanteessa. Sen tähden näillä panostuksilla, jotka on tehty, voidaan rohkaista niitä ihmisiä, jotka joutuvat jäämään hyvin vähälle tämän vuoden osalta, rohkais- ta kuitenkin, että he valmistautuvat ottamaan vastaan uusia haasteita. Sen tähden kehittä- misrahastoon ja myöskin kannattavuuteen liittyvät panostukset ovat erittäin tärkeitä. Tästä on syytä antaa [Puhemies koputtaa] tunnustus, ja toivottavasti jatkossakin pidätte huolta viljelijöistä.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

14.11 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän alkuun myös tästä maatalouden kriisipaketista. Perussuomalaiset ottivat tämän vahvasti esille joitakin viikkoja sitten, ja toivottavasti myös se oli tässä innoittamassa asiaa.

Muutamia viikkoja sitten kysyin ministeri Orpolta ja pääministeriltä maahanmuuttoon liittyvien kustannuslaskelmien perään. Nehän luvattiin jo hallitusohjelmassa. Kuten huomamme täältä, lisäyksiä on 12,3 miljoonaa, ja täällä todetaan, että vastaanoton piirissä on ollut aiempaa arvioitu suurempi määrä henkilöitä. Koska me saamme nämä selvitykset? Nythän me tietyllä tavalla teemme tätä niin sanotusti vähän sokkona, kun meillä ei tunnu olevan käsitystä siitä, kuinka paljon näihin menee, ja aina sitä siirretään, viimeisin aika visiini piti olla nytten keväällä. Kyselin tosiaan muutama viikko sitten, ja edustaja Hakkarainen kysyi myöskin, mutta emme saaneet vastausta siihen, milloin se valmistuu.

14.12 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hivenen täytyy hämmästellä kyllä edustaja Viitasen puheenvuoroa — happamilta näyttää maistuvan nämä talouskasvun hedelmät, joita nyt saadaan toisenlaisella talouspolitiikalla kuin silloin, kun valtiovarainministeri oli sosiaalidemokraateista. Silloinhan ratkaisu oli se, että fifty-fifty korotetaan veroja, ja nyt ratkaisu — kun maassamme on kokoomuslainen valtiovarainministeri — on ollut se, että kokonaisveroaste ei nouse ja työn verotusta ei kiristetä, eli on työn kautta lähdetty ajattelemaan tätä asiaa. Ja nyt, 10 vuoden tauon jälkeen, meillä on maassa laaja-alaista kasvua, kiitos tästä hyvälle talouspolitiikalle ja myös hyvälle kansainväliselle vedolle.

Haluan, arvoisa puhemies, antaa kiitosta myös siitä, että tässä otetaan suomalaisen maatalouden vaikea tilanne, poikkeuksellisen vaikea syksy, hyvin huomioon. Kiitos ministeri Lepälle lisäpanostuksesta suomalaiseen ruuantuotantoon. Se on pieni apu [Puhemies koputtaa] mutta tulee todellakin isoon hätään.

14.13 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietenkin hyvä asia, että talous ja työllisyystilanne kehittyvät myönteiseen suuntaan, ja tästä iso kiitos tietenkin kansainvälisen talouden noususuhdanteelle, jonka imuun Suomi pääsi aivan kalkkiviivoilla. Kiitos myös Euroopan keskuspankin rahapolitiikalle, joka on estänyt ison finanssikriisin. Mutta me emme voi kuitenkaan tuudittautua tällaisiin myönteisiin ulkoisiin viipuvaikutuksiin, ja siksi huomio täytyy pistää nyt ennen kaikkea rakenteellisiin, isoihin uudistuksiin ja ennen kaikkea sellaisiin uudistuksiin, jotka lisäävät työllisyyttä.

Kysynkin valtiovarainministeri Orpolta: Hallitus on paljon puhunut siitä, että työttömien työnhakijoiden määrä on vähentynyt, mikä on hyvä asia, mutta paljon vähemmän on puhuttu siitä, kuinka paljon työllisten määrä on kasvanut. Työllisten määrä ei ole kasvanut läheskään samassa suhteessa. Mitkä ovat ne keskeiset työllisyyspoliittiset toimet, joiden kautta työllisten määrää pystytään kasvattamaan?

14.14 **Simon Elo si** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suora vastaus edustaja Aallolle: Työvoimatutkimuksen mukaan työllisyys on kasvanut tällä hallituskaudella noin 34 000. Siinä on ainakin 34 000 ihmistä, jotka voivat omalla kohdallaan sanoa, että tämä nousukausi on vaikuttanut heihin positiivisesti. Jos sitten katsotaan työvälistilastoja, niin työttömiä työnhakijoita on 54 000 vähemmän kuin vuosi sitten. Mutta tosiaan tällä koko hallituskaudella 34 000 työllistä lisää.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Täytyy yhtyä edustaja Heinosen hämmästelyyn edustaja Viitasen puheenvuorosta. Kyllä me olemme verokriittisiä Sinisessä tulevaisuudessa, ja ymmärrän sen, että sosialistit eivät ole. Te olette punaisia päältä ja punaisia vielä sisältäkin. En tiedä, mikä hedelmä se on, kertokaa se minulle. Mutta tämän hedelmän tarina, tämä kori, ainakin alkaa oppositiossa vähitellen hahmottua, että kuka on missäkin. 1,2 miljardia euroa veronkevennyksiä tämän hallituksen ansiosta. Kyllä minä uskon, että keskiluokka siitä kiittää. Ja kun tätä vielä painotetaan pienituloisiin ja [Puhemies koputtaa] solidaarisuusvero pysyy, niin kyllä tämä on myös oikeudenmukaista.

14.15 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Elo, tuo köyhän miehen Soini: [Naurua] On niin, että on hyvä, että tämä kansainvälinen veto on tarttunut myös Suomeen. On hyvä, että hallitus ei ole omilla toimillaan sössinyt sitä ulkoista vetoa. Mutta kysymys kuuluu: onko oikein, että tässä tilanteessa, kun talousluvut kasvavat, yritysten voitot kasvavat, jaetaan isoja veronalennuksia, samaan aikaan edelleen leikataan kaikkein pienituloisimmilta suomalaisilta? Ymmärrän, että tällä lisätalousarviol-la ei voida korjata niitä virheitä, joita on tehty koulutusleikkauksissa ja joita on tehty sosiaaliturvaleikkauksissa, mutta nyt on kysymys siitä, että kun budjetti ensi vuodelle tulee tämän talon käsittelyyn, niin nämä asiat pitää tässä talossa korjata, ja tämä lisätalousarvio voisi olla [Puhemies koputtaa] lähete sille.

14.16 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmassa on paljon positiivisia asioita: talous on kääntymässä, vienti vetää, ja sitä mukaa työllisyyskin paranee. Mutta meillä on yksi asia, josta meidän kaikkien tulee olla huolissamme, eli se, miten maataloussektori voi ja jaksaa. Taloudellisten mahdollisuuksien lisäksi maataloudessa on kyse maamme huoltovarmuudesta. Talouskriisit ja aseelliset konfliktit voivat hyvinkin nopeasti vähentää merkittävästi ruokatuotantoa maailmanlaajuisesti, joten emme voi tuudittautua sen varaan, että saamme hankittua halpoja elintarvikkeita ja energiaa ulkomailta kaikissa tilanteissa. Huoltovarmuuden turvaamiseksi tarvitsemme toimivaa maataloutta, hajautettua energiantuotantoa ja elinvoimaista maaseutua. Lakkautettuja tiloja ja alas ajettua maatalous- ja elintarviketuotantoa ei nimittäin hetkessä nosteta ylös. On hyvä, että hallitus on päättänyt hätäpaketista ja myöntää 25 miljoonaa euroa lisätukea maataloudelle. Mutta riittääkö se [Puhemies koputtaa] luomaan sitä tulevaisuudenuskoa, mistä edustaja Kallikin puhui?

14.17 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä lisäbudjetissa on paljon hyviä asioita, mutta keskityn vain maatalouden osioon.

On hyvä, että se hätä, mikä kadon kohdanneilla viljelijöillä on, on nyt kuultu. Tämä kato kohtasi erityisesti Pohjois-Karjalaa, Pohjois-Savoa, Keski-Suomea ja aluetta siitä aina Ouluun päin. Olen seisonut itse aitokauraviljelijän pellon reunalla, jossa viljelijä kertoi, että menetykset olivat noin 200 000 euroa muutaman rankkasadepäivän aikana. Siksi on tärkeää, että yritämme kohdentaa tätä apua sinne niin paljon kuin mahdollista, sinne oikeisiin kohteisiin, ja mielestäni tämä energiaveron palautus kohdistuu kohtuullisen hyvin. Sitä kohdistamista on toki vaikea tehdä, mutta on erittäin hyvä, että sitä ei tehdä leveällä pensselillä, esimerkiksi vain kaikille tukihehtaareille. Silloin siitä ei hyötyä olisi. Tärkeää on myöskin, että neuvotellaan jatkossa [Puhemies koputtaa] valtiontakauksien myöntämise-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

si poikkeuksellisiin tilanteisiin järjestelmä, joka olisi nopea [Puhemies koputtaa] apu tällaisiin toimiin.

14.19 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talous kasvaa, leikkaukset jatkuvat, ja on aivan oikeutettu se kysymys, johon hallitus toistuvasti ei täällä vastaa, ja se on se, kuuluuko kasvu kaikille. Edustaja Elo, te viljelette näitä hedelmävertauksia. Teinä keskittyisin niihin hedelmiin, joita nyt tulee, ja kysymys on siitä, kuuluvatko ne kaikille.

Viime viikolla nähtiin, että hallitus taipui vihdoinkin ja viimein kiinteistöveron pakkonostoaikeissa, ja nyt kun on osoitettu, että verotukseen voidaan tässä talossa tehdä muutoksia, niin, arvoisa puhemies, valtiovarainministeri Orpo, kysyn teiltä: Kuuluuko teidän mielestänne kasvu kaikille lapsiperheille? Siis ei ainoastaan niille, joiden lapset ovat päivähoitossa, vaan kaikille lapsiperheille? Meidän mielestämme kuuluu, kasvu kuuluu myös keskituloisille lapsiperheille, ja kysyn: valtiovarainministeri Orpo, sopisiko se teille, jos lapsiperheiden veronkiristys peruttaisiin täällä eduskunnassa, kuten tehtiin tälle kiinteistöveron pakkorotukselle?

14.20 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yleensä opposition osa täällä eduskunnassa on aika helppo, moititaan ja haukutaan kaikkia, mutta kun kuuntelee edustaja Viitasen ja edustaja Aallon puheenvuoroja, niin tuntuu siltä, että opposition osa onkin nyt vähän vaikeampi: talous kasvaa, työllisyys paranee, työttömyys vähenee, kuluttajien luottamus vahvistuu, yritysten ja yrittäjien luottamus vahvistuu, eli menee tässä mielessä paremmin. Tämä ei tietystikään ole yksin maamme hallituksen ansiota, mutta on aivan epärehellistä väittää, etteikö hallituksen politiikalla, sillä, millä on luotu vakautta ja ennustettavuutta, millä on tuettu työllisyyttä ja yrittäjyyttä, olisi ollut mitään merkitystä Suomen kasvun aikaansaamisessa. Tämä työn linja, jossa pyritään siihen, että työnteen verotusta ei kiristetä, on erittäin tärkeä osa hallituksen politiikkaa ja on osoittanut onnistuneisuutensa, ja tällä linjalla on hyvä jatkaa.

14.21 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että maanviljelijöitä tuetaan tällä rahasummalla. Vierailin viikonloppuna Pohjois-Savossa ja muun muassa Siilinjärvellä ja kuulin siellä myös näitä tarinoita, mille tilanne tällä hetkellä maanviljelijästä tuntuu.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työttömiä oli syyskuussa 10 000 enemmän kuin vuosi sitten, eli nämä luvut ovat huolestuttavia.

Lisäbudjetti antaa maahanmuuttoon ja niistä aiheutuviin kustannuksiin lisäresursseja, ja kysyisin ministeriltä: Kun muun muassa Luona-yhtiö, vastaanottokeskuksia pyörittänyt yhtiö, takoi 50 miljoonan liikevaihdon tällä vastaanottokeskustoiminnallaan, niin kyllä tämä herättää kysymyksiä, että hädällä todellakin rahastetaan. Millä tavalla nyt turvataan tulevaisuudessa, että vastaavaa ei tule tapahtumaan? Onko tilannetta ruvettu seuraamaan tarkemmin? Nämä tiedot olivat tämän päivän Helsingin Sanomissa ja ovat lisänneet [Puhemies koputtaa] paljon keskustelua ja kysymyksiä herättäneet.

14.22 Kimmo Kivelä si (vastauspuheenvuoro): Puhemies! 50-luvun pamfletisti kirjoitti rubriikilla, joka on tänäänkin ajankohtainen: "Onko maallamme malttia vaurastua?" Nyt

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

olemme temppelein harjalla. Me voimme joko rillutteleamalla sähläätä pallon omaan maaliin tai sitten vakauttaa kasvu-uraa, jolla olemme nyt kulkemassa.

On todella hieno asia tämä muuntokoulutus. Sitä voi sanoa jopa innovaatioksi, ja sen toivoisi laajenevan monille alueille. On totta, että tässä lisäbudjetissa, kuten varsinaisessa ensi vuoden budjetissa, on paljon toivon näköaloja vahvistavia asioita. Liian kauan olemme olleet tilanteessa, että hallituksella ei ole ollut liikkumavaraa. On vain jouduttu hoitamaan päälle kaatuvia asioita. Mutta nyt on edes vähän mahdollisuutta linjata ja sitä kautta rakentaa oikeudenmukaisuutta.

14.23 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä kovasti hehkutetaan tämän hallituksen veronkevennysten puolesta ja kehutaan niitä, täytyy kuitenkin muistaa ne kriittiset puheenvuorot — joita varmasti edustaja Heinosenkin pitäisi nyt valtiovarainvaliokunnassa pysähtyä kuuntelemaan — joita professoritasolta tulee tähän liittyen, muun muassa siitä, että toteutetut tuloveronleikkaukset kasvattivat kestävyysvajetta entisestään ja lisäsivät tarvetta sopeutustoimille hallituskauden toiselle puoliskolle. Elikkä on myös näitä seurauksia. Ja myöskin toinen: tutkimuslaitosten arvioiden perusteella työn kysynnän kasvu ei riitä kompensoimaan veronkevennyksistä julkiselle taloudelle aiheutuvaa verotulojen laskua edes pitkällä aikavälillä. Elikkä näillä veronkevennyksillä, jotka tehtiin vain sen vuoksi, että työntekijöiden harteille siirrettiin työnantajien sosiaalimaksuja, mikä jouduttiin kompensoimaan veronkevennyksillä, on tässä suhdannetilanteessa kestävyysvajeen kannalta negatiivisia vaikutuksia myös.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä tähän vaiheeseen debattia seuraavat puheenvuorot: Koski, Anttila ja Rinne. Sitten otamme ministerien vastauksia.

14.25 Susanna Koski kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että vaikea sadonkorjuutilanne tunnustetaan. Niin ikään on tärkeää, että ministeri Orpo on myös edesauttanut ministeri Lepän työtä keskustelemalla asiasta maatalouskomissaari Hogaenin kanssa.

Tämä energiaveron palautus: Poikkeuksellisten sateiden haastamassa sadonkorjuutilanteessa myös viljojen kuivauskustannukset ovat moninkertaistuneet, ainakin kaksinkertaistuneet. Energiaveron palautus on hyvä esimerkki siitä, miten tukia voidaan kohdistaa siten, että viljelijä itse asiassa saa pitää kasvaneista kustannuksista kasvaneen veron verran itsellään. Arvoisa puhemies, haluankin nyt kysyä: Miten hallitus huomioi myös ne viljelijät, jotka eivät ole saaneet satoa korjattua lainkaan? Milloin hallitus aikoo linjata valtion takauksista poikkeuksellisessa maksuvaikeustilanteessa oleville tiloille?

14.26 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalainen maatalous on tänä syksynä hyvin samanlaisessa tilanteessa kuin 30 vuotta sitten, jonka hyvin muistan, syksyllä 1987. Silloin Suomen armeijakin riensi apuun korjuutalkoisiin. Suomalainen ruuantuotanto ja sen tulevaisuuden turvaaminen on meidän tämän päivän päättäjien tärkein tehtävä ilmastonmuutoksen haastamassa maailmassa. Meillä ei kerta kaikkiaan ole varaa päästää ruuantuotantoa liian alas, syystä että nälkävuosista on nyt 150 vuotta ja sitä emme halua jatkossa kokea. Tätä taustaa vasten on ihan oikein, että hallitus on tarttunut toimeen, ja toivon, että jatkossa vielä seurataan hyvin tarkkaan, miten viljelijöiden taloudellinen tilanne ja ahdinko kehittyvät. Nyt pitää mukaan saada, aivan niin kuin

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

ministeri Leppä on todennutkin, myöskin pankit, vuokranantajat, tavarantoimittajat, kaikki yhdessä auttamaan siinä taloudellisessa haasteessa, mikä siellä tiloilla tänä päivänä on. Meillä ei ole mitään muuta mahdollisuutta kuin seuraaville sukupolville säilyttää suomalaisen ruuantuotannon tulevaisuus, ja sitä nyt parhaillaan tehdään.

14.27 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen kausi on ollut erittäin poikkeuksellinen kausi myös palkkатыössä oleville ihmisille, opiskelijoille, työttömille, eläkeläisille ja lapsiperheille. Näihin ryhmiin on kohdistettu merkittäviä toimeentuloon kohdistuvia leikkauksia. Tällä hetkellä on eläkeläisiä, jotka joutuvat toteamaan, että joutuvat valitsemaan ruoan ja lääketeiden välillä. On hyvä, että viljelijöiden hätä on huomioitu tässä lisäbudjetissa, mutta on tärkeää myös, että näitä muita ryhmiä otetaan huomioon.

Arvoisa valtiovarainministeri Orpo, haluaisin kysyä teiltä aivan samalla tavalla kuin edustaja Lindtman kysyi: Käykö se teille, että täällä eduskunnassa korjataan lapsiperheiden verotus, se verotus, jota te olette nyt kiristämässä ensi vuonna prosentin verran kaksilapsisilla perheillä. Oletteko te valmiita siihen, että eduskunta korjaa tämän asian?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt otamme ministerien vastauspuheenvuoroja. Otetaan ensin ministeri Leppä, 3 minuuttia, ja sen jälkeen ministeri Orpo.

14.28 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Herra puhemies! Yksi talouden suunnan käänthä on ilman muuta ollut biotalous kokonaisuudessaan, metsäteollisuuden vahva veto, ja nyt viime aikoina myöskin elintarvikkeiden osalta ja nimenomaan viennin osalta olemme saaneet hyviä uutisia. Uusia vientikohteita, vientimaita on löytynyt, ja sitä kautta se tulee nostamaan koko elintarviketaloutta. Se ei ole vielä heijastunut viljelijöille saakka, mutta sen pitää heijastua sinne asti tietenkin, ja siksi me olemme myöskin hallituksessa päättäneet uudistaa meidän elintarvikemarkkinoitamme kotimaassa, tehdä niistä oikeudenmukaisemmat. Tuo lain muutostyö ja lain uudistustyö on nyt käynnissä, ja sen tarkoitus on nimenomaan se, että se arvonlisä, jonka viljelijät tekevät, tehdään sillä lailla, että sillä myöskin pystytään kannattava toiminta, kannattava maatalous ja sen harjoittaminen mahdollistamaan.

Puhemies! Elintarvikkeiden huoltovarmuus on noussut erittäin voimakkaasti esille tämän vuoden aikana huoltovarmuudesta huolta kantavien tahojen osalta, ja tämä on hätähuuto siitä, että ruuantuotanto ei ole itsestäänselvyys myöskään Suomessa. Siksi siitä on huolta kannettava. Viime kädessä tässä on kysymys työstä: onko se työ täällä meillä Suomessa ja elintarvikeketjussa vai onko se jossakin muualla? Tämä ei ole pelkästään sitä, että se työ on siellä maataloilla, vaan se on elintarviketeollisuudessa, se on koko isossa, pitkässä elintarvikeketjussa, ja siksi on tärkeää, että kannattavuudesta alkutuotannossa huolehditaan. Jos ei siellä ole kannattavuutta ja omaa ruuantuotantoa, ei meillä myöskään ole niitä työpaikkoja muualla elintarvikeketjussa. Se on päivän selvä asia.

Puhemies! Miksi hallitus valitsi tämän keinon auttaa viljelijöitä 25 miljoonan verran ja nimenomaan energiaveron palautuksen osalta? Se osuu kaikkein parhaimmalla tavalla käytettävissä olevista instrumenteista oikeaan osoitteeseen. Tarkoitus on vielä, että tämä pohja tulee vuoden 2016 energiankäytön mukaan, jolloin se vastaa myöskin siihen kysymykseen niiden tilojen osalta, joissa eivät saada korjattua lainkaan satoa tänä vuonna. Kui-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

tenkin edellisenä vuonna he ovat sitä tehneet, ja siksi on tärkeää, että pohja on tuo vuoden 2016 energiaverotuksen pohja. Se on erittäin tärkeä asia.

Tulevaisuudenusko on myöskin tällä alalla, niin kuin kaikessa taloudessa, äärimmäisen tärkeä asia. Siksi näitä toimenpiteitä tehdään, siksi vientiponnisteluja tehdään, siksi oikeudenmukaistetaan elintarvikemarkkinoita, siksi vahvistetaan valtion takausjärjestelmää, siksi poistetaan ja yritetään nyt etsiä keinoja, joilla voitaisiin poistaa vakuutusmaksuvero, millä myöskin satovahinkovakuutuksista saataisiin houkuttelevia instrumentteja ja sitä kautta palvelutarjontaa myöskin olemaan. Eli monenlaista työtä tehdään, ja tämä tarkoittaa työtä koko elintarvikeketjun eteen, mutta se kriittinen piste on alkutuotannossa, viljelijöissä ja viljelyn kannattavuudessa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Orpo, 3 minuuttia.

14.31 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Nämä maahanmuuton kustannukset ovat STM:ssä valmistelussa, se työ, ja sieltä se aikanaan valmistuu. En tunne tarkempaa aikataulua.

Tämän päivän työllisyyslukuista: 56 000 työtöntä vähemmän kuin vuosi sitten syyskuussa, mutta se, mikä on huolenaihe, on se, että työllisten määrä kuitenkin nousee vielä liian hitaasti. Se on asia, jonka kimpussa täytyy jatkuvasti olla. Töitä on tehty. Siis ensinnäkin, kun edustaja Aalto kysyi niitä toimenpiteitä, jotta voi työllistyä ja työllisyysastetta nostaa, niin ensimmäinen on se, että olemme kilpailukykyinen. Sen eteen on tehty paljon töitä. Kilpailukyky on parantunut, kohentunut. Me olemme tehneet lukemattomia yksittäisiä toimia kauppojen aukiolosta työlainsäädännön muutoksiin. Veropolitiikka on merkittävä asia työllisyyden, kilpailukyvyn parantamisessa; iso perhevapaaudistus, joka laitetaan liikkeelle, jolla pyritään nimenomaan työn tarjonnan ja vastaanottamisen parantamiseen; kannustinloukkuja puretaan ja niin edelleen. Tätä työtä vain täytyy jatkaa. Ei ole valmista, ei olla maalissa. Tässä suhteessa eivät ole hanskat tippuneet vaan työ jatkuu.

Edustaja Lindtman, talous kasvaa mutta leikkaukset jatkuvat. Edustaja Lindtman, oletko te valmiit oikeasti perumaan ja tinkimään finanssipolitiikan peruslinjasta tilanteesta, jossa tänä vuonna otamme 4,5 miljardia velkaa? Ensi vuoden talousarvio rakennetaan 3 miljardin velalla. Oletteko te todella valmiita perumaan niitä leikkauksia, joita olemme joutuneet tekemään, nyt sen kaiken työn hukkaamaan, kun talous on saatu kasvamaan ja velkaantuminen loppumaan? Te olette täällä viimeisten viikkojen aikana, kun olemme puhuneet talousarviosta, yksi kerrallaan haukkuneet jokaisen säästön. Karneaa kuunneltavaa julkisen talouden näkökulmasta ja meidän lastemme kannalta, jotka maksavat ne las-
kut.

Edustaja Uotila, olette oikeassa, että ainakin lyhyellä tähtäimellä veronkevennykset vaikuttavat kestävyYTEEN, julkisen talouden kestävyYTEEN, mutta minä uskon vakaasti siihen, että alempi työn verotus kannustaa työntekoon, yrittämiseen ja on viime kädessä avain kestäväälle kasvulle. Minä uskon tähän veropolitiikan linjaan, ja silloin niillä maltillisilla veroratkaisuilla, joilla varmistetaan, että kenenkään työverotus ei kiristy, ollaan aivan oikealla tiellä, ja uskallan näitä kyllä voimallisesti puolustaa.

Mitä tulee sitten eläkeläisiin, niin kyllä minä myöskin kannan murhetta pienellä eläkkeellä toimeen tulevista, tai niistä ihmisistä, jotka yrittävät tulla toimeen, joilla todellakin rahat ovat tiukassa. Siksi me olemme kolmeen otteeseen nostaneet takuueläkettä, eli sen

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

liikkumavaran puitteissa, mitä meillä vähän on, olemme juuri tähän täsmäkeinoon panostaneet.

Mitä lapsiperheisiin tulee, niin kyllä, me teimme sen valinnan. Tämä lapsivähennys ei ollut tehokas, 50 euroa per lapsi, [Puhemies koputtaa] per vanhempi vuodessa eli 200 euroa, kun keskituloisella perheellä varhaiskasvatusmaksut, jotka me valitsimme, voivat olla jopa 1 200 euroa. Erittäin järkevää politiikkaa kokonaisuutena.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otamme seuraavan debattikierroksen, edustaja Lindtman.

14.34 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan suoraan valtiovarainministerille. Ensinnäkin te kovasti puhutte jakovaarasta ja jakovarasta. Minä näen jakovaaran lähinnä siinä, kun te olette räätälöineet uusia veroetuja omille taustaryhmillemme. [Pia Viitanen: Miljoonaperinnöt!] Siinä tuntuu jakovaraa olevan, jakovara on tiptiessään. Suora vastaus suoraan kysymykseen: finanssipolitiikan linja. Tulemme esittämään vaihtoehtobudjetin, jossa alijäämä on pienempi kuin hallituksella. Tulemme esittämään budjetin, jossa alijäämä on pienempi kuin mitä te esitätte. Ja miten se tehdään? Se tehdään niin, että otetaan myös hyvätuloiset ja suurituloiset mukaan sopeutukseen, ja siten saamme tilaa esimerkiksi lapsiperheiden verotuksen ennalla pitämiseen, niin että perumme sen kiristysten.

Arvoisa valtiovarainministeri Orpo, ette vastannut kysymykseen, kuuluuko kasvu kaikille lapsiperheille. Kysyn toisen kerran ja pyydän, että vastaatte välittömästi: sopiiko teille, [Puhemies koputtaa] jos eduskunnassa perutaan lapsiperheiden verotuksen kiristys?

14.36 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsiperheiden kannalta on tärkeää, että valtion velkaantuminen saadaan taitettua. Se on kaikista tärkein asia lasten ja nuorten kannalta, koska muussa tapauksessa heidän maksurasituksensa kasvaisi kohtuuttomasti. Veroaste olisi kohtuuton ja palvelut heikkoja.

On harmillista, että vasemmisto-oppositio ei ole lukenut tätä lisäbudjettiesitystä. Täällä esitetään lisää rahaa innovaatioitten tukemiseen, viennin edistämiseen, panostuksia digitalisaatioon, matkailun edistämiseen, ja niitten johtopäätöksenä on, että me tarvitsemme työttömyysmäärärahoja vähemmän tulevaisuudessa tämän lisäbudjettiesityksen mukaan. Olisitte lukeneet nämä hyvät asiat ja sillä tavalla myös antaneet tunnustusta niille toimille, mitä tehdään. Mutta lasten kannalta on tärkeää, että velkaantuminen taitetaan.

Voin myös yhtyä siihen, arvoisa puhemies, että on hyvä, että huoli maataloudesta on lähes koko salissa yhteinen, ja näin pitää ollakin. Ministeri Leppä on tehnyt ansiokasta työtä käytännön viljelijänä niitten ratkaisujen hakemiseen, jotka luovat tälle koko elintarvikeketjulle, myös alkutuotanto mukaan lukien, tulevaisuudenuskoa.

14.37 Emma Kari vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niihin isoihin kysymyksiin siitä, että tämä hallitus politiikallaan kasvattaa tuloeroja ja rapauttaa suomalaisen koulutuksen perustaa, tämäkään lisätalousarvio ei vastaa. Täällä puhutaan siitä, mikä on lasten etu. No, kyllä lasten etu on se, että lapsille tarjotaan tasa-arvoista varhaiskasvatusta, hyvää koulutusta, ja tätä pohjaa tämä hallitus on systemaattisesti murentanut. Kasvu ei todellakaan näytä kuuluvan kaikille.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Mutta tässä on kuitenkin asia, jonka erityisesti halusin nostaa esille ja josta haluaisin hallitusta kiittää, ja se on saamelaisasioiden sovintokomissiolle annettava lisäraha. Tämä on ehdottomasti arvokas asia. Muistan, kun aikaisemmin tällä kaudella tätä hallitukselta kysyin, ja silloin tuli vielä äärimmäisen nihkeä vastaus siihen, että vihdoinkin tämä kansallinen haava saataisiin käsiteltyä. On äärimmäisen hieno asia, että 100-vuotisjuhlavuonna päästään käsittelemään myös näitä vaikeita asioita ja päästään yhdessä eteenpäin. Eli tästä kylä kiitos.

14.38 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lisätalousarviossa on rahoitusta Tampereelle tulevalle monitoimiareenalle, joka sysää sitten liikkeelle noin 500 miljoonan euron hankekokonaisuuden. Siellä on mukana toimistorakentamista, asuntorakentamista, hotellirakentamista, ja tällä kaikella on varmasti merkittävä työllistävä vaikutus. On myös otettava huomioon, että tässä rakennetaan keskelle kaupunkia. Se on tiivistämiskäytäntöä. Syntyy uusi kaupunginosa, joka ei palvele pelkästään Tamperetta tai Pirkanmaata vaan palvelee koko Suomea. Uskon, että tälle myös oppositiopuolueista löytyy tukea. Kysyn ministeri Orpolta: Onko niin, että tämän hankkeen alta ei tarvitse kaataa yhtään puuta? Onko niin, että tällä hankkeella on positiivisia matkailuvaikutuksia? Ja onko niin, että tämä on myös kulttuurihanke eikä pelkästään urheilua ja liikuntaa tukeva hanke?

14.39 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koko hallituskaudella on veropäätöksinä tosiasiallisesti kasvatettu tuloeroja. Kaikkein pienituloisimmat, lapsiperheet, etuuksien varassa elävät, työttömät ja eläkeläiset sekä sairaat ovat nähneet käytännössä, mitä hallituksen politiikka tarkoittaa. Tuloerot kasvavat myös ensi vuonna. Ja juuri tätä "hienoa linjaa" — jota te hienoksi linjaksi kutsutte — olette täällä, hallituspuolueet, olleet puolustamassa. Tämä lisää eriarvoisuuskehitystä.

Ja kokoomus: jostain syystä aina, kun mainitaan sana Katainen tai Stubb, te menette pii-loon. Nyt minä sanoisin, että eikö olisi järkevää miettiä, että kyllä siinä Kataisen ja Stubbin politiikassa jotain hyvää oli, kun viime hallituskaudella tosiasiallisesti tuloeroja ka-vennettiin, vaikka kokoomus oli hallituksessa.

Lopuksi kysyn valtiovarainministeri Orpolta, kun täällä on hyvin puhuttu maatalouden hädästä: mitä mieltä te itse olette siitä, että kokoomusnuoret katsoivat, että tällaisen yhden yrittäjäryhmän tukeminen ei ole järkevää?

14.40 Pertti Hakanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lisätalousarvio ottaa hyvin kantaa maatalouden ahdinkoon ja siihen jaksamiseen, joka viljelijäväestöllä tällä hetkellä on todella koetuksella. Täytyy kuitenkin muistaa, että peruskannattavuus on se asia, joka on se iso ongelma, niin kuin ministeri Leppä täällä toi esille, ja sen eteen pitää tehdä töitä.

Nyt tämä satohankaluus tänä syksynä on tuonut erityisen tärkeäksi sen, että jotain kriisitointimenpiteitä pitää olla. Jokainen me ymmärrämme sen, että vahingot ovat huomattavasti isommat kuin mitä valtio pystyy nyt tarjoamaan, tämä 25 miljoonaa, mutta tämä on oikea suunta ja kertoo siitä, että ollaan oikeasti tämä hätä tunnistettu myöskin täällä talossa ja erityisesti hallituksessa. Iso kiitos siitä, että ministeri Leppä, aktiiviviljelijä itsekin, on ottanut tämän problematiikan oikeasti myöskin huomioon, pikkuasioista liikkeelle lähtien. Kiitos myöskin valtiovarainministerille siitä tuntemuksesta, että hän on silloin ministerinä

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

ollessaan aikoinaan tunnistanut tämän hädän. Hyvä kaksikko hoitamaan tätä työtä nyt eteenpäin! Mutta kysymys on, millä tavalla me oikeasti voimme sitä tulevaisuudenuskoa luoda myöskin niille tiloille, joilla nyt mietitään, [Puhemies koputtaa] kuinka tästä kannattavuushädästä päästään eteenpäin. Ilmeisesti paineet ovat aika kovat.

14.41 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lisäbudjettiesitys on hyvä. Tässä otetaan maltillisesti lisää velkaa 106 miljoonaa. Taloutemme kasvaa, ja tämä lisävelanotto käytetään hyvin. Tekes saa 40 miljoonaa lisää, ja innovaatiotukiin menee 37 miljoonaa. Maatalouden tukipaketisto, se on hyvä, 21 miljoonaa sinne hätäpake-tille, miljoona Välitä viljelijästä -hankkeeseen. Ja toteaisin vain sen, että kyllä tätä maatalouden satovahinkovakuutusta täytyisi jotenkin kehittää, jotta me saisimme jonkin hyvän mallin, ettei tällaisilla hätäpakeeteilla joutuisi asioita hoitamaan. Matkailuun, Matkailu 4.0 -hankkeen käynnistämiseen, 800 000 lisää, se on hyvä, ja ict-alan muuntokoulutukseen 10 miljoonaa.

Toteaisin tässä sen, että eilen oli todella hyvä tilaisuus Finlandia-talolla, missä Suomi linjasi tekoälyn ja alustatalouden aihioita, ja ne toimenpidekokonaisuudet ja esitykset, mitä siellä tehtiin, täytyisi ottaa nopeasti [Puhemies koputtaa] käsittelyyn.

14.42 Mats Nylund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen samaa mieltä muitten edustajien kanssa, että tämä on varsin hyvä lisätalousarvio ja on paikallaan nimenomaan tämä 25 miljoonaa ja 15 miljoonaa uutta rahaa viljelijöille.

Mutta ministeri Leppä listasi aikamoisen listan erilaisia mahdollisuuksia mennä eteenpäin. Valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto oli edustaja Harry Wallinin johdolla Unkarissa tänä syksynä, ja siellä esiteltiin meille uusi satovahinkorahasto, jonka rahoitukseen lain mukaan osallistuvat niin valtio kuin tietyn koon ylittävät maanviljelijätkin. Sellaisen järjestelmän rakentaminen vie tietenkin aikaa, mutta onko tämä mahdollinen ratkaisu päästä eteenpäin myös Suomessa, että lyödään jonkinlainen turvaverkko maanviljelijöille? — Kiitos.

14.43 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ensinnäkin tärkeätä huomata se, että koko elintarvikeketju työllistää 340 000 suomalaista. Alkutuotannossa on vain noin 50 000, mutta muussa ketjussa sitten loput eli lähes 290 000. Tämä on äärimmäisen tärkeä työllisyyskysymys. [Eduskunnasta: He pitävät suomalaiset hengissä!] Me sosiaalidemokraatit kannatamme tätä lisätalousarviota, ja on hyvä tämä 15 miljoonaa euroa lisärahaa siihen, että voidaan auttaa ahdingossa olevia viljelijöitä. Äärimmäisen hyvä on tämä energiaverotuki kertaluontoisesti. Silloin se kohdentuu juuri niihin, joilla on nämä suurimmat kustannukset. Olimme tosiaan Unkarissa, ja siellä oli korvattu tämä satovahinkokorvausjärjestelmä — meillä se on vakuutusperustainen — rahastomallilla, johonka osallistuivat maanviljelijät ja valtio. Ehkä tätä kannattaisi miettiä myöskin meillä, niin kuin edustaja Nylund totesi.

Mutta sitten, ministeri Leppä, valtiovarainvaliokunnan maatalousjaostossa olemme kuulleet asiantuntijoita, ja ensi vuoden budjetti kuitenkin leikkaa LFA-tukea. [Puhemies koputtaa] Mitä te tähän vastaatte? Poistuuko tämä ahdinko nyt tällä, vai jatkuuko se ensi vuonna, kun tätä LFA-tukea nyt vielä sitten leikataan?

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

14.45 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Syyskuussa 2017 oli 10 000 työtöntä enemmän kuin syyskuussa 2016. Samoiten nuorten työttömyysaste oli suurempi kuin vastaavana aikana. Jäin miettimään sitä asiaa, että kun aikaisemmin tässä syksyn mittaan työministeri Lindström kertoi, että työllistämisrahoja, palkkatukirahoja on käyttämättä ja kun se perussyy on siellä, että yhdistyksille ei anneta mahdollisuuksia työllistää niin helposti kuin aikaisempina vuosina on ollut eli sitä on kiristetty, niin aikooko hallitus käydä semmoisia neuvotteluja, että helpotetaan näitä pitkäaikaistyöttömien työllistymismahdollisuuksia siten, että heillä on mahdollisuus tehdä töitä myös yhdistyksissä paljon helpommin keinoin, jotta saadaan tätä työttömyysastetta pienemmäksi kuin mikä se on ollut aikaisempina vuosina.

14.46 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! ProAgria on ennustanut, että kuluvan vuoden satovahinkojen kokonaismäärä on noin 100—150 miljoonaa, ja kiitän hallitusta siitä, että olitte hyvin nopeasti etsimässä ratkaisuja pahimman hädän auttamiseen. Mutta nyt kun vuoden 2016 energiankulutuksen mukaan palautetaan energiaveroja, se ei aivan kaikkia viljelijöitä tule koskemaan siinä laajuudessa kuin olisi tarve, eli se ei koske niitä tiloja, jotka rahtikuivaavat viljat, eikä myöskään sitten sellaisia, jotka käyttävät kotimaista energiaa kuivatukseen. Nyt onkin erityisen tärkeää sitten, että pohditaan jatkotoimenpiteitä ja hallitus pyrkisi edesauttamaan muun muassa sitä, että pankeista löytyisi ratkaisuja, jotka parantaisivat näiden tilojen osuutta, jotka jäävät nyt sitten tämän energiaveron palautuksen ulkopuolelle.

14.47 Pentti Oinonen si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että hallitus myönsi 25 miljoonaa euroa hädässä oleville maataloustuottajille. Mutta pelkästään sääolosuhteet eivät ole olleet tuottajien riesana. Karhut ovat repineet heinäpaaleja ja mehiläistarhoja. Hanhilaumat ovat ulostaneet pellot piloille. Kysyisinkin ministeriltä: onko mitään mahdollisuutta saada korvauksia karhujen ja hanhilaumojen tekemien vahinkojen korjaamiseksi?

14.47 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä lisätalousarvio on varsin miellyttävää luettavaa, ja täytyy täältä opposition oikealta laidalta todeta, että ei jaksakaan enää synkistellä. On aika jo vähän hymyä levittää ja todeta, että kaikki voimat pitää nyt valjastaa siihen, että tämä kasvu todella tuottaisi vielä enemmän. Sanoisin, että tämä lisätalousarvio takoo siellä, missä rauta on kuumaa. Täällä on lisäystä laivanrakennuksen innovaatio-ohjelmaan, Innovaatiorahoituskeskukseen, viennin edistämiseen, jotta suomalaiset myyntimiehet saavat painaa työtä yötä päivää. Veikkaanpa, että tämä työttömyyden kehityskin ensi vuonna vielä kiihtyy parantumisessaan. Siinä mielessä näen tämän hyvänä. Suomi on päässyt EU:n tarkkailuluokalta nyt normaaliluokalle, ja se on hyvä tilanne.

Tahra tässä kuitenkin on, ja se liittyy tähän perhepolitiikkaan. [Puhemies koputtaa] Tässä kyllä toivoisin nyt sellaista muutosta, että Suomessa perheet kokisivat, että heidän tarpeitaan [Puhemies koputtaa] huomioidaan paremmin kuin tällä hetkellä huomioidaan.

14.49 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lisätalousarvio on mielestäni hyvä, ja on erinomaista, että talous kasvaa ja työttömiä on koko ajan vähemmän ja vähemmän. Meillä muun muassa Keski-Suomessa on 4 500 henkilöä työttömä-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

nä vähemmän tänä vuonna kuin viime vuonna, joten tällaisia iloisia uutisia tulee maakunnasta jos toisestakin.

Liikunnasta kiinnostuneena poliitikkona tietenkin kiinnostaa Tampereen monitoimiareena ja siihen annettu 18 miljoonaa, joka on erityisen asia. Toisaalta tämä antaa varmasti myös odotuksia tuleville kohteille. Tällä hetkellä on tulossa mahdollisesti Turkuun hanke, on tulossa mahdollisesti Ouluun hanke, on tulossa Helsinkiin hanke ja Jyväskylään hanke, joten haluaisinkin kysyä ministeriltä: onko tämä 18 miljoonaa nyt sitten se uusi standardi, jota noudatetaan muuallakin Suomessa?

14.50 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin talouspoliittinen ministerivaliokunta puoltaa valtion osallistumista Tampereen monitoimiareenan rakentamiseen tai rahoittamiseen. Suurin osa tuosta rahastahan tulee yksityiseltä puolelta. Se on tärkeää, että siinä on myös tämä valtion osuus. Sehän tuo kyllä takaisin 3 500 työpaikkaa ja valtiolle noin 100 miljoonaa varmaankin vuosien aikana, kun tätä rakennetaan, ja sehän tulee luomaan tästä myös muuta kuin liikuntapaikan. Siitä tulee myös tapahtumapaikka, mikä on tärkeää. Tampere on aika keskellä Suomea ja tässä mielessä hyvä paikka.

Yksi asia, mikä siellä tietysti on ongelmana, on se, että nyt täytyy vielä komissiolt saada lupa. Olisin kysynyt ministereiltä, onko tässä jotain sellaista, mikä voisi jotenkin tätä estää. Ei ainakaan pitäisi. Joka tapauksessa, niin kuin edustaja Wallinheimo sanoi ja edustaja Kiuru myös, tämänhan tosiaan tulee vaikuttamaan myös muiden kaupunkien hankkeisiin, ja me tarvitsemme tietysti tapahtumiin ja urheilun vuoksi tällaisen hyvän areenan, joka on myös liikenteellisesti hyvässä paikassa, [Puhemies koputtaa] kuin Madison Square Garden suoraan Penn Stationin yläpuolella.

14.51 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan siitä, että työttömyys on vähentynyt, työttömiä on vähemmän: pitää paikkansa, mutta työttömiä on vähemmän, koska karensseja on enemmän. Eläkkeelle on siirretty ihmisiä ja on siirretty myöskin sosiaaliluukulle ihmisiä. Karensseja oli jaettu jo ennen kesän istuntotaukoa 17 000, ja jokainen, joka on karenssilla, on pois työttömänä olosta. Häntä ei tilastoida työttömäksi työnhakijaksi. Tämän halusin sanoa.

Arvoisa ministeri, minä haluaisin kysyä teiltä: oletteko tietoinen siitä, että tässä maassa on tällä hetkellä noin puoli miljoonaa työssä käyvää köyhää? Tämä on ongelma, tänne pitäisi saada sitä koulutusta lisää, jotta ihmiset pystyisivät saamaan sellaista työtä, millä elää. Liki 500 000 työssä käyvää köyhää on liian paljon. Näitä ihmisiä eivät auta myöskään veronkevennykset tai se, että verot eivät nouse, eivätkä varsinkaan kevennykset, koska he eivät yllä valtionveron tasolle.

14.52 Lea Mäkipää si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuntapäättäjät valtuustoissa ja me täällä saamme olla tyytyväisiä, että Suomen talous menee hitaasti mutta varmasti eteenpäin myönteiseen suuntaan.

Täällä puhuttiin osaavan työvoiman pulasta. Se ei ole yksistään suurten kaupunkien ongelma, vaan pienillä paikkakunnilla on tosiaan pulaa. On puhuttu muuntokoulutuksesta myös sosiaali- ja terveydenhuollon alalla, rakennuspuolella, ja myös siitä, että lääkäreistä on pulaa, mutta miten tähän muuntokoulutukseen voitaisiin sitten äkisti vastata, sen jokainen tietää. Myönteistä on myös maatalouden kriisipakettien myöntäminen. Sitten täällä

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

vasemmalta joku sanoi, että nyt ovat yrittäjien voitot kasvaneet, mutta käytännössä tiedän, että varsinkin pkt-alalla, jos siellä hiukan jää viivan yläpuolelle, siellä kyllä odottavat vuosittaiset, muutaman vuoden välein tarpeelliset laiteinvestoinnit. Eli ei kaikki se ole sitä voittoa, mitä sieltä joskus muutama euro tulee. Mutta ihan myönteinen tämä lisätalousarvio.

14.53 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sosiaalidemokraatit tarvitsevat selvästi tukiovetusta — valtiovarainministeri ja maatalousministerikin voivat sitä heille antaa — kun kyselevät koko ajan, kuuluuko kasvu kaikille. Totta kai se kuuluu kaikille. Miksi se ei kuuluisi? Hallituksen politiikkahan toimii juuri niin, että me ensin leivomme kakkua, saamme aikaan tuloksia, jotta voimme jakaa sitä kaikille, niin lapsiperheille, eläkeläisille, työttömille kuin kaikille muillekin.

Minä ihmettelen tätä sosiaalidemokraattien touhua siinä suhteessa, että kun nimenomaan Sipilän hallituksen toimenpiteet ovat edistäneet sitä, että työttömät saavat työtä, niin te valitatte koko ajan, että eriarvoisuus kasvaa. Minä en lörväile siitä, että Paavo Lipposen hallitusten aikana eriarvoisuus räjähti Suomessa. Nyt se on pysynyt varsin vakaalla tasolla. Totta kai silloin, kun puhutaan sosiaaliturvasta, yhteiskunnan jakovarasta, kaikki menettävät jotakin, mutta kasvua tehdään sitä varten, että suomalainen yhteiskunta nousee [Puhemies koputtaa] ja Suomi sitä kautta myös pelastuu.

14.54 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onneksi Alexander Stubb on Luxemburgissa ja Katainen Brysselissä, niin vahvasti edustaja Heinonen haukkui edelliset kokoomuspääministerit. Vihjeenä ministeri Orpolle, että älkää nyt vaan häipykö maasta, jos olette kiinnostunut maineestanne.

Mutta nyt pari sanaa tulevaisuudesta. Maailmantalouden suhdanteillehan ei mikään hallitus mahda valtavasti, ei pahassa eikä hyvässäkään. Omilla päätöksillä vaikutamme rakenteisiin ja tulevaisuuden kestävyYTEEN, ja siinä, ikävä kyllä, ollaan menossa väärään suuntaan. Suhdannekorjatussa julkisen talouden alijäämän supistuksessa ollaan nykyennusteella 2 miljardia jäljessä hallituksen omasta tavoitteesta 2019. Julkisen talouden tuloja supistetaan miljardeilla euroilla, siinä syy. Tämä kestävyysvaje siis kasvaa hallituksen omin toimin. Nyt siis tarvitaan 2030-luvun työllisyyttä ja julkisen talouden kestävyYTEä vahvistavia uudistuksia, ennen kaikkea perhevapaita, oppivelvollisuuden pidentämistä.

Lisäbudjetti [Puhemies koputtaa] on lillukanvarsia. Pitäkää pitkä näkymä kirkkaana.

14.55 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että tämä lisätalousarvio on hyvin maltillinen ja siinä on oikein hyvät painotukset, erityisesti muuntokoulutuksen 10 miljoonaa euroa, jolla saadaan 550 opiskelijaa uuteen ammattiin.

Minäkin yhdyän tämän sosiaalidemokraattien politiikan ja erityisesti edustaja Lindtmanin heiton ihmettelijöihin. Että keski- ja hyvätuloiset eivät osallistu veronmaksuun — todella erikoinen heitto. Ettekö te osaa lukea tilastoja? Akavan tilastojen mukaan 9,5 prosenttia veronmaksajista maksaa 72 prosenttia valtion ansiotuloveroista. Jos te katsotte tilastoja kaikkien verojen osalta, niin luvut ovat hyvin samansuuntaisia. Haluatteko sanoa lastentarhanopettajille, opettajille, monissa eri keskituloisissa ammateissa oleville, että he eivät osallistu tämän yhteiskunnan ylläpitämiseen?

Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] Haluaisin kysyä valtiovarainministeri Orpolta: onko meillä mitään tehtävissä tämän suuren progression hillitsemiseksi?

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

14.57 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On helppo yhtyä edustaja Rossin erinomaiseen puheenvuoroon. Tässä kun kuuntelee sosiaalidemokraattista oppositiota, niin tulee jotenkin mieleen, että syytetään Sipilän hallitusta siitä, että se ei anna työttömillekään muuta kuin töitä. Siis sehän on aivan selvä asia, että me saamme eriarvoisuutta parannettua parhaiten juuri sillä, että me lisäämme työllisyyttä, ja kun katsotaan näitä tilastoja, joissa näkyy tuloerojen kasvu, niin ne eivät ota huomioon kuitenkaan sitä, että sieltä on kymmeniätuhansia suomalaisia siirtynyt sille puolelle, jotka tekevät töitä eivätkä ole työttöminä. Toisinhan oli viime hallituskaudella.

Ja senkin voi vielä näistä puheenvuoroista ottaa, että tulee semmoinen käsitys, niin kuin meillä olisi mahdottomasti jakovaraa, että meidän valtiontalous olisi jo ylijäämäinen. Näinhän valitettavasti ei ole, ja on selvää, että kun me saamme oikaistua pysyvästi valtiontalouden parempaan suuntaan, niin silloin meidän on aika satsata nimenomaan perusturvaan, kaikkein heikko-osaisimpiin, niihin jotka ovat pienituloisia, eläkeläisiä ja elävät [Puhemies koputtaa] perusturvan varassa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tähän debattiosuuteen myönnän vielä seuraavat puheenvuorot: edustajat Arhinmäki, Aalto, Rinne, Heinonen ja Kääriäinen. Ja sitten otamme vielä lisää.

14.58 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä ollaan oltu hyvin huolestuneita velan ottamisesta ja samoissa puheenvuoroissa on keuhuttu, miten loistava tämä lisätalousarvio on. [Välihuutoja] Tässä otetaan 100 miljoonaa euroa lisää velkaa, niin että yrittäkää nyt edes päättää, onko se hyvä vai huono asia, että sitä velkaa otetaan lisää. Mutta erityisesti edustaja Rantakangas täällä silmät kosteina puhui siitä, miten lapsille pitää tehdä tulevaisuuden politiikkaa, mutta ei edustaja Rantakankaan käsi tärisssyt silloin, kun hän on äänestänyt kaikista niistä leikkauksista, joilla lapsilta on viety koulutusmahdollisuuksia ja lapsiperheiltä on viety rahaa.

Kun kysytte, ministeri Orpo, olemmeko valmiita perumaan leikkaukset: kyllä olemme. Esimerkiksi koulutusleikkaukset olemme valmiita perumaan. Te olette jakaneet sen sijaan veronalennuksia, kiky-sopimuksella te olette siirtäneet työntekijöiden varoja yrityksille ja joudutte sitäkin kompensoimaan, ja sitten te sanotte eläkeläisille, joilta leikataan, että työllisyys paranee. Moni eläkeläinen on pyytänyt minua kysymään teiltä, miten sitä eläkettä parantaa se eläkeleikkaus tai se, jos työllisyys paranee. Pitääkö teidän mielestänne eläkeläisten mennä uudestaan töihin? [Ben Zyskowicz: Ei, vaan millä te luulette, että ne eläkkeet rahoitetaan? — Eduskunnasta: Työlliset ne maksaa!]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, puheenvuoro on edustaja Aallolla.

14.59 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): [Hälinää] — Jos sopii puhua.

Mitä tulee edustaja Rossin ja edustaja Lohen virittämiin puheenvuoroihin, on syytä todeta, että näiden taloustalkoiden suurin maksajaryhmä ovat olleet ne pienituloiset julkisen sektorin työntekijät, usein naisvaltaiset alat ja myös etuudensaajat. Taustalla on 4 miljardin euron menosopeutus ja miljardin euron veronalennuksia. Kun talous sakkaa, leikataan niiltä, keillä on kaikkein vähiten. Näin ollen voisi kysyä, kun talous rupeaa kasvamaan, eikö pitäisi ensin antaa takaisin niille, joilta on eniten leikattu.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Mitä tulee tähän valtion finanssipolitiikan linjaan, niin budjetin sisällä jokainen euro on myös arvovalinta. Sen sijaan, että leikataan koulutuksesta muun muassa pysyvistä menoista 500 miljoonaa euroa, voidaan edetä muun muassa asiantuntija-arvioiden mukaan ja karsia ja uudelleenkohdentaa tehottomia ja ympäristölle haitallisia veroja ja yritystukia. Sen sijaan, että veronalennukset kohdistetaan ylimpiin tuloluokkiin, voidaan esim. kunnalliseron perusvähennyksen kautta ja toisaalta osinkoverotuksen kiristämisen kautta tehdä oikeudenmukaisempaa tulonjakoa. [Puhemies koputtaa] Kaikki on mahdollista myöskin budjetin sisällä.

15.00 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpo, te olette huonosti tutustunut sosiaalidemokraattisen puolueen vaihtoehtobudjettiin 2016—2017 [Ben Zyskowitz: Ja mistä syystä?] ja nyt tulette tutustumaan toivottavasti paremmin vuoden 2018 vaihtoehtobudjettiin. Kaikissa näissä vaihtoehtobudjeteissa sosiaalidemokraatit ovat ottaneet vähemmän velkaa kuin hallitus ja olemme kyenneet tekemään politiikkaa, jossa eriarvoiset päätökset, joita hallitus on tehnyt, on voitu kumota, perua. Me olemme peruneet niitä esityksiä, jotka te olette tehneet koulutusleikkauksiin, jotka te olette tehneet eläkeläisille, lapsiperheille, työttömille. Teidän politiikkaanne eriarvoistaa suomalaista yhteiskuntaa, lisää tuloeroja, kasvattaa tuloeroja vahvasti.

Arvoisa valtiovarainministeri, kun te suostutte siihen, että kiinteistöveron alarajan nostoa ei toteutetakaan, niin onko teillä tosiasiassa jotakin lapsiperheitä vastaan, kun te ette suostu lapsiperheitten, yksinhuoltajien, kaksilapsisten yksinhuoltajaperheitten [Puhemies koputtaa] veronkiristystä perumaan? Voisitteko te suostua siihen, jos eduskunnassa se tehdään?

15.02 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ne, jotka olivat 2011 hallitusneuvotteluissa, voivat varmasti sen vahvistaa, että tätä 50—50-jakoa, missä veroja haluttiin kiristää, kokoomus vastusti ja sosiaalidemokraattien vaatimuksesta se silloin tuli, ja me tiedämme, minkälaista tulosta se teki. [Pia Viitanen: Tuloerot pieneni!] Lapsemme maksavat nämä velkamiljardit, myös ne velkamiljardit, jotka otettiin ministeri Rinteen aikana.

Miten tämä hallitus nyt panostaa lapsiperheisiin? [Välihuutoja vasemmalta] Tämä hallitus panostaa lapsiperheisiin merkittävästi: 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu, peruskoulun tasa-arvoon panostetaan ja aivan merkittävänä, paljon tehokkaampana keinona lapsiperheille tehdään nyt varhaiskasvatusmaksujen kevennys, joka tuo 6 700 perhettä maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin ja keventää aivan tavallisen suomalaisen perheen varhaiskasvatusmaksuja jopa [Puhemies koputtaa] yli 1 200 euroa vuodessa. Se on perhepolitiikkaa parhaimmillaan.

15.03 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lisäbudjetti omalta osaltaan varmistaa ja vankistaakin talouden käännettä — tänään on tullut jälleen mukavia tietoja työllisyyden parantumisesta.

Herra valtiovarainministeri, työmarkkinaratkaisilla on ollut iso merkitys siinä, että talouden käänne on tänä päivänä tosiasia. Hallitushan ei puutu työmarkkinaratkaisuihin eikä -neuvotteluihin. Sen ei pidäkään puuttua, mutta aina voi kysyä: herra valtiovarainministeri, miltä nyt näyttää tämä työmarkkinapoliittinen tilanne, koska sillä on kyllä aika iso merkitys jatkon kannalta, jatkuuko tämä hyvä nousu vai tulee joitakin pahoja takaiskuja?

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Toisekseen tämä hallituksen satokatopäätös, kadon korvaaminen tuollakin tavalla, on kyllä erittäin merkittävä asia ihan materiaalisestikin, mutta tietysti henkisesti se kertoo, miten hallitus suhtautuu paitsi viljelijän työhön myös ylipäättään siihen työhön, mikä liittyy meidän omavaraisuuteemme ja huoltovarmuuteen ja kansalliseen turvallisuuteen. Se on oikea linja ja yhdistää meitä suomalaisia, mutta kyllä kannattavuudessa on vielä tosi paljon töitä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja tässä vaiheessa otamme ministerien vastauspuheenvuoroja. Ministeri Orpo, 5 minuuttia.

15.04 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Edustaja Laukkanen käytti hyvän puheenvuoron täällä todeten sen, että on aika puhua myöskin niistä positiivisista asioista. Ja kyllähän kaiken tämän kitkeryyden keskellä kannattaa muistaa se, että ihan oikeasti talous kasvaa. [Antti Lindtmanin välihuuto] Ihan aidosti Suomen talous on aivan eri vauhdissa kuin vielä vuosi sitten, puhumattakaan siitä, [Krista Kiurun välihuuto] missä tilanteessa oltiin kolme vuotta sitten. Se ei siitä miksikään muutu, vaikka mitä sieltä todistaisitte: talous kasvaa, työllisyys kasvaa. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] — Arvoisat sosiaalidemokraatit, erityisesti: hyvinvointiin, tulonsiirtoihin, heikoimmista huolehtimiseen, lapsiperhepolitiikkaan ei ole varaa, jos ei ole tervettä julkista taloutta, ei ole varaa, jos ei ole korkeaa työllisyysastetta. [Pia Viitanen: Siksi me otamme vähemmän velkaa kuin hallitus!] Tämä on se, mihin me pyrimme, millä tiellä olemme, ja hyvällä tiellä olemmekin. Tunnustan sen, että työ on kesken, me jatkamme. Mutta jos katsottaisiin, mitä te olitte mieltä vuosi sitten hallituksen talouspolitiikasta, niin meillä ei pitäisi olla minkään näköistä talouskasvua tällä hetkellä. Te olitte täysin väärässä. Toisin sanoen, sitten ne keinot, joita te olette esittäneet, esimerkiksi perhevapaaudistus kärjessä, on nyt laitettu liikkeelle. Kyllä, siinä on kuunneltu eduskuntaa ja laajasti yhteiskuntaa. Erinomainen asia, että se on nyt liikkeellä. Odotetaan siitä hyviä tuloksia.

Mutta positiivisuutta, hyvät ihmiset. Talous on myöskin psykologiaa, sen verran tiedän kansantaloustieteitä lukeneena, että siihen vaikutetaan positiivisuudella ja hengellä, uskolla tulevaan. Ja tietenkin meidän tehtävämme on luoda pohjaa sille tulevalle. Siksi on esimerkiksi muuntokoulutukseen nyt 10 miljoonaa euroa. Me valmistelemme tällä hetkellä Akatemian lippulaivahankkeiden rahoitusta valmiiksi, Tekesin kasvumoottoreita, ammatikorkeakouluille annettiin rahaa t&k-investointeihin ja niin edelleen. Tehdään nyt, kun vähän liikkumavaraa on, täsmää tulevaisuuteen, koulutukseen. Ruvetaan kuromaan kiinni sitä osaamisvajetta, mikä meillä on, ja mennään oikeaan suuntaan tulevaisuuteen katsoen. [Antti Lindtman: Mites ne veronkiristykset?]

Mitä tulee työmarkkinatilanteeseen, se on tuhannen taalan kysymys. Minä lähdän siitä, että työmarkkinakentässä on vastuullista väkeä. Vaikka tupoa ei ollakaan tekemässä, ollaan liittokierroksella, niin on vastuullista väkeä, jotka tietävät sen, [Kari Uotilan välihuuto] että ratkaisujen pitää olla kilpailukykyä ja työllisyyttä tukevia — siis kilpailukykyä ja työllisyyttä tukevia — jotta Suomessa on hyvinvointia ja työpaikkoja myöskin tulevaisuudessa. Siihen tarvitaan hyvää keskustelua ja vähemmän kevätjuhlaliikkeitä. Minusta tuntuu, että nyt on vielä tämä tyypillinen asemanajovaihe, mutta toivon, että ne ratkaisut maltillisesti ja työllisyyttä ja talouskasvua tukien sieltä ulos tulevat.

Mitä tulee muutamiin yksittäisiin heittoihin:

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Ensinnäkin tästä maatalouspolitiikasta, kun viitattiin Kokoomusnuoriin, ei sen enempää, totean vain, että Demarinuorten puheenjohtaja Näkkäljärvi on vaatinut tämän 25 miljoonan euron käyttämistä ihan muihin tarkoituksiin kuin maatalouden auttamiseen. Että se siitä, arvon sosiaalidemokraatit. [Antti Lindtman: Eli 1—1 vai?]

Mutta nyt meidän täytyy saada notifiotua energiaveronpalautusjärjestelmä. Siitä keskustelin maatalouskomissaari Hoganin kanssa. Oli hieno huomata, että ministeri Leppä oli tehnyt erinomaista työtä ja komissaari oli hyvin perillä Suomen vaikeasta tilanteesta. Toivottavasti tämä asia saadaan mahdollisimman nopeasti hoitoon ja rahat tilille, koska niitä varmasti nyt tarvitaan.

Tampereen monitoimiareena, puolen miljardin rakennushanke, upea hanke Tampereelle. Toivon, että vastaavaa aktiivisuutta on myöskin muualla. Jos hankkeita on perusteltu — ne katsotaan tapauskohtaisesti ja katsotaan, mikä on mahdollista — käytetään veikkausvoittovaroja. [Antti Lindtman: Raitsikka Turkuun!]

Elikkä vielä palaan tähän henkeen. Nyt minusta tuntuu, että edustaja Arhinmäki suorastaan kehuu hallitusta, kun sanoi, että emme ole onnistuneet "sössimään" tätä kasvua — pistin tämän muistikirjaani ylös. Tällä lisäbudjetilla me haluamme antaa vauhtia sille hyvälle kasvuille, tälle hyvälle kehitykselle. Me teemme nämä panostukset kehityksen sisällä. Lainanotto pienenee merkittävästi siitä, mitä viime vuonna suunniteltiin. Me annamme vauhtia sille hyvälle esitykselle, muun muassa ne laivanrakennuksen tuet, ne takaavat länsirannikon telakoiden ja alihankkijayritysten työt pitkälle 20-luvulle. Tuhansien ja tuhansien työmiesten ja -naisten työpaikat ovat kiinni näistä päätöksistä. Minä olen erityisen tyytyväinen, että me voimme tehdä tänä päivänä tällaisia päätöksiä, että ei tarvitse puhua siitä, miten me voimme pelastaa nuo telakat.

Arvoisa puhemies! Koen tästä keskustelusta, että itse lisätalousarvioesitykseen salissa ollaan melko tyytyväisiä, samoin talouden kasvuun, [Antti Lindtman: Ei vastausta?] mutta sitten onkin paljon yksityiskohtia, joista jatkamme [Puhemies koputtaa] hyvää keskustelua.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa ministeri Leppä, 3 minuuttia.

15.09 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Herra puhemies! Hallitus haluaa, että myös elintarviketalous on kasvun ala yhtenä osana kokonaisbiotaloutta, ja sillä tiellä nyt ollaan ja sen eteen vahvasti töitä tehdään. On ihan selvää, että jos me joudumme menemään jatkuvasti kriisipaketista toiseen, ei se ole kestävä, ei se ole kannustavaa, ei se ole pitkäjänteistä, mitä tämä ala tarvitsee, näitä kaikkia. Siksi markkinoiden toimivuus on kaiken a ja o ja viennin edistäminen ja viennissä onnistuminen on kaiken a ja o, jotta tämä myös tapahtuu. Mutta on selvää myös, että tällaisena aikana, jolloinka poikkeukselliset olosuhteet, täysin poikkeukselliset olosuhteet ovat olleet, myöskin sitä pieneltä osin helpotetaan, ja siksi tuo 25 miljoonaa.

Makerasta elikkä Maatilatalouden kehittämisrahastosta huolehtiminen: Se on tärkeä väline, jotta me saamme investointeja, ja sillä vivutetaan nimenomaan niitä investointeja. Maatalous investoi joka vuosi puolen miljardia ja ylikin — joka vuosi — ja sillä panoksella, mikä Makerasta siihen käytetään, on erittäin iso vipuvaikutus tältä osin, ja se pitää yllä myöskin meidän huoltovarmuuttamme. Toinen asia ja toinen puoli, mihin ministeri Orpo jo viittasi, on tietysti EU:n kriisirahasto ja ne mahdollisuudet tähän ahdinkoon sieltä jotta-kin helpotusta saada. Ne käydään lävitse tarkkaan, ja myöskin siellä on se sama toive meil-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

lä kuin näiden hallituksen kansallistenkin toimien osalta: että saataisiin rahat nopeasti tilille. Elikkä viljelijät tarvitsevat nyt ne rahat, ja ne pyritään saamaan tileille niin nopeasti kuin se ikinä vain mahdollista on.

Totta on myös se, mitä täällä jaoston puheenjohtaja Wallin sanoi, että meillä on hallituksen pitkän aikavälin suunnitellut leikkaukset, jotka edelleenkin kohdistuvat maatalouteen. Siellä on 10 miljoonan leikkaus, jota me pystyimme pienentämään tähän summaan siitä aikaisemmasta suunnitellusta. Se sisältyy tähän lisäbudjettiin. Mutta leikkaus on leikkaus edelleenkin, se on ihan selvä asia, ja se on tunnustettava, ja se on huono asia tähän taloustilanteeseen.

Petovahingoista: Ne ovat kasvaneet, siitä ei päästä yli eikä ympäri, samoin muiden rauhoitettujen eläinten aiheuttamat vahingot. Me olemme aika lailla tapissa myöskin korvausten osalta, joita me olemme EU:sta saaneet oikeuden maksaa, 10 miljoonaa euroa, ja siksi me tarvitsemme myöskin toimia, joilla me voimme tehokkaammin estää näitä vahinkoja tapahtumasta. Se on ihan päivänselvä asia, ja niitä toimia etsitään. On selvää, että kun puhutaan varsinkin tiukasti suojeltujen eläinten poistamisesta, niiden kannan rajoittamisesta, me joudumme aina käymään keskustelut myöskin komission kanssa. Sitä työtä me teemme jatkuvasti, jotta niitä vahinkoja olisi vähemmän ja jotta säilyy myöskin se turvallisuus, jonka pitää olla joka puolella Suomea samanlainen.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on vielä mahdollisuus pyytää V-painiketta painaen ja seisomaan nousten debattipuheenvuoroja. Käymme siis vielä yhden debattikierroksen.

15.13 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen määrärahalisäykset kohdistuvat enimmäkseen jo positiivisessa talouskehityksessä oleviin eli niin sanottuihin positiivisen rakennemuutoksen aloihin ja seutuihin. Samaan aikaan esitys lupaa hyvin vähän esimerkiksi edelleen korkeiden työttömyyslukujen kanssa painiville Itä- ja Pohjois-Suomelle. Olisin todella toivonut hallitukselta alueellisia ja räätälöityjä kasvupaketteja tukemaan maan eri alueiden kasvua. Tämä olisi ollut sitä hyvää aluepolitiikkaa. Hyvin kohdennetuilla pienilläkin panostuksilla olisi suuri positiivinen vaikutus uusien työpaikkojen luomisessa esimerkiksi edelleen korkean työttömyyden Pohjois-Karjalassa.

15.13 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itsekin kuulun niihin, jotka kiittelevät tätä lisätalousarvioesitystä kokonaisuudessaan. Siinä on kiinnitetty työllisyyteen hyvin huomiota, ja esimerkiksi palveluala on koko Suomessa sellainen kasvava ala, missä työpaikkoja syntyy hyvin tällä hetkellä lisää.

Ministeri Leppä, kerroitte juuri tuossa, että näihin satovahinkoja aiheuttaviin eläimiin kuuluva korvausasia on tapissa tällä hetkellä. Kysyisinkin, voitaisiinko kenties miettiä jotakin torjuntakeinoja vahinkojen karsimiseksi. Itse olen tuolta Kouvolasta, ja meillä Elimäellä on arvioitu, että kun valkoposkikihanhien yksi lauma on 300 000 yksilöä yhdellä peltoaukealla, niin tällaiset lintumäärät eivät voi missään nimessä olla enää mitään harvinaisia yksilöitä, ja ne määrät ovat sitä luokkaa, että [Puhemies koputtaa] tuhot ovat jo merkittäviä. Voisiko tätä kantaa jollakin rajoittaa?

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

15.15 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tässä todettiin, että päivähoitomaksut ovat alenemassa, ja se on tietenkin hieno asia, että hallitus näiltä osin on muuttanut kantaansa siitä korotusaikomuksesta, joka vielä oli voimassa tässä jokin aika sitten. On myöskin hyvä, että tätä reikää kuntien taloudessa ei nyt aiota tilkitä sillä, että nostetaan joidenkin kuntien kiinteistövero. Se olisi ollut kovin lyhytnäköistä politiikkaa kaiken kaikkiaan.

Kun keskusteltiin subjektiivisen päivähoito-oikeuden poistamisesta pari vuotta sitten, [Ben Zyskiewicz: Ei sitä ole poistettu!] niin oli erinäisiä arvioita siitä, minkälainen säästö siitä tulee. No, nyt ei tarvitse enää arvata. Kuntaliiton tekemän kuntabarometrin mukaan säästön arvioidaan olevan vuositasolla ensi vuonna noin 10 miljoonaa euroa, eli se on kovin vähän suhteessa päätöksen vakavuuteen [Puhemies koputtaa] suomalaista päivähoitojärjestelmää ajatellen. [Krista Kiuru: Se oli ideologinen päätös!] Voisitteko arvioida tätä asiaa tässä valossa uudelleen?

15.16 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsiperheet ja osaaminen ovat hallituksen valinta, ja siltä osin voi todeta tässä ja korjata, että jokaisella lapsella on oikeus osa-aikaiseen subjektiiviseen päivähoitoon eli käytännössä varhaiskasvatukseen.

Kun täällä on pohdittu, mitä hallitus tekee, tekeekö rakenteellisia uudistuksia, nostaisin esille, että tekee, ja jos ajatellaan työttömyyttä, hallitus tekee siltä osin täsmätoimia. Muuntokoulutus, johon kohdennetaan 10 miljoonaa euroa, on käytännössä kuin kaksi karpästä samalla iskulla. Samalla vähennetään työttömyyttä, ja samalla poistetaan niitä pullonkauloja, jotka ovat kasvun esteenä. Myöskin kasvu on keino auttaa niitä, jotka ovat vähäosaisempia, joilla on heikompi tilanne myöskin alueellisesti.

Ajatellaan tilannetta, jossa elämme. Elämme täydellistä työn murrosta, jossa on termejä "keinoäly", "alustatalous", "CRISPR", "geeniteknologia" ja niin edelleen. Emme olisi ehkä kuvitelleetkaan kymmenen vuotta sitten, että nämä termit [Puhemies koputtaa] ovat tätä päivää. Se kertoo tarpeesta muuntokoulutukselle.

15.17 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen lisätalousarviossa on ihan hyviäkin asioita. Olen kiitollinen siitä, että valtiovarainministeriö on ottanut kuuleviin korviin poliisien huolet niistä määrärahoista ja sitten myös Rajavartiolaitoksen huolen uusista ilma- ja vartioalusten hankinnoista — siihenkin on kohdistettu yli 4 miljoonaa euroa rahaa — ja siinä mielessä kiitän tästä tietysti jaoston puolesta.

Olisin kiinnittänyt huomiota myös tähän asiaan, kun hallitus nyttien tässä lisätalousarviossa Tekesin avustusten maksatukseen ehdottaa 40 miljoonan euron lisäystä, joka johtuu julkisen tutkimustoiminnan hankkeiden maksatusten aikaistumisesta. Nämä ovat hyviä päätöksiä, jotka varmasti lisäävät suomalaista työllisyyttä, ja suunta on aivan oikea. Mutta olisin esittänyt muutamia ajatuksia siten, että olisi hyvä löytää toisenlaisia instrumentteja myös esimerkiksi nuorten yrittäjien tukemiseen jonkun rahaston kautta ja saada siihenkin uskallusta enemmän ja sitten tähän viennin edistämiseen uudenlaisia työkaluja. Tämä nykyinen vienninedistämisjärjestelmä yksistään [Puhemies koputtaa] ei vastaa siihen kysyntään ja tarpeeseen, mitä kuitenkin pienyrittäjillä on.

15.18 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaksi asiaa. Tästä työmarkkinakierroksesta: Keväällä kehyskeskustelussa totesin, että jos syksyllä tulee tappelu,

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

niin pitää kysyä, kuka aloitti. Totesin silloin, että tämä kiky-sopimus elikkä palkansaajien kyykytyssopimus ja sen rajut iskut palkansaajille — lomarahojen leikkaukset, maksujen siirtäminen työnantajilta työntekijöiden maksettavaksi, palkaton vuosittainen työajan 24 tunnin pidentäminen — luovat väistämättä paineita siihen työmarkkinakierrokseen, jolla nyt parhaillaan neuvotellaan. Kun nähtävästi talouspolitiikan arviointineuvostonkin arvi-
on mukaan hallituksen lähtökohta pitkän ajan taloussuunnitelmassa on ollut, että ensi vuonna työmarkkinakierros on lähellä nollalinjaa, niin pidän kyllä erittäin haasteellisena tätä, koska palkansaajilla on kyllä täysi oikeus hakea kompensatiota niille menetyksille ja niille iskuille, joita kiky-sopimuksen kautta hallitus keskeisenä toimijana [Puhemies koputtaa] heidän niskaansa sälytti.

15.19 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllähän se nyt vain niin on, että tämä hallitus lisää politiikallaan eriarvoisuutta, ja tämän myönsi viimeksi pääministeri itse tämän syksyn alussa.

Ministeri Orpo, kai te kuitenkin nyt näette, että ei se välttämättä tunnu hirveän reilulta jonkun lastentarhanopettajan, opettajan tai hoitajan näkökulmasta, keneltä kokoomus on nyt leikkaamassa ja leikannut lomarahoja, kun samaan aikaan arvovalinnoilla hallitus antaa veronkevennyksiä miljoonaperijöille tai suurten metsäomistusten omistajille. Se ei vain tunnu reilulta, eikä se sitä ole, ja se on todistus siitä, että kasvu ei kerta kaikkiaan hallituksen mielestä kuulu kaikille.

Mutta nyt, puhemies, tämä on tärkeää: Edustaja Lindtman mielestäni oikein kysyi jo kaksi kertaa ministeri Orpolta, että jos eduskunnassa halutaan poistaa tämä pieni- ja keskituloisten lapsiperheiden veronkiristys, niin olisitteko valmiit tähän. Olisitteko valmiit peruuttamaan sen, ettei pieni- ja keskituloisia lapsiperheitä kiristettäisi [Puhemies koputtaa] lisäveronkorotuksilla? Tähän me haluaisimme vastauksia, ja toivon, että voitte sen tänään antaa.

15.20 Emma Kari vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä hallituspuolueiden edustajien puheita tästä varhaiskasvatuksesta kuuntelee, niin on vaikea uskoa, että sama hallitus on juuri aikaisemmin vienyt läpi tasa-arvoisen päivähoito-oikeuden lakikauttamisen ja päivähoitolapsiryhmien kasvattamisen. Me edelleen kuulemme jatkuvasti asiantuntijoilta, kuinka nämä päätökset, nämä leikkaukset, nämä heikennykset ovat osuneet juuri niihin kaikista heikoimmassa asemassa oleviin lapsiin, juuri niihin lapsiin jotka olisivat tukea tarvinneet kaikista eniten. Tämä on asiantuntijoiden hyvin laajasti jakama yhtenäinen näkemys, ja nämä säästöt ovat jääneet täysin mitättömiksi, eli kyllä tässä pitäisi tehdä korjausliike.

Mitä tulee tähän maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeiluun: Äärimmäisen hyvä asia. Tämä hallitus laittaa tähän 5 miljoonaa euroa. Me olemme Helsingissä käymässä paraikaa budjettineuvotteluja, ja pelkästään Helsinki eli yksi ainoa kunta on laittamassa maksuttomaan varhaiskasvatukseen 10 miljoonaa vuodessa eli kaksi kertaa enemmän — yksi ainoa kunta — kuin tämä hallitus.

15.21 Kimmo Kivelä si (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Valitettavasti tämäkin keskustelu osaltaan todistaa siitä, että kansalaisia politiikka ei kiinnosta, tahallaan ymmärretään väärin. Oppositiossa on niin ihanaa kannattaa kaikkia hyviä asioita ja vastustaa kaikkia huonoja ja sanoa, että me olemme puhtaita ja aatteellisia ja te olette ahtaita ja puutteellisia.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

[Naurua] Kyllä tilanne on se, että ei tämä aivan näin yksinkertaista ole kuin täällä annetaan ymmärtää. Toisaalta kyllä näen, että suurista asioista meillä kuitenkin on yhteisymmärrys esimerkiksi maatalouden ajankohtaiseen kriisiin liittyen, mutta kyllä se niin töykeää on, kun oppositio syyttää kaikesta, ikään kuin hallitus tekisi kiusallaan tätä kaikkea. Kun hallitusta lähdettiin kokoamaan, ajatuksena oli, että hallitus haluaa pelastaa Suomen, [Puhemies koputtaa] jotta sitä jakovaraa sitten aikanaan syntyisi.

15.23 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! OECD ja IMF ovat suositelleet Suomelle muun muassa, että verotusta pitäisi paremminkin käyttää työkaluna tuloerojen vähentämiseen ja kaventamiseen, mutta päinvastoin on tehnyt maan hallitus. Samoin monet asiantuntijat ovat varoittaneet hallitusta siitä, että tuloeroja ei ole pyritty tällä hallituskaudella tasaamaan. Niin kuin jostain syystä näkyy, kokoomuksen linja on muuttunut sittemmin Kataisen ja Stubbin kaudesta, koska tällä kaudella nimenomaan yritetään saada tuloeroja syntymään: nimittäin 37 euroa miinusta puhtaana käteen pienituloisimmille suomalaisille ja 400 euroa suurituloisille lisää. Eikö kasvun pitäisi kuulua kaikille? On varmasti tämän päivän kysymys, kun jakovaraa syntyy, mihin sitä jakovaraa käytetään. Ei kai kukaan voi ajatella, että niille ihmisille, jotka vähistään antoivat, jotta suomalaisten taloutta tasapainotettaisiin, [Puhemies koputtaa] ei tule koskaan mahdollisuutta tasoittaa tilejä. Tasoitetaanko tilit?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa debattia myönnän vielä vastauspuheenvuorot seuraaville edustajille: Zyskowicz, Rossi, Meri ja Rinne. Sen jälkeen ministerin vastaus, ja sitten mennään puhujalistaan.

15.24 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ei meinaa uskoa korviaan, kun muun muassa demarit ja vihreät vahvistavat, että he ovat sitä mieltä, että kaikki ne säästöt, joita te olette tässä pari vuotta vastustaneet, pitäisi peruuttaa. Luuletteko todella, että se olisi Suomen taloudessa sitä vakautta ja ennustettavuutta, jonka ansiosta me olemme nyt voineet nauttia, myös sen ansiosta nauttia, hyvästä talouden kasvusta? Mutta totta kai on myös vähemmän onnistuneita säästöpäätöksiä, ja olen samaa mieltä edustaja Adlercreutzin ja edustaja Emma Karin kanssa siitä, että tämä päivähoito-oikeuden rajausta on sellainen asia, joka ei juuri mitään säästänyt ja joka muutenkin on hyvä sopivassa vaiheessa ottaa uuteen tarkasteluun.

Mitä tulee näihin tuloeroihin, niin tämä edustaja Krista Kiurun mainitsema 3 euroa kuukaudessa pienituloisimmassa desiilissä johtuu merkittävältä osin tupakoinnin verotuksen kiristämisestä. Oletteko todella sitä mieltä, että mieluummin kiristetään työn verotusta, [Krista Kiurun välihuuto] että voidaan keventää tupakan verotusta, jotta Gini-kerroin toteutuu teidän [Puhemies koputtaa] toivomallanne tavalla?

15.25 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa ministeri Orpo toi esille, että hän on huolissaan pienituloisista eläkeläisistä, mutta ainakin kun katsoo tätä hallituksen esitystä 107 ensi vuoden tuloveroasteikosta eläkeläisten osalta, niin kyllä ne veronkevennykset alkavat sitä tehokkaammin toimia, mitä suuremmassa tuloluokassa ollaan, eli nollasummapelilläkin voisi semmoista sisäistä solidaarisuutta harjoittaa. Siinä mielessä jaan SDP:n kanssa ihan samaa huolta siitä, miten tätä sisäistä solidaarisuutta voisi harjoittaa ja tätä verotaakkaa jakaa.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Olen sitä mieltä myöskin, samoin perussuomalaisten ryhmä, että lapsivähennystä voitaisiin ensi vuodelle jatkaa. Toivottavasti oppositiosta löytyy tähän tukea. Meillä tulee olemaan vaihtoehtobudjetissa — tulemme sen esittelemään sitten, kun kaikki muutkin ryhmät esittelevät — että otamme vähemmän velkaa kuin hallitus, kokonaisverotus on meillä kevyempää ja nimenomaan se sisäinen oikeudenmukaisuus ja solidaarisuus tulee olemaan erilaista ja painotamme myös tätä lapsivähennystä.

15.26 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun kaksi ja puoli vuotta sitten kävimme hallitusneuvottelut silloisen puheenjohtajan Juha Sipilän johdolla, niin totta kai oli arvioitavana se, kuinka Suomi pystytään nostamaan siitä talouden kehityksestä, joka oli silloin näköpiirissä, joka oli teidän jäljiltänne, arvoisat sosiaalidemokraatit ja vasemmistoliittokin, vaikka läksitte kesken edellisen hallituksen työskentelyn pois. Joka tapauksessa silloin nähtiin se, että tämä hallituskoalitio kykenee tekemään uudistuksia Suomen kannalta. No, totta kai hallituksessa on aina keskustelua eikä olla asioista samaa mieltä — niin pitää ollakin. Mutta haluan kyllä hallitusta edelleenkin kannustaa hallitusohjelmaa noudattamaan, koska se on se vahva tie, jolla pystytään Suomea viemään eteenpäin niin maatalouden ongelmien kohdalla kuin muidenkin asioiden hoidon kannalta.

Ja arvoisa edustaja Uotila, siirtykää itse siihen viiden tunnin työpäivään ja samalla tasolla kuin millä palkat ovat tällä hetkellä, kun puhutte siitä, että ei pitäisi teettää enemmän työtä ihmisillä. [Puhemies koputtaa] Itse uskon siihen, että vain niin Suomi nousee.

15.27 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että talous kasvaa, siitä me olemme varmasti kaikki tyytyväisiä tässä salissa. Sama koskee sitä, että työttömyys pikkuhiljaa paranee, työttömyystilanne ja työllisyysasteikin kasvaa. Mutta se, mistä me olemme erittäin huolissamme, minkä takia täällä hallitusta kohtaan tulee niin paljon kritiikkiä, liittyy tähän politiikkaan, jossa te olette tehneet selkeästi arvovalintoja. Te olette tehneet arvovalinnan sen suhteen, että eriarvoisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa lisätään. Te olette päättäneet leikata opiskelijoilta lähes 100 euroa kuukaudessa, eläkeläisiltä satoja euroja vuodessa, työttömiltä toistatuhatta euroa tai tuhansia euroja vuodessa. Nämä ovat kaikki poliittisia arvovalintoja, jotka tämä hallitus on tehnyt. Se johtaa eriarvoistavaan kehitykseen, tuloerojen kasvuun.

Arvoisa valtiovarainministeri, nyt täällä on monta kertaa kysytty teiltä, että kun olette ollut valmis tämän kiinteistöveron alarajan noston heittämään pois tästä kokonaisuudesta, niin miksi te ette nyt halua luoda toivoa lapsiperheille, joittenka verotusta te olette kiristämässä. Meillä on yli 100 000 köyhissä perheissä elävää lasta, ja nyt te olette viemässä verotuksen kautta näitä perheitä vielä entistä heikompaan tilaan ensi vuoden verotuksen osalta. Arvoisa valtiovarainministeri, vastatkaa nyt [Puhemies koputtaa] tähän kysymykseen: oletteko valmiit siihen, että eduskunnassa voidaan tehdä muutoksia tähän verotuksen epäkohtaan?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Arvoisat edustajat, tässä vaiheessa ilmoitetaan, että Puolan tasavallan presidentti Andrzej Duda on saapunut valtuuskuntineen seuraamaan täysistuntoa. Eduskunnan puolesta toivotan arvoisat vieraat tervetulleiksi eduskuntaan.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

[Suosionosoituksia — Andrzej Duda: I don't want to disturb, so please continue debate! — Naurua]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt keskustelu jatkuu siten, että valtiovarainministeri Orpolla on 3 minuuttia.

15.29 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Todella suurella mielenkiinnolla kyllä tulen tutustumaan niihin teidän vaihtoehtobudjetteihinne, kun te ne jätätte, koska kun tässä äsken puheenjohtaja Rinne mainitsi taas säästökohteita, joita olemme tehneet, niin minä oletan, että te sitten poistatte nämä säästöt. Haluan nähdä, miten te tasapainotatte tämän kokonaisuuden niin, että tässä maassa vielä jonkun kannattaa yrittää ja tehdä myöskin töitä. Mutta jätetään tämä sitten siihen aikaan, kun te saatte oman esityksenne tehtyä.

Vielä tähän väitteeseen eriarvoistavasta politiikasta: Tuloerot budjetin perusteella kasvavat 0,01 prosenttia Gini-kertoimessa — siis 0,01 prosenttia Gini-kertoimessa — niin että ei siitä nyt luulisi näin pitkään jutun juurta riittävän. Se ei ole tilastotieteellisesti eikä muutenkaan merkittävää. Eli vaikka talous kasvaa, tuloerot ovat käytännössä entiset, siis tuloerot ovat käytännössä entiset tämän budjetin perusteella. Siitä huolimatta uskallan voimallisesti puolustaa sitä, että pidämme huolta siitä, että kenenkään verotus ei kiristy, ei kenenkään verotus kiristy. [Antti Rinne: Lapsiperheiden verotus kiristyy!] — Verotus ei kiristy, työn verotus ei kiristy. [Antti Rinne: Lapsiperheiden verotus kiristyy!] — Työn verotus ei kiristy, palaamme siihen hetken päästä. — Kenenkään työn verotus ei kiristy eikä ansiotuloverotus. Se on merkittävää, koska se tukee työn linjaa ja työllisyyttä ja on sitä kautta parasta hyvinvoinnin turvaamista.

No, sitten tähän lapsivähennysasiaan: Siis eduskunnan valtiovarainvaliokunta aikanaan, kun te esittelitte tämän lain, oli sitä mieltä lähes yksimielisesti, että se oli huono, että se osuu huonosti. Me valitsimme nyt tälle rahalle paremman käytön: lähes 7 000 perhettä kokonaan nollamaksuluokkaan varhaiskasvatusmaksuissa, ja keskituloisille perheille 1 200 euroa alennusta vuodessa. Minä tulkiten tämän niin, että te haluatte perua nämä varhaiskasvatusmaksujen alentamiset, [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] te haluatte palauttaa 7 000 pienituloiselle perheelle varhaiskasvatusmaksut. Samalla logiikalla minä tulkiten tämän näin. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Arvoisa herra puhemies! Tämä hallitus tekee hyvää lapsiperhepolitiikkaa. Me uudistamme perhevapaat. Se on erittäin tärkeä asia perheiden tasa-arvon, naisten työmarkkina-aseman, lasten tulevaisuuden kannalta. Yhä useampi lapsi pääsee varhaiskasvatukseen piiriin, ja varhaiskasvatukseen panostetaan, sen koulutusta uudistetaan, laatuksiteerit on laadittu. Suomen pitää pitää huolta siitä, että meillä on maailman parasta varhaiskasvatusta. Ja kun me pidämme huolta talouskasvusta, mahdollisimman moni vanhemmista pääsee töihin ja meillä on vähemmän pienituloisia ihmisiä ja lapsiperheitä tässä maassa. Tämä on hyvin yksinkertaista. Kannattaa lukea hallitusohjelmaa. Me olemme sitoutuneet sen työllisyys- ja talouspolitiikan linjaan. Se on parasta lääkettä eriarvoisuuden estämisessä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Leppä, 2 minuuttia.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

15.33 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Herra puhemies! Täällä edustaja Pakkanen ja myös aiemmin edustaja Oinonen kysyivät, millä tavoin voidaan ennalta ehkäistä ja torjua eläinten aiheuttamia vahinkoja varsinkin maatalouteen, viljelyksille. Niitä keinoja etsitään kaiken aikaa yhteistyössä riistahallinnon kanssa, yhteistyössä ympäristöhallinnon kanssa, ja niitä toimia tullaan tietenkin tekemään.

Meillä on metsästyslaissa logiikka, että kun me toteamme, että joku riistalaji on runsastunut, metsästyspainetta voidaan kasvattaa, ja kun se on taantunut, metsästyspainetta pienennetään, jopa kielletään sen lajin metsästys. Tämä on nimenomaan kestävästi riistanhoitoa. Ihan samalla tavalla sen pitää olla myöskin niiden lajien osalta, jotka runsastuvat reilusti ja merkittävästi yli sen, mitä meillä suotuisat suojelutasot edellyttävät. Silloin pitää arvioida myös muita keinoja. Siksi nämä keskustelut on aloitettu. Niitä käydään sekä meillä kotimaassa kansallisella tasolla että myöskin EU:n suuntaan, jotta näitä vahinkoja pystytään välttämään ja pystytään pitämään kestäväällä tavalla kaikista kannoista huolta. Sitähän me tietenkin haluamme, se on ihan päivänselvä asia, ja myöskin sitä, että vahingot eivät nouse yli äyräittänsä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja nyt siirrymme puhujalistaan.

15.34 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Ministeri Orpolle haluaisin kuitenkin nyt todeta eriarvoistumiskehityksestä seuraavaa: Te viittasitte tähän 0,04 prosentin Gini-vaiikutukseen. Tosiasiassa se viittaa vain ja ainoastaan kokonaisveroratkaisuun. Sen sijaan tässä ei ole mukana vielä sitä, että hallitus samaan aikaan tekee esimerkiksi indeksileikkauksia, indeksijäädetyksiä, ja niiden seurauksena lopputulema on — mikä sekin täällä on mainittu — että pienituloisilta viedään sellainen nelisenkymmentä euroa ja suurituloisen sitten saa lisää. Siis käytännössä voitte kuvitella sen tilanteen, että jos ihminen on ihan oikeasti pienituloisen, niin jokainen kymppikin, jokainen eurokin on tärkeä euro, ja siksi se ei ole kovinkaan reilua, että samaan aikaan miljoonaperijät ja muut saavat lisää ja sitten se pieni ihminen tosiasiassa kärsii. Eli tässä mennään, ja nämä arvovalinnat ovat hyvin ikäviä.

Toiseksi, te puhuitte lapsiperheiden verotuksesta. Ministeri Orpo joutuu nyt poistumaan, mutta toivon, että tutustutte vielä tähän, mitä sanon seuraavaksi. Nimittäin vaikka kovasti nyt tunnutte olevan sitä mieltä, että pieni- ja keskituloiset lapsiperheet eivät teidän mielestänne tarvitse tämän vuoden tason veroja vaan niitä voitaisiin ihan hyvin kiristää, niin sanon kyllä suoraan, että en minä ole ainakaan kuullut keltään lapsiperheeltä kovinkaan huonoa palautetta siitä lapsivähennyksestä, joka nyt ollaan poistamassa. Päinvastoin, kyllä ne lapsiperheet siellä, kun juttelemaan tulevat, pitävät ihan hyvänä, että heidän verotuksensa on hieman keveämpää voinut tämän lapsivähennyksen kautta olla. Toivoisin siksi, että hallitukselta olisi löytynyt sydäntä peruuttaa nämä pieni- ja keskituloisten lapsiperheiden veron kiristykset, koska se on asiallisesti väärin, ja sitten on myös hyvin ikävää, kun samaan aikaan sanotaan, että kenenkään verotus ei kiristy. Kyllä se nyt kiristyy, ja miksi sitten nimenomaan tarvitsee olla niin, että se on tämä lapsiperhe, jolle kaiken kaikkiaan näin käy.

Haluaisin vielä sen sanoa tähän kokoomuksen ja hallituksen logiikkaan, että kun perustette nyt tätä, että te keksitte paremman, te keksitte päivähoitomaksujen kevennyksen, niin se on hyvä asia, mutta historiahan tässäkin oli, että aluksi te halusitte korottaa päivähoitomaksuja. Te halusitte korottaa. Oppositiosta kritisoimme tätä kovin, ja lopputulos oli hyvä: niitä ei koroteta vaan pienennetään. Se on aivan oikein. No, vastaava logiikka löytyi

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

kiinteistöverosta. Vielä kaksi viikkoa sitten hallitus ja kokoomus halusivat nimenomaisesti pakkonostaa kiinteistövero alarajojen nostolla, ja nyt ei enää haluta. Eli kun tässäkin suhteessa logiikka meni sinänsä oikeaan suuntaan, että perutaan näitä huonoja aikomuksia, niin miksi nyt tässä vaiheessa hallitus ei voisi tehdä samalla lailla, ja jos on aikonutkin kiristää pieni- ja keskituloisten lapsiperheiden verotusta, niin eikö sitä nyt voisi perua? Tätä yritimme jälleen kerran debatissa kysyä, ja täytyy kyllä sanoa, että minulle pettymys oli ministeri Orpon äskenen ikään kuin vastaus, jolloin hän suorastaan sanoi, että kaikki on hyvin ja valinnat ovat oikeita ja ilmeisesti perumisia ei tule. Mutta kyllä minä vielä vetoaisin siihen, että tämä tässä lisätalousarviossa tapahtuisi ja talousarvion käsittelyssä ylipäättään, kun täällä eduskunnassa koko syksyn tulemme vielä jatkamaan näitä talousasioita kaiken kaikkiaan.

Toistan vielä sen, että kun kysymme, kuuluuko kasvu kaikille, on mielestämme ollut väärin vastata, että niin se kuuluukin, edustaja Rossi. [Markku Rossi: Kyllä!] — Niin te vastaatte, mutta mitä te sanotte sille pienituloiselle julkisen sektorin työntekijänaiselle, sille hoitajalle, sille lastentarhanopettajalle, sille kätilölle, siivoojalle, laitosapulaiselle, kenelle kasvusta kuuluu vain lomarahan leikkaus? Mitä te heille sanotte? — Minun mielestäni tämä ei vain ole oikein, ja siksi olisi hyvin perusteltua, hyvin perusteltua, tässä tapauksessa myös miettiä asiaa uudestaan, ja kun kasvunäkymät ovat sinänsä hieman paremmat, niin voisi sitten päätyä siihen, että tulevat leikkaukset lomarahoihin perutaan. Tämä olisi viisasta talouspoliittisestikin, puhemies, siksi, että varmasti se ostovoima näiden lomarahojen myötä olisi ihan tarpeen paitsi näille perheille itselleen, myös Suomen kansantaloudelle ja sille, että ihmisillä olisi kuitenkin jonkin verran enemmän varaa tietyllä tavalla kulutusta kaiken kaikkiaan pitää yllä.

Puhemies! Haluan tähän ihan lopuksi vain sanoa sen, että siitä huolimatta, että talous kasvaa, vientivetoa tulee maailmantaloudesta ja tässä suhteessa tietenkin näkymä on hyvä, niin synkät pilvet ovat valitettavasti tulevaisuutta ajatellen siinä suhteessa olemassa, että viimeksi tänään valtiovarainvaliokunnassa kuulumme sen tiedetyn arvion siitä, että hallitus ei tule mitä suurimmalla todennäköisyydellä pääsemään työllisyystavoitteeseensa. Ja vaikka nyt näyttäisi, että alijäämätavoitekin hieman helpottaa ennustetusta, niin jälleen jo vuonna 2019 olemme aiottua synkemmissä lukemissa ja jo silloin jäämme jälleen kerran jälkeen esimerkiksi hallituksen omista tavoitteista alijäämän suhteen.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa mitään laajempaa debattia ei avata, mutta myönnän vastauspuheenvuorot edustajille Lauslahti ja Rossi ja sitten mahdollisesti varsinaisen puheenvuoron käyttäjälle.

15.40 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Hyvä puhemies! Edustaja Viitaselle: Uusi sivu on käännetty hallituksen kirjassa. Se sivu on sellainen, joka kohdentaa katseet lapsiperheisiin, pieni- ja keskituloisiin lapsiperheisiin. Ensinnäkin kiinteistöveron alennus kohdentuu ennen kaikkea pääkaupunkiseudulla ja kaupunkiseuduilla asuviin lapsiperheisiin, joilla sattuu olemaan hyvinkin korkeat verotusarvot, joista syntyy hyvinkin paljon lisää menoja heidän rahankäyttönsä kannalta. Lisäksi, jos otetaan varhaiskasvatusmaksut, tämän vuoden varhaiskasvatusmaksut tarkoittavat satoja ja satoja euroja enemmän yksinhuoltajaperheen käytettävissä oleviin tuloihin. Ensi vuoden osalta meillä on edessä 1 200 euroa juuri sinne vähävaraisempiin lapsiperheisiin — 1 200 euroa, se on, kuulkaa, iso rahasumma pienituloiselle lapsiperheelle.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

15.41 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edesmennyt presidentti Koivisto taisi joskus muistella niin, että talouspolitiikka on todella vaikea laji ja se on vähän yhtä vaikeaa kuin traktorin oikaiseminen peruuttaessa, kun sen saa menemään niin kuin vinkkeliin. Tämä hallitus oikaisee sitä vinkkeliä. Onneksi me ajamme eteenpäin, koska sinnepäin se on helpompaa kyllä, todellakin. Näin ollen katson edelleenkin, että tämä talouspolitiikan linja, joka koskettaa kaikkia suomalaisia aivan samalla lailla, tavalla tai toisella, on se oikea tie, jota mennään eteenpäin.

Sitten, edustaja Viitanen, te sanoitte lomarahojen leikkauksesta. Verotuksessa on tultu vastaan, ja se on käytännön keino, millä yhteiskunta on osallistunut, palkansaaja on osallistunut ja saattanut sitä hyötyä sitten toimijoiden piiriin. Se on ollut konkreettista: esimerkiksi sairaanhoitopiireissä ei ole tarvinnut irtisanoa väkeä, vaan on pystytty toimimaan taloudellisesti ja kannattavasti. Suosittelen teille käyntiä esimerkiksi Suomen Pankissa. Pääjohtaja Liikanen varmaan antaa mielellään myös talouspolitiikkaan liittyviä näkökulmia käyttöönnne.

15.43 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä on valitettavasti nyt, edustaja Rossi, melkeinpä todettava teille, että tämän hallituksen parhaita paloja ovat olleet peruutukset, valitettavasti. Ne parhaat palat ovat olleet peruutukset, eli huonoja päätöksiä on peruttu lähtien vaikka aikanaan eläkkeensaajien asumistuen leikkauksista päätyen vaikka juuri tähän kiinteistöveron pakkonoston peruutukseen. Nämä peruutukset ovat kyllä hallituksen parhaita paloja. Ja koska hallitus näyttää parhaat palansa peruuttaen, niin toivoisin vakavasti, että peruuttaisitte nyt hoitajien ja opettajien ja lastentarhanopettajien, siivoojien lomarahaleikkaukset ja myös peruuttaisitte tämän lapsiperheiden veronkiristykseen. Nimittäin meidän mielestämme se on hyvin ikävää, edustaja Lauslahti, että kun hallitus nyt kääntää uuden sivun lapsiperheiden osalta, niin heti ensimmäisenä sieltä sivulta tulee, että verotukseen kiristyy. Samaan aikaan kun sanotaan, että kenenkään verotus ei kiristy, niin kyllä, pieni- ja keskituloisten lapsiperheiden verotus kiristyy [Puhemies koputtaa] monin tavoin, asumiskustannukset nousevat, ja eivät nämä kaikki nyt pelkää hyvää tiedä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Seuraavaksi palaamme puhujalistaan.

15.44 Mats Nylund r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Mennyt kasvukausi on ollut erittäin vaikea. Vaikeista korjuuoloista kärsineiden viljelijöiden tukemiseksi hallitus on päättänyt tukea vaikeassa sadonkorjuutilanteessa olevia viljelijöitä 25 miljoonan euron ponnostuksella. Tämä on oikein hyvä ja tulee tarpeeseen. Uutta rahaa kohdennetaan 15 miljoonaa euroa ja tämän lisäksi Makeraan jo päätetyistä varoista kohdennetaan uudelleen 10 miljoonaa euroa akuutin kriisin helpottamiseksi. Rahat käytetään energiaverojen palautuksen korottamiseen.

Päätös maanviljelijöiden tuista on kiitettävä ja tuo varmasti osittaista helpotusta maanviljelijöille. Mennyt vaikea kasvukausi on kuitenkin vain jatkoa monelle taloudellisesti vaikealle vuodelle. Meidän tulisikin miettiä myös jatkoa ja sitä, mitä me voisimme tehdä maanviljelijöiden ahdingon helpottamiseksi ja maanviljelyn edellytysten parantamiseksi. Luken arvion mukaan maatilojen yrittäjätulo romahtaa tänä vuonna viime vuodesta yhteensä 100 miljoonaa euroa 409 miljoonaan euroon. Vuonna 2010 maatilojen yrittäjätulo oli vielä noin 900 miljoonaa euroa. Palkaksi jää Luken mukaan tänä vuonna alle 6 000 eu-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

roa per tila. Vaikka tulojen romahtaminen johtuu tänä vuonna osin heikosta kasvukaudesta, tulokehitys on ollut samansuuntainen koko 2000-luvun. Perimmäinen syy viljelijöiden ahdinkoon ja tulojen syöksykierteeseen löytyy markkinoilta, joilla tuottajien heikko asema elintarvikeketjussa sekä alhaiset tuottajahinnat syövät maanviljelijöiden tuloja. Meillä tuotetaan Euroopan puhtainta ruokaa Euroopan alhaisimmilla tuottajahinnoilla, ja tämä on aivan käsittämätöntä ja kestämatöntä. Jos haluamme turvata maanviljelyn tulevaisuuden, meidän tuleekin puuttua näihin markkinoiden epäkohtiin. Ministeri Leppä ja koko hallitus ovat tehneet hyviä avauksia, joihin lukeutuu elintarvikemarkkinalakia valmisteleva työryhmä ja ruoka-asiamiehen viran perustaminen. Näitä avauksia markkinoiden epäkohtien parantamiseksi toivon lisää.

Lisäksi voisimme pohtia, mitä voisimme tehdä maanviljelijöiden turvaverkon parantamiseksi, Suomessa kun maanviljelijöillä ei ole ollut toimivaa turvaverkkoa sen jälkeen kun satovahinkolaki lakkautettiin vuonna 2015. Nykyinen järjestelmä, joka perustuu vapaaehtoiseen ja markkinalähtöisiin vakuutuksiin, ei toimi kunnolla, sillä vakuutukset ovat kalliita eivätkä käytännössä sovellu tämän kesän vahinkotilanteeseen. Valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto vieraili aiemmin syksyllä Unkarissa, ja siellä valtio oli perustanut satovahinkorahaston, jonka rahoitukseen lain mukaan osallistuvat niin valtio kuin tietyn koon ylittävät maanviljelijätkin. Sellaisen järjestelmän rakentaminen vie aikaa eikä voi auttaa meitä tänään, mutta on ajatuksen arvoinen toimivan turvaverkon puuttuessa. Maa- ja metsätalousvaliokunta myös omassa lausunnossaan valtiovarainvaliokunnalle tänään koskien ensi vuoden talousarviota peräänkuuluttaa satovakuutuksiin perustuvan korvausjärjestelmän korvaamista uudella, toimivalla järjestelmällä. Tältä osin valtiovarainministeriön päätös perustaa työryhmä selvittämään vakuutusmaksuveron huojennusta satovahinkovakuutuksen osalta on erittäin tervetullut.

Sään voimille emme voi mitään, mutta voimme lieventää äärimmäisistä sääolosuhteista aiheutuvia seurauksia viisaalla lainsäädännöllä jatkossakin.

15.48 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä hiukan aluepoliittista keskustelua, sillä hallituksen päätöksiä seurattaessa kasvu ei alueellisestikaan tunnu kuuluvan kaikille — siis kaikille alueille. Hallituksen esitys jatkaa pitkälti jo tämän vuoden ensimmäisen lisätalousarvion linjaa, jossa määrärahalisäykset kohdistuvat jo positiivisessa talouskehityksessä oleviin eli niin kutsuttuihin positiivisen rakennemuutoksen aloihin ja seutuihin, kuten laivanrakennuksen innovaatiotukiin ja Tampereen monitoimiareenaan. Samaan aikaan esitys lupaa hyvin vähän esimerkiksi edelleen korkeiden työttömyyslukujen kanssa painiville Itä- ja Pohjois-Suomelle. Pohjois-Karjalan työttömyysluvut ovat edelleen maan korkeimmat: koko Pohjois-Karjalassa ne ovat 14,5 prosenttia, ja Joensuun työttömyysprosentti on edelleen 15,4.

Alkaneen kasvun tukeminen ei toki ole paha asia, mutta koko maan työllisyyden hoito edellyttäisi laajempaa näkemystä. Alueellisia kasvupaketteja tulisi räätälöidä eri alueille. Pitkäjänteinen ja alueiden vahvuuksia tukeva elinkeinopolitiikka paitsi hoitaisi akuuttia työttömyyttä, parantaisi samalla myös maakuntien mahdollisuutta tehdä kasvuhakuisempaa politiikkaa tulevaisuudessa. Nyt etenkin Itä-Suomi on kokenut hallituksen politiikan nurjan puolen, kun leikkauksia on tullut niin raideliikenteeseen ja Postin konttoriverkoston kuin — tuoreimpana ehdotuksena — käräjäoikeusverkostoon.

Yksi tärkeä tulevaisuuden investointi Pohjois-Karjalassa olisi Joensuun ratapihahankkeen eteenpäin vieminen. Hankkeen kaavoitus on valmis, samoin kaupungin maksuosuus.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Puuttuu enää valtion rahoitusosuus. Tämä hanke tukisi kasvun mahdollisuuksia, ja samalla se helpottaisi työllisyystilannetta. Pienellä julkisen rahan panostuksella saataisiin liikkeelle merkittävästi yksityisiä investointeja, ja kokonaisuudella olisi merkittävä rooli koko Joensuun seudun ja myös koko Pohjois-Karjalan kasvulle ja työllisyydelle. Kun muutkin maakunnat edelleen painivat korkeiden työttömyyslukujen kanssa, voisi valtio hyvin olla kohdennetuilla panostuksillaan mukana rakentamassa käännettä kohti parempaa.

Tämä on hyvä esimerkki hallituksen aluepolitiikasta: koko maata ei haluta tukea yhdenvertaisesti. Pohjois-Karjalasta katsottuna tämä näyttää siltä, että niille, joilla on paljon, annetaan lisää, ja niiltä, joilla on vähän, otetaan pois.

15.51 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva lisätalousarvio nostaa esille sen kysymyksen, miten taloutta tasapainotetaan ja miten mahdollisesti uutta jakovaraa käytetään. OECD ja IMF ovat suositelleet, että verotusta tulisi käyttää tuloerojen kaventamiseen enemmän kuin hallitus tosiasiasa tekee. Tänään olemme hyvin laajasti keskustelleet siitä, ovatko kasvun hedelmät tässä esityksessä paikallaan. Kun hallitus samaan aikaan esittää lisätalousarviossa, että velkaannutaan lisää, jotta voidaan tiettyjä hankkeita hoitaa, niin kyllä päivän kysymys on se, olisiko tässä lisätalousarvioesityksessä pitänyt näitä kasvun hedelmiä jakaa eri väestöryhmille, yksittäisille ihmisille eri tuloluokissa, etuusryhmissä ja sekä maan eri alueille että eri kaupungeille hiukan kohtuullisemmin. Kysymys siis on siitä, kenelle kasvu tosiasiasa kuuluu. [Markku Rossi: Kaikille!] — Edustaja Rossi onkin painottanut, että kasvu kuuluu kaikille. Minusta se on hieno periaate ja haluaisinkin, että hallitus tähän hyvään periaatteeseen sitoutuu.

Nyt on jo huomattu, että julkisen talouden tosiasiallinen sopeuttaminen voidaan tehdä niin kovin monella eri tavalla. Ensinnäkin se voidaan tehdä oikeudenmukaisesti. Siitä hyvänä esimerkkinä toimivat Kataisen ja Stubbin hallitukset, joissa jopa kokoomus pystyi sitoutumaan siihen, että julkista taloutta tasapainotettiin — ja silloin tasapainotettiinkin lähes 5 miljardilla eurolla — mutta samaan aikaan hillittiin velkaantumista ja kuitenkin tehtiin politiikkaa, joka ei lisännyt tuloeroja vaan kavensi niitä. Nyt ollaan tilanteessa, jossa tämä Sipilä-johtoinen hallitus tosiasiallisesti näyttää, että tästä linjasta ei tarvitsekaan pitää kiinni. Viime hallituskauden oppositio, silloiset perussuomalaiset ja keskusta, halusivat, että enemmän olisi tulo- ja varallisuuseroja tasapainotettu. Nyt ollaan tilanteessa, jossa hallituskaudella veropäätöksiä ja etuuspäätöksiä, siis käytännössä etuusleikkauksina, on kasvatettu ihmisten tuloeroja tilanteessa, jossa kaikkein pienituloisimmat ihmiset tosiasiallisesti menettävät entisestään. Tuloerot kasvavat myös tulevana vuonna ja lapsiperheiden verotus kiristyy ainoana väestöryhmänä koko tästä joukosta. Eriarvoisuus lisääntyy jatkuvasti.

Nyt kysymys on siitä, että kun lisätalousarviossa voitaisiin katsoa uudemman kerran jo edeltävässä lisätalousarviossa huomattua miljardin euron tulolisäystä, joka on syntynyt kasvun vahvistumisesta maailmantalouden imun voimassa, niin tällöin olisi voinut katsoa uudemman kerran myös sitä, miten tätä kasvun hedelmää sitten jaetaan. Nyt ollaan tilanteessa, jossa hallitus esittää, että käytännössä niitä ryhmiä, niitä heikompiosaisia, hauraita ryhmiä, jotka Suomessa tämän talouden sopeuttamisen ovat omasta selkänahastaan ottaneet, ei tueta millään tavalla. ja siltä osin, edustaja Rossi, olen teidän kanssanne eri mieltä, kasvu ei kuulukaan kaikille. Minä ainakin otin vakavasti tuon pääministeri Sipilän lupauksen aikoinaan, että jos nyt jokainen antaa vähistäänkin, niin kyllä se aika sitten tulee, jol-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

loin nämä hedelmät palautetaan takaisin omistajilleen. Tässä suhteessa tätä jakopistettä ei ole tullut.

Sen sijaan tämän hallituksen politiikka on sekä veropolitiikkana että etuuspolitiikkana aiheuttanut sen muutoksen, että käytettävissä olevien tulojen suhteellinen muutos on isoin niillä, jotka kuuluvat 10 desiilistä alaspäin kaikkein alhaisimpiin eli desiileihin 1—4. Eikö tämä nyt osoita meille sitä, että tässä hallituksen politiikassa nimenomaan on lähdetty hakemaan tuloeroja lisääviä päätöksiä, jos kerran on ilmeistä ja havainnollista, että näin on? Se on käytännössä johtanut siihen, kun kaikki erät otetaan huomioon, myöskin indeksileikkaukset, joita ei näy enää tässä keltaisessa kirjassa, kun nämä kaikki otetaan huomioon, että pienituloisimmat suomalaiset menettävät tällä hallituksen politiikalla 37 euroa. Sen sijaan suurituloiset rikkaat saavat 400 euroa. Eikö tämä teidän mielestänne tunnu aika erikoiselta poliittiselta valinnalta, että tuloerot siis kasvavat ja se on ok? Tämä on minusta päivän iso kysymys.

Arvoisa puhemies! Lopuksi minä totean, että tässä hallituksen toimintalinjassa on yksi hyvä puoli, jossa otetaan nyt huomioon ensimmäistä kertaa se, että kasvun hedelmien pitäisi kuulua myöskin niille maakunnille erityisesti, joissa tehdään isoa tulosta, ja sitä tulosta pitäisi taloudellisen kasvun ja myöskin kestävä kasvun nimissä tukea. Viittaan tällä erityisesti niihin positiivisen rakennemuutoksen alueisiin, joita Suomessa on. Tässä lisätalousarviossa olisi viimeistään pitänyt tuoda se kevään toimintalinja, jossa oltiin huolestuneita siitä, miksi niiden maakuntien, jotka tuovat kasvua Suomeen, positiivista rakennemuutosta ei tueta. Ainoa alue, joka on päässyt nyt tähän imuun, on tosiasiassa Varsinais-Suomi. Eikö meidän pitäisi katsoa Varsinais-Suomen lisäksi ne alueet, kuten esimerkiksi oma kotimaakuntani Satakunta? Vientivetoinen kasvu on suurempaa Porissa kuin Turussa. Positiivista rakennemuutosta ei saatu ulottumaan Satakunnan puolelle, vaikka kaksi selvitysmiestä istui ja ihmetteli, miksi sitä kasvua ei voi tukea myös Satakunnassa, jossa sitä todella on. Lisäksi haluaisin, että sitä kasvua voitaisiin tukea siellä, missä näitä orastavia hedelmiä olisi poimittavana, myös muualla kuin länsirannikon puolella.

Siltä osin tämä toimintalinja kaipaa vielä korjausta, ja siihen liittyy myöskin se koulutuksen kohtaanto-ongelma, joka meillä on ilmeinen näillä rakennemuutosalueilla. Siltä osin minusta eduskunnan pitää jatkaa keskustelua, tämän positiivisen rakennemuutoksen tukemista eri puolella Suomea, ei vain Varsinais-Suomessa.

15.59 Lasse Hautala kesk: Arvoisa herra puhemies! Käymme nyt keskustelua hallituksen esityksestä kuluvaan vuoteen kolmanneksi lisätalousarvioksi, ja kun kuunteli tuota keskusteluosuutta, tuntui kyllä vahvasti siltä, että puhuttiin aika lujasti asian vierestä. Ainoastaan maatalous oli sellainen asia, mikä tästä lisätalousarvioesityksestä löytyi.

Herra puhemies! Tämä peruslähtökohtahan on se, että hallitus on todennut, että talous kasvaa ja työllisyys paranee, ja kasvuennusteet eri ennustajalaitoksista ovat kuluvaan ja ensi vuodenkin osalta hyvin positiivisia. Tämä on hyvä lähtökohta, ja lisätalousarvio tukee monilta osin tätä kehitystä. Muun muassa nämä innovaatiotukitoimet, joita laivanrakennuksen innovaatiotuen osalta ehdotetaan lähes 31 miljoonaa, ja sitten viennin edistämiseen 12 miljoonaa ja panostukset digitalisaatioon kaikki ovat sellaisia, jotka nimenomaan laajapohjaisesti tukevat talouskasvua, työllisyyden parantumista ja myöskin kasvun ennusteita ja viennin parantumista.

Herra puhemies! Muutama sana vielä tästä maatalouden tilanteesta: Kuluva vuosi on ollut hyvin harvinainen. Ensin meillä oli hyvin kylmä, viivästynyt kevät, sen jälkeen kylmä,

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

sateinen kesä, joka sittemmin on hyvin sateisena syksynä jatkunut. Näin ollen viljelijät ovat sadonkorjuutöiden osalta olleet hyvin suurissa vaikeuksissa ja ennusteet ovat ennustaneet, että satovahinkojen kokonaismäärä on noin 100—150 miljoonaa euroa. On positiivista, että hallitus on nyt lähtenyt mukaan näihin tukitalkoisiin osoittamalla 25 miljoonaa euroa energiaveron palauttamiseen, jonka pohjana on vuoden 2016 energiankulutus. Tämä on osin hankalaa ajatellen niitä tiloja, jotka joko ovat aloittaneet koko tuotantotoiminnan tämän vuoden alusta, tai sitten vaihtoehtoisesti sellaisia, joilla ei itsellään ole esimerkiksi viljankuivaamoa. Tällöin heille ei muodostu niin riittävää määrää energiakustannuksia kuin sitten tällä energiaverolla voitaisiin korvata. Mutta hyvää on tietysti se, että jollakin tavoin tähän asiaan puututaan. Tärkeää on lisäksi se, että pankit lähtisivät mukaan näihin talkoisiin myöntämällä lainojenlyhennysvapauksia, että tästä pahimmasta vaiheesta päästäisiin eroon.

Hallituksen lisätalousarvioesityksessä esitetään eläintautien ja erityisesti afrikkalaisen sikaruton torjuntaan 250 000 euroa. Se on tarpeellinen lisämääräraha, koska mikäli afrikkalainen sikarutto tänne Suomeen rantautuisi, siitä aiheutuvat kustannukset olisivat kyllä suuret ja se olisi myöskin iso imagotappio meidän juuri alkaneelle vientitoiminnalle. Lisätalousarvioesityksessä annetaan lisärahoitusta myöskin maatilojen ja turkistilojen lomituksen hallintomenoihin, ja lisäksi on tärkeää, että viljelijöiden jaksamista tuetaan ehdottamalla miljoona euroa Väliä viljelijästä -hankkeeseen.

Arvoisa puhemies! Täällä monissa puheenvuoroissa on katsottu tulevaisuuteen siltä osin, miten satovahinkoja voitaisiin tulevaisuudessa korvata. Maatalousjaoston Unkarin-matkalla kuulin heidän maatalousministeriönsä ja parlamentin edustajien puheita heidän omasta järjestelmästä, ja siellä oli tosiaan tällainen rahasto, johon viljelijät laittoivat muistaakseni 16 hehtaarin jälkeen tietyn summan ja sitten valtio laittoi rahastoon toisen. Jos ajateltaisiin tällaista rahastomallia Suomeen, niin mikäli viljelijät laittaisivat esimerkiksi 4 euroa hehtaarilta ja valtio saman verran, siitä muodostuisi noin 20 miljoonan vuotuinen rahasto, ja mikäli tämä kertynyt vara jätettäisiin rahastoon, niin neljän vuoden aikana siitä muodostuisi jo sitten 80 miljoonan euron rahasto, joka olisi jo kohtuuhyvä puskuri satovahinkojen osalta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi kiitokset hallitukselle liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan osalta siitä, että Seinäjoen lentoasema saa 150 000 euroa tässä lisätalousarvioesityksessä. Seinäjoen lentoasema on Finavian lentoasemaverkoston ulkopuolinen yksityinen lentoasema, ja kuitenkin siellä on kaupallista ja yksityislentoliikennettä niin paljon, että kentän aktiiviselle pyörittämiselle on tarvetta, eli näitä rahoja tullaan käyttämään henkilöstömenojen kattamiseen. Tällainen kertaluontoinen valtionavustus Seinäjoen lentoaseman lennonvarmistuksen, palo- ja pelastuspalvelun sekä siviili-ilmailun turvaamisesta aiheutuviin henkilöstökuluihin ja laitteiston huolto- ja ylläpitokuluihin on välttämätöntä. Näin ollen Seinäjoen lentoasema pystyy tarjoamaan sitten varsin hyvät palvelut, kun tiedetään, että se kenttä muilta osin on varsin laadukas ja toimitilat kaikin puolin asianmukaiset.

16.05 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Tässä uututta hohtavassa remontoidussa Eduskuntatalossa olen jo ehtinyt näillä vuoden 2017 syysvaltiopäivillä muutaman puheenvuoron käyttämään tuolta omalta paikaltani, mutta tässä lisätalousarviokeskustelussa ajattelin ensimmäisen kerran rohkaistua kipuamaan ihan tänne puhujapöytäntöön ja käyttämään täältä puheenvuoron, kun kysymyksessä on monia

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

oman vaalipiirini kannalta erittäin tärkeitä ja hyviä asioita, joita Juha Sipilän hallitus on tässä vuoden 2017 kolmannessa lisätalousarviossa tuonut esille.

Herra puhemies! Jatkan oikeastaan puheenvuoroa siitä, mitä edellinen puhuja, edustaja Lasse Hautala, hyvä kollegani samasta kotimaakunnasta, tuossa viimeiseksi päätteli, ja haluan esittää erittäin lämpimän kiitoksen koko hallitukselle ja erityisesti liikenneministeri Anne Bernerille siitä, että nyt tässä kolmannessa tämän vuoden lisätalousarviossa turvaan Seinäjoen lentoaseman toiminnan kehittämistä. Seinäjoen lentoaseman kehittäminen on ollut vuosien vääntö ja tappelu meillä paikallisesti. Ollaan paljon tehty töitä siinä — niin kunnat kuin maakunnalliset edunvalvojat ja lukuisat kansanedustajat eri puolueistakin meidän maakunnasta — vuosien varrella, että lentoaseman toimintaa on pystytty ylläpitämään, ja viime vuosina Seinäjoen lentoasemasta on kehittynyt tietynlainen pilottilento-kenttä. Puhutaan kevytlentoasemakonsepteista ja dirty domestics, sillä on monia hienoja termejä. Ideana on luoda vähän kevyempi tapa ylläpitää lentoliikennetoimintaa, ja Seinäjoen lentokenttä voi olla tulevaisuudessa mallilentokenttä sille, miten Suomessa maakuntakentät toimivat.

Olen liikenneministeri Anne Bernerin kanssa monta kertaa keskustellut tästä Seinäjoen lentokentän tilanteesta ja ylipäänsä lentoliikenteestä Suomessa ja jaan kyllä liikenneministerin näkemyksen siitä, että kun maailmanlaajuisesti lentotoiminta ja lentoliikenne on lisääntymässä, ei vähenemässä, niin ei ole viisasta tällä hetkellä Suomessa sulkea yhtään lentokenttää. Me olemme olleet nyt epäonnistuneen talouspolitiikan ja maailmanlaajuisen finanssikriisin takia useita vuosia taloudellisessa taantumassa, josta nyt Suomi on noussut hyvän talouspolitiikan ansiosta muuhun maailmantalouden tahtiin viime vuosina, ja kun ollaan taloudellisen nousun alussa, niin ei ole viisasta millään tavalla heikentää meidän liikenneyhteyksiä ja meidän logistista saavutettavuutta. Lentoliikenne on kuitenkin sellainen, että kun käydään kansainvälistä kauppaa ja harjoitetaan kansainvälistä liiketoimintaa ja matkailua ynnä muuta, se on vain sellaista bisnestä, jossa pitää ihan oikeasti päästä sinne maakuntakaupunkiin nopeasti ja sieltä pois maailmalle, ja siinä tällaiset lentokentät, jotka palvelevat joustavasti erilaista liikematkustamista ja erilaisia tapahtumia, ovat erittäin tarpeellisia.

Haluan tässä yhteydessä myös kiittää eteläpohjalaisia kansanedustajakollegoitani, ihan yli hallitus—oppositio-ajan, siitä, että olimme viime syksynä liikkeellä tämän Seinäjoen lentoaseman toiminnan turvaamisen kohdalla. Teimme yhteisen talousarvioaloitteen, joka valitettavasti ei valtiovarainvaliokunnan mietintöön silloin mahtunut, mutta tällä talousarvioaloitteella oli oma vaikutuksensa siihen, että nyt tämä 150 000 euroa tukea saatiin, niin että tätä uudentyyppistä lentoasematoimintaa voidaan kehittää.

Arvoisa puhemies! Vuosi 2017, Suomi täyttää 100 vuotta. 100 vuotta itsenäistä tasavaltaa. Räntää satoi pitkin kevättä, kesä oli erittäin kylmä, syksy sateinen. Vuosi 2017 on ollut pahin katovuosi 30 vuoteen. Sata vuotta sitten, kun Suomi itsenäistyi, meillä oli pulaa ruuasta, täällä oli elintarvikepula ja, arvoisa puhemies, rohkenen sanoa, että jos me eläisimme sadan vuoden takaista aikaa, meillä olisi Suomessa nälänhätä. Sellainen vuosi on ollut tämä vuosi meidän maataloudelle ja meidän sääolosuhteillemme. Tämä on luonnollisesti näkynyt hätätilanteena ja kriisinä maaseudulla, erityisesti maataloilla, joidenka toimeentulo ja oma leipä on kiinni siitä, mitä satoa luonnosta oikein saadaan.

Tämän vuoksi haluan kiittää Juha Sipilän hallitusta ja erityisesti uuteraa tuoretta keskustalaista maatalousministeriä Jari Leppää siitä, että tässä lisätalousarviossa, ja hallituksen neuvotteluissa muutenkin, ollaan auttamassa maatalouden katotilannetta. 15 miljoo-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

naa euroa vapautetaan Makerasta, Maaseudun kehittämisrahastosta, varoja, ja sen lisäksi 21 miljoonaa euroa on jo aikaisemmin sovitusta maatalouden kriisipaketista tulossa tämän katovuoden tilanteen helpottamiseen. Sen lisäksi Juha Sipilän hallitus on sopinut, että 25 miljoonaa euroa palautetaan energiaveroja maataloille, millä helpotetaan tätä akuuttia talouskriisiä, mikä katovuonna on tapahtunut.

Arvoisa puhemies! Suomalainen maatalous on ollut erittäin syvissä vaikeuksissa viimeisen kolmen, neljän vuoden ajan. Siihen on monia syitä; yhtenä isoimpana juurisyynä ja taustasyynä on Ukrainan kriisi, josta seurasi molemminpuolisia pakotteita Euroopan unionin ja Venäjän välillä. Tämä on johtanut monine välillisine vaikutuksineen siihen tilanteeseen, että maatalouden markkinatilanne on erittäin huono Suomessa, ja myös oikeastaan Euroopan laajuinen maatalousmarkkina on tällä hetkellä aika vaikeassa tilanteessa. Kaikin keinoin meidän pitää pystyä — tällaisena katovuonna, kun me näemme, että luonto ei kuitenkaan olekaan muuttunut miksiäkään, maailma ei ole sadassa vuodessa muuttunutkaan miksiäkään — pitämään huoli siitä, se on erittäin tärkeää, että suomalainen maatalous ei nyt näiden väliaikaisten vaikeuksien vuoksi lopu kokonaan. Maatalouden kannattavuutta pitää pystyä parantamaan, ja odotan aika paljon tältä Jari Lepän lanseeraamalta uudelta kauppatapa-asiamieheltä, jonka tehtävänä on varmistaa se, että entistä isompi osa siitä leipäpaketin tai maitopurkin hinnasta päätyisi sille viljelijälle ja tuottajalle, joka siinä kuitenkin kaikista suurimman työn tekee.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta siitäkin, että tästä niin sanotusta Välit viljelijästä -hankkeesta pidetään myös huolta ja siihen on laitettu lisäresursseja tässä lisätalousarviossa. Nämä henkilöt, jotka tekevät tätä Välit viljelijästä -työtä ja jotka käyvät siellä tiloilla keskustelemassa vaikeuksissa olevien viljelijöiden kanssa, ovat kertoneet, että kun tämä hanke käynnistyi, heidän puhelimensa tukkeutuivat. He olivat ihan pari päivää putkeen puhelimesta. Yksittäisissä, vähän pienemmissäkin maakunnissa on ollut satoja tiloja, jotka ovat kaivanneet tätä apua jaksamiseen, niin vaikea se taloudellinen tilanne ja siitä seuraavat henkiset paineet ovat. On erittäin tärkeää, että tätä Välit viljelijästä -hanketta jatketaan.

Puhemies! Toivoisin, että me pohtisimme Suomessa uudenlaisia tapoja, millä näitä ylivelkaantuneita tiloja voitaisiin akordityyppisesti saneerata taas elinkelpoisiksi. Valitettavasti meidän nykyiset lainsäädäntövälineemme, yrityssaneeraus ja yksityishenkilön velkajärjestely, jotka ovat sitä varten, että yrittäjä voi päästä uuteen alkuun ja päästä veloistaan ilman täydellistä konkurssia, sopivat varsin huonosti maataloille. Siitä on erittäin paljon kokemuksia, että käytännössä — kun se yritystoiminta koostuu siellä suurista kiinteistömassoista, pelloista ja metsistä — nämä nykyiset velkajärjestelylait eivät oikein sovi näiden tilojen saneeraamiseen, ja toivoisinkin nyt, että vielä hallitus oikeusministerinsä johdolla miettisi, olisiko siellä meidän maksukyvyttömyyslaeissamme tehtävissä jotakin muutoksia, joilla voitaisiin saneerata elinkelpoisemmiksi näitä maatiloja, sellaisia tiloja, jotka voisivat olla elinkelpoisia, jos siellä jonkinlainen saneerausmenettely tehtäisiin.

Arvoisa puhemies! Nyt kun olen päässyt tänä Suomi 100 -juhlavuonna omalla kotipaikkakunnallani, omassa kotipitäjässäni syntyneen J. S. Sirénin suunnittelemassa Eduskunnassa puhumaan ensimmäisen kerran täällä pöntössä, niin haluan tässä yhteydessä kiittää vielä kaikkia oman vaalipiirini äänestäjiä, että saan Suomi 100 -juhlavuonna olla täällä pöntössä puhumassa. Pyrin olemaan teidän luottamukseenne arvoinen.

16.15 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tätä kolmatta lisätalousarvioesitystä voi lähestyä hyvin monella tavalla. Sitä voi kauhistella, siitä voi valittaa, siitä voi kiittää, mutta ehkä kaikista rakentavin tapa on lukea se niin kuin se on, lähteä siitä, että katsotaan tosiasioita silmästä silmään. Kun tätä huolella alkaa sitten lukea, niin täältä voi tehdä muun muassa seuraavanlaisia nostoja:

Valtionvelan määrän vuoden 2017 lopussa arvioidaan olevan noin 107 miljardia euroa, mikä on 48 prosenttia bruttokansantuotteesta. Velka siis euromääräisesti kasvaa, mutta suhteessa bruttokansantuotteeseen vähenee. Hallitus ottaa myös lisää velkaa. Velkaakin on hyvin monenlaista. Tässä tapauksessa tämä muutaman sadan miljoonan velanotto on tuotavaa velkaa, velkaa, joka laitetaan tuottamaan investointeja, tuomaan lisähyötyä Suomelle, joten velkana se ei välttämättä ole niin kauhea ja kauhisteltava asia kuin täällä tänäänkin muutamissa puheenvuoroissa on todettu.

Erityisen merkittävää tässä on minusta tämä painopiste. Täällä lisätään panostuksia juuri sinne, mistä arvellaan, että syntyy vielä enemmän tuottoja. Taotaan siis siellä, missä rauta on kuumaa. Suomalaisen laivanrakennuksen pitkä perinne jatkuu Turussa, vaikka ulkomaalaisessa omistuksessa. Suomalainen ammattitaito on korkeassa kurssissa, ja koko Turun talousalueella se tuottaa tällä hetkellä yhteistä hyvää, mikä rantautuu sitten aivan tänne valtiontalouteen saakka. Samoin innovaatiorahoituskeskukseen laitetaan 40 miljoonaa euroa, jotta tutkimustoimintaa aikaistetaan, teetetään tiettyjä asioita, jotka on juuri nyt tehtävä, ei ensi vuonna tai seuraavana. Sitten Vientiluoton jälleenrahoituslainan arviointimäärärahaan ehdotetaan korotusta, eli lähdetään siitä, että vientiä on tuettava.

Näistä maatalousasioista on täällä jo puhuttu ihan riittävästi [Eduskunnasta: Ei ole!] — no niin, erittäin hyvä, kiitoksia — ei riittävästi, mutta ehkä minun ei tarvitse enää niihin palata, koska tuen kaikkia niitä hyviä puheenvuoroja ja pyrkimyksiä, mitä tässä on mainittu.

Sitten tämä muuntokoulutus, joka myös tuo 550 uutta mahdollisuutta.

Sitten matkailun edistäminen: Finpron valtionapuun ehdotetaan 800 000 euron lisäystä. Täällä nyt erityisesti mainitaan sitten Kiinan tilanne. En tiedä, huomasi teko, mutta tänään juuri eräs uusi kiinalainen lentoyhtiö ilmoitti, että he aloittavat uuden, heille uuden reitin Pekingistä Helsinkiin. Se on jo toinen kiinalainen lentoyhtiö, joka käynnistää lentotoiminnan, suoria lentoja Kiinasta Suomeen sen takia, että Suomi on tällä hetkellä mielenkiintoinen sijoituskohde. Tämäkin on uutta, ja siitä pitäisi puhua paljon enemmän kuin näistä puutteista, mitä täällä on.

Sitten yliopistojen valtionrahoitus: ehdotetaan lisättäväksi 5 miljoonan raha, joka lähinnä kohdistuu tähän apteekkitoimintaan, joka oli jäänyt vähän huonolle hoidolle. Nyt se tässä paikataan, niin kuin onkin oikein.

Arvoisa puhemies! Suomalainen perhepolitiikka on jo pitkään kärsinyt, voisiko nyt sanoa, riittämättömästä valtionhallinnon huomiosta. Meidän syntyvyyskasvomme laskee nopeasti. Se on tällä hetkellä hyvää vauhtia menossa Euroopan alhaisimmaksi. Tätä ei voi vain olla kohauttamalla sivuuttaa, että se on ihmisten oma asia, minkälaisia perheitä he haluavat. Tutkimusten mukaan suomalaiset halusivat monilapsisia perheitä, mutta yhteiskunnan tarjoamat edellytykset tällä hetkellä eivät rohkaise siihen suuntaan, ja moni omien sanojensa mukaan pelkää luoda sellaista perhekulttuuria, -elämää kuin itse haluaisi. Näen tämän sellaisena asiana, että suomalainen perhepolitiikka ei tällä hetkellä ole tasapainoista, se ei rohkaise siihen, että Suomeen syntyy enemmän lapsia. Kun täällä on paljon puhuttu lapsivähennyksen perumisesta sitten varsinaisen budjettikäsittelyn yhteydessä, niin minusta siihen on perustellut syyt palata. Uskon, että hallituspuolueetkin, jos oikein tahtovat, löy-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

tävät tähän uudenlaisia ratkaisuja, jotta perhepolitiikka saadaan sellaiseksi, että se innostaa suurempiin perheisiin kuin mitä suomalainen yhteiskunta nyt pitää sisällään.

16.21 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Palaan tähän Tampereen monitoimiareenaan ja sen rahoitukseen tässä kolmannessa lisätalousarviossa: Meillä on monia hankkeita, hyviä hankkeita, joita valtio on vuosien varrella tukenut. Mainitsen tässä muutamia: Oopperatalo, Musiikkitalo, Kiasma, Olympiastadion, keskustakirjasto, Hartwall Areena. Osa näistä on valmistunut jo parisenkymmentä vuotta sitten ja ylikin, ja osa on tällä hetkellä rakenteilla. Tämä maantieteellinen jako on hyvä ottaa tässä myös huomioon, ja tämä monitoimiareenahan on sellainen, että se on pääkaupunkiseudun ulkopuolella mutta palvelee kuitenkin koko Suomea. Edustajakollega Wallinheimo tässä vieressä nosti liikunnan osalta Jyväskylässä, Turussa ja Oulussa olevia hankkeita esille, ja niihin on varmaan syytä palata myöhemmin.

Näihin rakentamiseen liittyviin kysymyksiin: Pysin tuossa eilen ja tänään selvittämään, onko jotain yhteismitallista vertailua tai taulukkoa olemassa valtion tukemista hankkeista, miten ne ovat toteutuneet, minkälaisia tuloksia niistä on saatu, kuinka paljon niihin on laitettu euroja ja kuinka monta prosenttia siitä on ollut valtion rahaa. Sellaista yhtenäistä taulukkoa en ainakaan vielä ole löytänyt. Sen sijaan käytössä on maaliskuussa julkaistu entisen budjettipäällikön ja selvitysmiehen Erkki Virtasen raportti Valtion rahoittaman rakentamisen ongelmat, jossa on 11 selkeää suositusta siitä, miten näitä hankkeita kannattaa viädä eteenpäin, jotta valtion rahoituksella saadaan kestäväää ja tuloksekasta rakentamista aikaan. Allianssimalli muun muassa nousi siellä ensimmäisenä esille.

16.23 Kimmo Kivelä si: Puhemies! Ne on kai laitettu konkaripoliitikko Aarre "Sapeli" Simosen lausumaksi sanat: "En minä näitten vuosikymmenten jälkeen ole vielä päässyt perille, mitä se politiikka oikeastaan on. 90 prosenttia siitä on pelkkää teatteria, ja mitä se loppu 10 prosenttia on, niin se ei ole minulle vielä selvinnyt." Oikeastaan vähän tämäntyyppiset ajatukset tulivat tuossa debatin aikana mieleen, niin yllätyksetön debattikeskustelu tämän lisätalousarvion äärellä oli. Yhtäältä oppositio luonteensa mukaisesti kannatti kaikkia hyviä asioita ja vastusti kaikkia huonoja asioita. Debatti oli täynnä tahallista väärinymmärrystä, mielikuvituksellista tulkintaa ja monenlaisia kliseitä ja fraaseja. Mutta kyllä täytyy antaa tunnustustakin: esimerkiksi opposition edustaja Laukkanen piti hyvin rakentavahenkisen puheenvuoron, jota äsken vielä tässä varsinaisessa puheenvuorossaan jatkoi. [Seppo Kääriäinen: Harry Wallin myös!] — Toki Wallin myös piti tällaisen rakentavahenkisen puheen.

Totta kai tämä nyt kuuluu lajin luonteeseen, mutta toisinpäin: kyllä meidän on katsottava totuutta silmiin, minkälaisessa tilanteessa tai käänteessä me nyt olemme, ja nyt me sitä malttia tarvitsisimme. Meillä on ratkaisun avaimet käsissä, me olemme ikään kuin tempelin harjalla. Nyt me intomielisyydessämme saatamme todellakin sährlätä pallon omaan maaliin — tai sitten vakauttaa tätä hyvää kehitystä, jolla olemme menossa jopa ennakoitua huomattavasti paremmin. Hyvin ikäviltä tuntuvat tällaiset puheenvuorot, että hallitus ikään kuin tahallaan olisi tehnyt vaikeita ja kipeitä asioita kansaa nöyryyttääkseen ja niin edelleen. Kakkua on kiva jakaa, ja on hyvä, että on mitä jakaa, mutta samanaikaisesti on pidettävä huolta, että kakkua on mitä jakaa ja että sitä on myös vastaisuudessa jaettavaksi.

Mutta kaiken tämän teatraalisuuden keskellä kuitenkin isosta kuvasta ollaan hyvin pitkälti samaa mieltä. Esimerkiksi maatalouden ahdingosta, ajankohtaisista ongelmista, sato-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

vahingoista, maanviljelijöiden henkisestä tilasta ja muusta kyllä tämä huoli jaetaan yhteisesti vasemmalta oikealle. Mutta tämä kaikki on taas osoitusta siitä, kuinka haavoittuva meidän yhteiskunta lopulta onkaan. Niin hienosti kuin kaikkea suunnitellaan ja varaudutaan, niin jälleen kerran osoitetaan, että huoltovarmuuteen on aina, kaikissa olosuhteissa satsattava riittävässä määrin.

16.28 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Aloitan puheenvuoroni kiittämällä hallituksia, edellistä ja nykyistä, tänään julkaistuista Keski-Suomen rohkaisevista työllisyyslukuista. Se, että Keski-Suomessa työttömien määrä on tippunut vuodessa lähes 4 500 henkilöä, on varmasti asia, josta me kaikki täällä salissa voimme olla tyytyväisiä, ja mikä kaikkein ilahduttavinta, myös avointen työpaikkojen määrä on kasvussa. Se taas ennustaisi sitä, että talouden vahva kasvu jatkuu ja yhä uudet työttömät saisivat lähikuukausina töitä. Kaikki tämä siis osoittaa konkreettisesti sen, että hallituksessa omaksuttu talouspolitiikan linja puree ja hyvällä uralla ollaan tässä mielessä. Tästä on hyvä jatkaa.

Arvoisa puhemies! Toisaalta tänään käsittelyssä oleva kuluvan vuoden kolmas lisätalousarvioesitys kertoo paljon hallituksen talouspolitiikan tahtotilasta. Hallitus ei tyydy eikä siten hyydy hyvien uutisten edessä, vaan jatkaa määrätietoisesti työtään työllisyysasteen nostamiseksi. Esimerkiksi laivanrakennuksen innovaatiotukeen osoitetut 30,9 miljoonaa euroa johtavat toivottavasti siihen, että Turun telakan täydet tilauskirjat saavat myös 2020-luvulla jatkoa. Konkreettisesti parempaan työllisyyteen tähtäävä toimi on osoittaa 10 miljoonan euron potti muuntokoulutukseen. Tällä saadaan 550 opiskelijaa parempaan asemaan työmarkkinoilla.

Hyvä ehdotus on myös Tekesin avustusten maksatuksiin ehdotettu 40 miljoonan euron lisäys sekä panostukset digitalisaatioon. Tästä nostan esille niin sanotun KIRA-digi-kärkihankkeen, jolla toimeenpannaan rakennetun ympäristön ja rakentamisen digitalisointia. Käytännössä kyse on siitä, että kaavoitus ja rakentamisen byrokratia olisi jatkossa läpinäkyvää ja digitaalista. Tämän hankkeen jatkamiseksi ehdotetaan nyt 3,75 miljoonan euron lisärahoitusta, ja on myös hyvä, että matkailun edistämiseen, erityispainopisteenä Kiinan-markkinat, panostetaan nyt.

Arvoisa puhemies! Urheilupoliittikkona kiitan myös Tampereen monitoimiareenalle annetusta 18 miljoonan euron tuesta. On hyvä, että urheilun olosuhteita parannetaan. Lisäksi on arvokasta, että Helsingin ohella myös muualla voidaan jatkossa järjestää vaikkapa jääkiekon MM-kisoja. Toisaalta toivottavaa on, että sama linja jatkuu jatkossakin. Monilla paikkakunnilla — kuten Jyväskylässä, Oulussa, Turussa, Helsingissä — meillä on vireillä yhtä lailla kunnianhimoisia valtakunnallisia liikuntapaikkahankkeita. Näiden hankkeiden kannalta olisi tärkeää se, että kriteerit ovat samat kuin tässä hankkeessa tai esimerkiksi Kymi Ringin kohdalla. Tasapuolisuus tässäkin asiassa olisi hyvin tarpeellista.

16.32 Kari Kulmala si: Arvoisa puhemies! Edustaja Laukkanen oli hieman leikkisästi sitä mieltä, että maataloudesta on puhuttu riittävästi. Minä olen sitä mieltä, että ei ole. Viljelijöiden ahdinko on poikkeuksellisen suuri tänä vuonna. Täsmälleen 150 vuotta Suomen historian suurimmasta nälänhädästä, jonka aiheuttivat poikkeuksellisen huonot satovuodet. Me emme halua toistaa tätä, vaan haluamme pitää maanviljelijät tyytyväisinä ja auttaa heidän jaksamistaan tärkeässä työssään. Kylmä ja sateinen kesä on venyttänyt puintikauden poikkeuksellisen myöhäiseksi. On erittäin harvinaista, että vielä lokakuun loppupuolella on merkittävä osa sadosta korjaamatta. Osa sadosta jää peltoon.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Viime yönä Helsinkiin ajaessani näin useita puimureita pelloilla. Viljelijät yrittävät saada edelleen talteen sen sadon, minkä vain voivat. Erot tilojen välillä ovat suuria. Osa viljelijöistä on korjannut parhaan sadon vuosiin, erityisesti rukiin osalta. Yhteistä puiduille viljoille on kuitenkin, että kuivauskustannukset ovat noin kaksinkertaiset ja laatutappiot ovat merkittävät. Hallitus tukee viljelijöitä 25 miljoonalla lisäeurolla. Tämä raha ei ole kokonaan uutta rahaa, vaan 10 miljoonaa otetaan maa- ja metsätalousbudjetin sisältä. Rahat käytetään näin energiaverojen palautuksen korottamiseen.

Vaikka maatalouden saamista tuista puhutaan paljon ja jotkut edustajistakin haluaisivat niistä luopua, löytyy perimmäinen syy viljelijöiden tulojen syöksykierteeseen markkinoista. Viljelijöiden tulot ovat romahtaneet samalla, kun kotimaisen ruuan arvostus on korkealla. On oikein auttaa suomalaisen ruuan valmistusta. Tämä 25 miljoonan lisäys auttaa jonkin verran, mutta katseet tulisi suunnata tulevaisuuteen. Kestävät ratkaisut maatalouden kannattavuusongelmiin saadaan vain tuottajan paremmalla osuudella tuotteen loppuhinnasta. Jos tuotteen loppuhinta jakautuisi oikeudenmukaisemmin tuottajan ja kaupan kesken, tukea tarvittaisiin jatkossa vähemmän.

Hallitus tukee Välitä viljelijästä -hanketta miljoonalla eurolla, joka on tarkoitettu viljelijöiden jaksamiseen sekä pitkävaikutteiseen ennalta ehkäisevään hyvinvointityöhön. Pidän tällaista tukemista ensiarvoisen tärkeänä. Meillä ei ole varaa menettää yhtäkään maatalouden parissa toimivaa sen vuoksi, että hän ei enää jaksaa.

Arvoisa puhemies! Olen tavannut viime kuukausina paljon maanviljelijöitä. Fyysistä työtä, paperityötä, viranomaisia sekä sääntöjen ja säiden armoilla olemista, sitä on maanviljelijöiden arki joka puolella Suomea. Keskellä päivää saattaa tulla puhelinsoitto, että seuraavana päivänä on tilalle tulossa valvontaeläinlääkäri. Tällainen soitto tietää viljelijälle aina ylimääräistä työtä, vaikka hän tietäisi, että tilalla on kaikki kunnossa. Vuosittaisten maataloustukien edellytys on, että maanviljelijää valvotaan EU-komission asetuksen säätämä määrä. Tähän toivoisin henkilökohtaisesti jonkinlaista tolkkua, ja sitä ymmärtääkseni toivoo moni muukin. Ja jos olet vielä erehtynyt viljelemään luomua, on tilalla tarkastuksia riittävästi. Luomusasetusta sorvataan EU:ssa edelleen, ja siellä on nyt sekä hyviä että huonoja asioita Suomen kannalta. Toivotaan, että huonot asiat jäävät sinne EU:n pöytien ulkopuolelle.

Joka tapauksessa kiitos hallitukselle ripeästä toiminnasta maanviljelyksen kriisitilanteen taltuttamiseksi. Tämä 25 miljoonaa euroa ei varmasti mene hukkaan.

16.36 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä käsittelemme kolmatta lisätalousarviota.

Maatalouden ahdingosta on paljon tässä puhuttu. Todellakin tämän vuoden satonäkyvät olivat ensin hyvät ja erinomaiset. Ruis sentään kerettiin puimaan pelloista, ja siitä saatiin erinomainen sato, mutta muille viljoille kävi sitten vähän huonommin, ja aika iso osa jäi meiltä kaikkiaan puimatta, varsinkin vehnää ja vielä sitten lopuksi kauroja. Eli nämäkin olisi kyllä tarvittu nykyiseen kotimaiseen ruuantuotantoon, ilman muuta kaikki jyvät olisi tullut saada talteen sieltä. Tässä ovat Venäjän kaupan vaikutukset vieläkin näkyvissä. Lihan hinta on aika alhainen, samoin myös kananmunan, ja maitotuotteidenkaan osalta ei ole hurraamista. Eli hyvin moni maatalousyrittäjä on tällä hetkellä taloudellisessa ahdingossa ja myös henkisessä ahdingossa. Siinä mielessä onkin hyvä, että maa- ja metsätalousministeriön valmistelun kautta — täytyy kiittää meidän maa- ja metsätalousministeriämme Jari Leppää — on lähdetty tuomaan uutta kriisipakettia, joka nyt saa tässä kolmannessa

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

lisätalousarviossa myös rahat, eli 25 miljoonaa euroa maanviljelijöiden ahdingon parantamiseksi on hyvä asia.

Lisäksi tässä on erinomainen asia, että välitetään viljelijästä. Aika monella viljelijällä on näin synkän vuoden jälkeen myös synkkiä ajatuksia tulevaisuudestaan. Kuten aikaisemmatkin puhujat ovat todenneet, useita, useita ihmisiä on yksin omien ajatustensa kanssa, oman ahdinkonsa kanssa, joten on hyvä, että meillä on välineitä ja hankkeita, millä autetaan maanviljelijää jaksamaan — varsinkin, kun syksy tässä pimenee ja huomataan, mitä siellä viljelaarin pohjalla on tai rahapussin pohjalla. Eli talousarvioesitys tältä osalta, miljoona Välitä viljelijästä -hankkeeseen, on erinomainen.

Ottaisin tässä myös esille huoltovarmuuden kaikinensa. Kriisitilanteiden osalta: mitkä koneet jäävät viljelijöille, mitkä koneet, mitkä traktorit ottaa valtio sitten kriisitilanteessa? Meillä on muutamia viljelijöitä kussakin pitäjässä, jotka ovat kriisiajan viljelijöitä ja tuottavat meille silloin ruokaa. Mutta tässä kokonaisjärjestelmässä, kun mietitään maanpuolustuskoulutusta ja kriisiajan viljelyä ja myös sitten siihen liittyvää koneitten kohdentamista, on vielä tekemistä. Toivonkin, että tämä olisi semmoinen yksi aihe vielä, joka nostettaisiin keskusteluun eduskunnassa ja myös sitten laajemminkin. Huoltovarmuus on tärkeä asia.

Vielä kiitokset tästä Tampereen monitoimiareenasta. Täällä on 18 miljoonaa osoitettu myös sen rakentamiseen. Siinä on iso hanke. Tulee kansi rautatien päälle, ja siihen tulee rakentamista. Siihen tulee lisäksi monitoimiareena, missä voidaan jääkiekkoa pelata, ja päästään junalla hyvin helposti siihen. Tampere on kaikinansa satsannut viime aikoina moniin isoihin kohteisiin, ja varmaan tämä tulee myös viemään Tamperetta tunnettuna jääkiekko-kaupunkina edelleen eteenpäin.

Kiitokset myös tästä innovaatiotuesta, mikä on laivateollisuuteen annettu, 30,9 miljoonaa. Kun rauta on kuumaa, silloin pitää takoa. Meillä on hyviä kohteita ja innovaatioita, mitä uudessa laivateollisuudessa tällä hetkellä tehdään, erilaista sähköön ja robotiikkaan ja siihen liittyvää asiaa. Mutta ottaisin tässä myös esille senkin, että kun näitä vanhoja laivoja puretaan, niin meillä on erilaisia kokeita ollut siitä. Uskon, että osa myös esimerkiksi innovaatiotuesta menee siihen, miten laivoja puretaan siten, että se kaikista vähiten haittaisi ympäristöä ja saataisiin mahdollisimman iso prosentti siitä metallista kierrätykseen. Eli tämänkintyyppistä hanketoimintaa on Turussa, ja toivottavasti se kantaa, ettei näitä laivoja purettaisi epäeettisissä olosuhteissa sitten eri puolilla maailmaa.

16.41 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Täytyy ensinnäkin todeta ja huomata, että tämä kolmas lisätalousarvio on kaikkien hallituspuolueitten yhteinen näkemys, niin että varmaankaan eri momentteja ei kannata kovin paljon ruveta henkilöimään.

Itse olen erittäin iloinen siitä, että viljelijöiden ahdinko nyt aika laajasti tunnustetaan, ja varmaan se johtuu siitä, että hallituksessa on aika paljon ministereitä, joilla on kokemusta maatalouden hallinnonalasta. Erityisesti olen iloinen, että on lähdetty juuri tähän yhteen tärkeimpään asiaan eli maatalouden kulurakenteen purkamiseen, ja tämä energiaverojen palautusten korottaminen on aivan oikea toimenpide. Yleisestikin linjana minun mielestäni kannattaa kiinnittää huomiota siihen, että kun paljon puhutaan tuista ja tuottajahinnoista, niin ne eivät ole synkronissa maatalouden vallitsevan kulurakenteen kanssa, ja se on se suurin ongelma. Kun me teemme yksittäisiä päätöksiä eduskunnassa, hallituksessa ja milloin missäkin, kenties Energiavirastossa, se kokonaiskuva jää ottamatta huomioon. Energiaveroja on jokainen hallitus osannut kyllä korottaa, mutta niitten vaikutus pienyrityksille

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

ja maataloudelle on sitten loppujen lopuksi aika tuhoisa, ja sehän ruvetaan jo nyt näkemään.

Minun mielestäni tätä pitäisi ruveta tarkemmin miettimään myös valtiovarainministeriössä. On helppo käydä kuluttajan kukkarolla ja esimerkiksi autoilijoitten kukkarolla. Viime vuonna tehtiin uusi suomenennätys siinä, kuinka paljon liikenteeltä perittiin veroja: 8 miljardia. Ja kun me tiedämme tänä päivänä, kuinka vähän nuoret ajavat ajokortteja, niin silloin tapahtuu sellainen ilmiö — aivan sama epäoikeudenmukaisuus kuin rakennusten verotusarvon muodostumisessa — että verotus alkaa kohdentua entistä suppeammalle ja entistä valikoidummalle joukolle, joka ei pysty enää valitsemaan, ovatko he verotuksen kohteena vai eivät. Täällä, missä liikenne toimii hyvin, julkinen liikenne, täällä ihminen voi valita, onko hän autoilun verotuksen kohteena vai ei, mutta Itä- ja Pohjois-Suomessa ei voi valita.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja edustaja Rossi. — Edustaja Rossi on... tulossa.

16.43 Markku Rossi kesk: Arvoisa herra puhemies! Poikas valveill’ on.

Herra puhemies! Tässä on käyty kohta kolme tuntia lisätalousarviokeskustelua, joka on ollut pitkälti myös talouspoliittista keskustelua, myös eriarvoisuuteen liittyvää keskustelua, johon haluan todeta sen, että totta kai arjen ongelmien parissa painivan ihmisen tunne ja todellisuuskäsitteet ovat konkreettisesti jokapäiväisistä asioista selviämistä. Laskut painavat, tulot voivat olla pienentyneet, tulevaisuus ei näytä hyvälle. Tähän arjen asemaan myös eduskunnan pitää pystyä asettumaan, niin hallituksen, hallituspuolueiden kuin meidän kaikkien kansanedustajien. Ei totuutta, ei leipäjonojakaan voi kieltää eikä niistä silmiään siirtää minnekään.

Tilastot tietysti näyttävät omaa todellisuuttaan, joka nousee ehkä vielä tässä vaiheessa enemmän makrotalouden näkövinkkelistä. Ennen kuin makrotalous — siis tämä bruttokansantuote ja viennin vetäminen ja sitä kautta asioiden paraneminen — on taas siirtynyt tavallisen ihmisen arkeen, se vie helposti jopa vuosia. Sipilän hallitus on laittanut Suomea kuntoon nyt kahden ja puolen vuoden ajan. Vaalikautta on puolisentoista vuotta jäljellä. Tämä projekti kestää noin 10 vuotta, ennen kuin koko Suomen talouden kehitys on saatu kulkemaan uudelle uralle. 10 miljardin euron haaste on ollut tämän hallituksen edessä eri toimenpitein saavutettavana. Meidän on vain jokaisen tunnistettava ja tunnustettava, että tämä on vaikea harjoitus. Siitä riittää seuraavalle hallitukselle ja vielä seuraavallekin hallitukselle. Tässä mielessä kyllä pikavoittojen aikaansaaminen on kovin vaikeaa. Siitä, onko hallituksella sitten sydäntä päätöksenteossaan: kyllä sitä pitää olla, ja jos sitä ei ole, niin ainakin me keskustassa sitä vaadimme, että sitä pitää löytyä sieltä ja pitää nähdä se ihmisten arki myös niin, että se todellisuus on aivan oikea.

Arvoisa puhemies! Katselin tuossa tilastoja, jotka varmaan ovat ihan oikeita. Tällä hetkellä muuttovoitto Suomessa tapahtuu pääsääntöisesti Uudellemaalle, Varsinais-Suomeen ja Pirkanmaalle. Omassa kotimaakunnassani Pohjois-Savossa tammi—syyskuun tilastot näyttävät 884 henkilön muuttotappiota. Ainoastaan Kuopion kaupunki on kasvanut 279 henkilöllä, kun vastaavasti viime vuoden vastaavan ajan, alkuvuoden, tilanne oli 830 henkilöä. Eli myös Kuopion kasvu on tältä osin hiipunut.

Mistä tämä kertoo? Se kertoo siitä, että talouden kasvu on lähtenyt nousuun. Nämä rintamaat, joissa ovat nämä edellä mainitut maakunnat — Uusimaa, Varsinais-Suomi, Pirkan-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

maa — monista syistä, talouden kasvusta johtuen vetävät työvoimaa tällä hetkellä. Kuinka voimme vastata tähän kysymykseen? Se on iso kysymys. Se on iso haaste hallitukselle. Se on iso haaste eduskunnalle. Voi sanoa, että kaikki nämä muut, kolmea maakuntaa lukuun ottamatta, ovat siinä tilanteessa, että ne kaipaavat myös valtion, yhteiskunnan tukitoimenpiteitä. En usko, että siinä auttaa sote-uudistus. En usko, että siinä auttaa maakuntauudistus. Ne ovat valtion toimenpiteitä, jotka luovat ja turvaavat palveluiden toimivuutta, mutta me tarvitsemme nimenomaan elinkeinoelämään, tutkimukseen, kehitystyöhön, koulutukseen panostuksia. Ja niitä saadaan, arvoisa, hyvä vasemmisto-oppositio erityisesti, vain sillä, kun talouden pyörät saadaan pyörimään kokonaisuudessaan.

Valtio ottaa edelleenkin velkaa. Ei velanottoa ole pystytty taistamaan. Ei sitä ole pystytty oppositionkaan toimesta taistamaan. Jos puhutaan muutamista miljoonista tai kymmenistä tai jopa vaikka sadoistakin miljoonista, niin tällä kohta 110 miljardin euron tasokertymällä sillä ei ole käytännössä oikeastaan juuri mitään merkitystä. Mutta me tarvitsemme myös sen tulevaisuuden näkökulman, että Suomen talous on saatava niin kohdilleen, että me emme siirrä näitä omia kulutuslaskujamme seuraaville sukupolville. Se on Suomen 100-vuotisen itsenäisen historian yksi tärkein asia, että me emme siirrä velkaperintöä tuleville sukupolville. Tässä mielessä meidän on pakko vain katsoa asiaa niin, miten me selviämme näiden vuosien yli: tinkimällä, tekemällä enemmän töitä ja sitä kautta saavuttamalla tuloksia. Ja kun sitten vielä tämä EU-kauden vaikein viljelyvuosi on meillä käsillä, niin kyllähän meillä ongelmia piisaa. Niistä voi tietysti syyttää milloin hallitusta, milloin ketäkin, mutta joka tapauksessa maatalous on myös sellainen asia, jossa meidän pitää huoltovarmuuden ja ihmisten toimeentulon ja elämän kannalta pitää tiukasti kiinni linjasta, että Suomessa tulevaisuudessakin on niin maatalouden kuin elintarviketalouden piirissä toimintamahdollisuudet kansan parhaaksi.

16.48 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tämä 25 miljoonan energiaveron palautus maanviljelijöille on varmastikin täällä kaikissa puolueissa otettu tyytyväisyydellä vastaan. Me olemme itse kukin saaneet niitä uutisia tuolta suoraan viljelijöiltä, minkälaisia tilanteita on. Muun muassa Pohjois-Savossa 20—30 prosenttia viljasta jää kokonaan peltoon ja laatutappiot ovat huomattavat. Todellakin on tilanteita ja tiloja, joissa on jouduttu ajamaan viljasato sinne peltoon ja on erittäin vaikea taloudellinen tilanne. On hankalaa ensi keväänä, kun pitäisi ostaa sitten taas tulevan vuoden tuotantopanokset: millä rahalla ne ostetaan? Nyt tulevat tuet menevät todennäköisesti entisten laskujen maksamiseen, eliikkä hätä siellä tiloilla on oikeasti tosi suuri. Tietysti näitten erilaisten tukitoimien lisäksi, niin kuin täällä on tullut puheenvuoroissa esille, tarvittaisiin sen tuottajahinnan oikeaa tasoa. Sehän on tietenkin se kaiken perusta, ja nämä tukitoimet ovat vain laastaria näissä tilanteissa.

Olen tässä yhteydessä tuonut aiemmin esille, että jollakin tavalla, kun meiltä puuttuu tällä hetkellä kansallinen satovahinkolainsäädäntö ja EU:ssakaan ei tämmöiseen kriisipakettiin lämmetty, olisi hyvin tärkeää, että me kehittäisimme sellaisen vakuutuskorvauksen, jossa olisivat mukana elintarviketeollisuus ja kauppa. Koska kuluttajat haluavat kotimaista viljaa ja kuluttajat haluavat kotimaisia elintarviketuotteita, niin on väärin, että sitten, kun on kehnnot kelit ja menetetään sato, se on yksistään se maanviljelijä, joka on kaikesta siitä vastuussa. Eli pitäisi kehittää joku tämmöinen vastuuvakuutustyyppinen rahasto, josta sitten voitaisiin tämäntyyppisten syksyjen kohdalla ottaa yhteistä vastuuta tilanteesta.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

16.50 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Täällä olen tätä keskustelua kuunnellut, ja perussuomalaiset aikaisemminkin nostivat esiin maahanmuuton kustannukset, jotka eivät ole vieläkään Suomessa oikein hanskassa. Hallituksella ei ole oikein hanskassa tämä maahanmuuttokysymys, kun ei tiedetä edes, mitä se oikeastaan maksaa, mutta tässä lisätalousarviossa nyt ainakin huomataan vanha tuttu tendenssi, eli tässä lisätään vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavia tukia. Täällä on määrärahalisäys 11,2 miljoonaa euroa. Tämä osoittaa tilanteen, mikä on siirtolaistulvan jälkeen ja tulijamäärien vakiintumisen jälkeen tällainen, että ikään kuin rutiininomaisesti myönnetään lisää rahaa. Samoin oikeusturvaavustuksia asianajosektorille myönnetään 1,6 miljoonaa euroa lisää tällä lisätalousarviolalla, eli tässäkin reilusti yli 10 miljoonaa suomalaisten veronmaksajien rahaa laitetaan maahanmuuton pohjattomaan kaivoon ja nimenomaan siis humanitäärisen siirtolaisuuteen.

Tässä on kyllä isot kysymykset, jotka taustalla vaikuttavat. Miten tyhmiä Suomessa oikeastaan ollaan, kun jokaisen valtion vastuu omista kansalaisistaan ulkoistetaan ja kehitysavusta on tehty ikään kuin enempi tällainen tuontituote? Kyllä odottaisin, että hallitus kiirehtisi tätä maahanmuuton kustannusselvitystä, mistä perussuomalaiset aikanaan hallitusohjelmaan saivat sen kirjauksen, että se tehdään, mutta sitä ei tunnuta tekevän. Ei haluta kertoa kansalle, mitä tämä valtava siirtolaismäärä oikeasti kokonaisuutena maksaa.

16.52 Eero Suutari kok: Arvoisa puhemies! Käsiteltävässä kolmannessa lisätalousarviossa on lähes pelkästään hyviä asioita. Laivanrakentamisen tukeminen 30:llä ja Tekesin innovaatorahoituksen tukeminen 40 miljoonalla on myös paikallaan, ja erityisesti tässä tilanteessa. Myös 20 miljoonan panostukset digitalisaation ja julkisen hallinnon vahvan sähköisen tunnistamisen välineisiin ovat perusteltuja. Kaikkein tärkeintä tässä lisätalousarviossa on kuitenkin maatalouden tukeminen, sillä huonot sääolosuhteet iskivät pitkään jatkuneen maatalouden tukikriisin päälle.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Petteri Orpo ja maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä valmistelivat yhteensä noin 25 miljoonan euron tukitoimenpiteet vaikeassa sadoonkorjuutilanteessa olevien viljelijöiden tilanteen helpottamiseksi. Makeran jo aiemmin päätetyistä rahoista kohdennetaan uudelleen 10 miljoonaa akuutin kriisin lieventämiseksi ja varat viljelijöille on tarkoitus kohdentaa energiaveron palautusjärjestelmän kautta ja EU:n lainsäädännön puitteissa. Kansallisesti maksettaviin luonnonhaittakorvauksiin ehdotetaan myös 21 miljoonan euron kohdennusta. Myös Euroopan unionilta haetaan tukea poikkeuksellisten sääolosuhteiden takia. Hallitus aikoo selvittää kevään 2018 kehysriihen mennessä, voidaanko EU:n valtiontukisääntöjen pohjalta ottaa käyttöön pysyvä järjestelmä valtiontakausten myöntämiseksi poikkeuksellisista tilanteista johtuvien maatalojen maksuvalmiusongelmien helpottamiseksi. Nämä toimenpiteet ja viljelijöille osoitetut määrärahat tukevat suomalaisten viljelijöiden jaksamista ja tuovat helpotusta hankalaan taloustilanteeseen. Satovahinkojen on arvioitu nousevan jopa 100—150 miljoonaan euroon, joten maatalouden kannattavuuden parantamiseksi tarvitaan tämän lisäksi vielä muitakin ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Tämän kolmannen lisätalousarvion jälkeen nettolainanotto vuonna 2017 tulee olemaan noin 4,5 miljardia euroa. Tämä on tietysti suuri summa, mutta tämä on miljardin verran pienempi kuin alkuperäinen budjetti tältä vuodelta. Tämä on erittäin hyvä asia.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maksulaitoslain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 143/2017 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämisvastuun siirtämisestä maakunnalta kunnalle

Hallituksen esitys HE 148/2017 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, hallintovaliokunnan ja maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava lausunto.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain 14 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 96/2017 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2017 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

16.56 Kari Uotila vas: Arvoisa puhemies! Puhun ihan täältä paikaltani vain, koska ensimmäisessä käsittelyssä käytin pidemmän puheenvuoron tästä tuulivoiman verottamisen kiristämisestä.

Historiahan on se, kun ajatellaan tuulivoiman elinkaaren mittaista verotusta, että vuonna 2014 se suurin piirtein kaksinkertaistettiin, ja nyt tämä hallituksen esityksessä oleva tuulivoiman verotuksen kiristäminen kiristää kolminkertaiseksi sen muutama vuosi sitten kaksinkertaistetun tuulivoiman verottamisen. Täällä ensimmäisessä käsittelyssä monipuolisesti arvioitiin tätä esitystä, vedottiin siihen, että tuulivoimayhtiöt tekevät erittäin hyvää tuloa — niin tekevätkin. Puhuttiin siitä, että kiinteistöverotulojen saaminen kuntiin tätä kautta lisää halukkuutta ja myötämielisyyttä kaavoittaa tuulivoimaa lisää kuntiin. Tämä kaikki on totta, mutta totta on myös se, että kun meillä on ilmastostrategia ja meillä on erittäin kunnianhimoiset tavoitteet ilmastopäästöjen vähentämiseksi ja uusiutuvan energian lisäämiseksi, niin tässä tilanteessa on kyllä heikko signaali se, että me aidosti päästötöntä, puhdasta uusiutuvaa energiaa rokotamme kiinteistöveron näin voimakkaalla korottamisella. Sen vuoksi, arvoisa puhemies, teen ehdotuksen, että tämä lakiehdotus hylätään.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

16.58 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä vasemmistoliiton esitys on kyllä eri planeetalta. Kaikki myöntävät sen, että tuulivoima on tällä hetkellä erittäin kannattava energiantuotantomuoto. Kuntien kannalta tässä on kyse merkittävistä tuloista, joilla osaltaan pystytään vastaamaan niihin haasteisiin, mitä tuulivoiman rakentaminen tuo — tuo myöskin ongelmakysymyksiä. Tämä kuntien saama hyöty lisää siis tuulivoiman hyväksyttävyyttä, ja meillä on totta kai yhteinen strategia, että tuulivoiman osuus tulee lisääntymään ja se on osa tätä kokonaisenergiapalettia. Mutta tämän teidän linjanne on ristiriitainen: te ette halua, että kunnat saavat lisää tuloja peruspalveluitten rahoittamiseen, sosiaali- ja terveystalouteen, opetukseen, työllistämistoimeen ja niin edelleen, te ette halua käyttää tätä elementtiä hyväksi vaan vastustatte tätä hallituksen erittäin hyvää ja oikeaa ja oikeudenmukaista esitystä. Tämä on tässä mielessä hyvin ristiriitaista, että te puhutte täällä, että pitää palveluita parantaa ja hoitaa köyhien asioita, mutta te [Puhemies koputtaa] vastustatte järkeviä verotuloja.

16.59 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos tämä tuulivoiman kiinteistöverotuksen kolminkertaistaminen on vain hyvä asia — sillä turvataan kuntien välttämättömät palvelut, sillä ei ole negatiivista signaalivaikutusta uusiutuvan energian tuotantoon, eikä siitä ole niitä muita huolia, mitä me olemme tuoneet esiin verotuksen epäjohtonmukaisuudesta, siitä, että tukipolitiikka on menossa uusiksi, tukijärjestelmät menevät uusiksi, kiinteistöverot menevät uusiksi ja niin edelleen — eli jos se on pelkästään myönteistä, miksei hallitus esitä tämän 100-kertaistamista tai 50-kertaistamista? Miksei esitä, ellei tässä ole mitään huonoja puolia? On minusta aika hurskastelua se, jos jonkun liiketoiminnan, oli se tuulivoimatuotantoa tai mitä tahansa, verotuksen moninkertaistaminen on positiivinen asia sille toimialalle, sitä ihmettelen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä vastauspuheenvuorot edustajille Rantakangas ja Suutari, ja sitten menemme listassa eteenpäin.

17.00 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nythän tuulivoimapuistot tulevat saman voimalaitosveron piiriin, missä ovat muutkin voimalaitokset. Eli ne tulevat samaan piiriin. Tämä teidän esityksenne 100-kertaistamisesta, sekin osoittaa, miten epäjohtonmukaisesti vasemmistoliitto ajattelee tätä tuulivoiman verotusta. Ne tulevat nyt samalle viivalle, mikä on hyvä asia. Niitä ei kohdella mitenkään hellempin kuin jotain muuta voimalaitosyksikköä. Tässä mielessä tämä hallituksen esitys on täysin johtonmukainen. Sillä varmistetaan niillä tuulivoimapaikkakunnilla peruspalvelut ja rahoittamista, työllistämistä, koulutusta, terveydenhuoltoa, kaikkea sitä hyvää, joka on kuntalaisten kannalta tärkeä asia. Eli otetaan vain käyttöön tasapuolinen verokohtelu, kun tuulivoima otetaan tähän veron piiriin.

Tämä koskettaa esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaata erittäin merkittävällä tavalla. En tiedä, onko Espoossa näitä myllyjä, mutta koskettaa Pohjois-Pohjanmaata erittäin merkittävällä tavalla, ja tämä on erittäin kannatettava asia, jota uskon, että kaikki Pohjois-Pohjanmaan edustajat kannattavat.

17.01 **Eero Suutari kok** (vastauspuheenvuoro): Puheenjohtaja! Minun mielestäni on erittäin selvää, että meidän pitäisi nämä eri verotuksen muodot pitää kylmästi erillään toisistaan. Kiinteistövero ei missään tapauksessa ole mikään ohjaava vero. Senhän on oltava

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

kuntien kannalta niin, että siellä jos haittaa aiheutetaan, on samantyyppiset perusteet, ja nythän se sitten tehdään niin. Kunnilta on tullut paljon kiittäviä lausuntoja juuri nimenomaan tästä asiasta, ja kyllä meillä sitten työkaluja riittää eri energiamuotojen tukemiseen, kun niin halutaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Minäpä myönnän edustaja Eestilälle puheenvuoron. Hän ei kaikesta päättäen ole painanut nappulaa, mutta hän kyllä nousi ylös, ja ylös nouseminen ilmeisesti tarkoitti puheenvuoropyyntöä, vastauspuheenvuoropyyntöä. — Edustaja Eestilä.

17.02 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olette tulkinnut aivan oikein.

Täällä puhutaan tuulivoiman kiinteistöverosta, ja kyllä sillä tietyllä tavalla on ohjaava vaikutus. Minä tuon ihan käytännön elämästä esimerkin: Pohjois-Savossa Vieremällä on herkkää luontoa, todella hiljaista luontoa ja erämaa-aluetta, joka on todella arvokas ja jota pitää säästää, mutta mitä korkeammaksi kiinteistövero nousee, niin sitä kovempi on kunnan halu kaavoittaa sinne tuulivoimapuisto, joka sotkee nämä hienot maisemat. Minä tuon tämän elementin esille, koska selvästi huomaa, että perusteluissa on raha. Silloin kun mennään herkille alueille, missä kyllä tuulee, mitkä ovat metsähallituksen alueita, sieltä halutaan rahaa, kunta haluaa rahaa, niin siinä tavallaan rahan sokaisemana mennään tekemään semmoisten korpialueiden ja luontoalueiden raikauksia, niin että en missään nimessä pidä sitä hyvänä. Pitäisikin erottaa raha ja sitten se, onko yleensä soveliaista muodostaa tuulipuisto jonnekin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Viimeiset puheenvuorot vielä myönnän tässä keskustelussa edustajille Rantakangas ja Uotila, ja sitten mennään puhujalistassa eteenpäin. — Edustaja Rantakangas.

17.03 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä toistan sen, että tuulivoimapuistot tulevat saman veroprosentin piiriin, jos kunnat niin haluavat, kuin on muillakin voimalaitospaikkakunnilla. Tämä energiatukijärjestelmähän uudistuu, niin kuin varmasti kollega Uotila tietää: tulee huutokauppamekanismi, ja siinä asetetaan sitten samalle viivalle lähtökohtaisesti kaikki uusiutuvan energian tuotantomuodot, missä on paljon hyvää. Totta kai pitää vielä lausuntojen mukaan katsoa, miten siinä esimerkiksi bioenergia pärjää ja niin edelleen, mutta lähtökohtaisesti on oikea asia, että teknologianeutraalisti meillä rakennetaan sitä uusiutuvan energian kapasiteettia, joka on mahdollisimman hyvin pärjäämässä markkinaehtoisesti. Tämähän sen linjan pitää olla.

Mutta kaiken kaikkiaan uusiutuva energia merkitsee suomalaiselle taloudelle ja työllisyydelle suurta kasvupotentiaalia — suurta kasvupotentiaalia, joka pitää hyödyntää: korvata tuontien energiaa, korvata fossiilista energiaa, kuten kivihiiiltä, mahdollisimman laajasti.

17.04 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Puheenjohtaja! Minusta edustaja Eestilän puheenvuoro oli erittäin rehellinen ja oikea. Onhan se sitten pikkasen vaarallista toisaalta, jos kunnat rahanhimoissaan, veroeurojen toivossa, tekevät kaavoitusta, jolla pilataan lopullisesti kauniita kulttuurimaisemia, kauniita luontomaisemia, se on kyllä silloin ohjausvaikutusta negatiiviseen suuntaan. Meidän täytyy lisätä uusiutuvaa energiaa, meidän täytyy li-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

sätä myöskin tuulienergiaa, mutta ensisijaisesti niiden motiivien voimalaitosten rakentamiseen ja sijoittamiseen pitäisi tulla kyllä jostain muusta kuin tällaisesta lyhytnäköisestä, lyhyestä taloudellisesta edusta, koskee se sitten kuntaa tai koskee se sitten toimijaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

17.05 Pia Viitanen sd: Puhemies! Tässä esityksessä olemme sosiaalidemokraatteina sen takana ja haluamme kyllä tuoda esiin, että oli erittäin miellyttävää se, että kun tätä käsitelimme verojaostossa, niin yhdessä tuumin saimme tänne kaksi pontta, jotka kuitenkin turvaavat eduskunnan tahtotilaa siinä, että hallituksen on kyettävä luomaan edellytyksiä jatkossakin sille, että uusiutuvat energianlähteet pärjäävät, mukaan lukien tuulivoima ja tietenkin myös esimerkiksi aurinkosähkö, ja näin ollen kiirehdimme näitä tulevia toimenpiteitä. Tämähän oli pitkälle myös meidän sosiaalidemokraattien esitys, ja muun muassa edustaja Harakka täällä teki merkittävää työtä näiden ponsien eteen, ja kiitos kaikille jaoston jäsenille ja muille hyvästä yhteistyöstä tässä yhteydessä.

Tästähän voidaan esittää perusteluja puolesta ja vastaan, uhkia ja mahdollisuuksia. Tämän nimenomaisen ehdotuksen myötä ymmärrän toisaalta ihan hyvin sen huolen, että muutoksia on tullut paljon ja ne ovat olleet aika suuria viime aikoina, mutta samaan aikaan tietenkin tuulivoima on ollut tällä hetkellä hyvin myönteisessä asemassa noin muiden ehtojen osalta. Tietenkin, totta kai aina tässä tapauksessa pitää muistaa myös ilmastostrategian tavoitteet kaiken kaikkiaan uusiutuvan energian mahdollisuuksista ja se myös, että meidän kotimarkkinamme säilyvät kiinnostavina nimenomaan näille uuden uusiutuvan energian investoinneille. Toisaalta näen erittäin hyvänä perusteluna sen, että tämä veronkorotus mahdollistaa, ehkä parantaa tietyllä tavalla sitä tuulivoiman hyväksyttävyyttä ja takaa kunnille vakaampia verotuottoja ja tietenkin toisaalta hyvässä mielessä voi myös kannustaa kaavoittamaan lisää tuulivoimaa, tietenkin huomioiden tämä äskeinen keskustelu sitten näistä niin sanotuista herkistä alueista ja rahanhimosta ja muusta. Nämähän tietenkin pitää aina suhteuttaa ja kokonaisvaltaisesti punnita, [Puhemies koputtaa] ettei tule ristiriitaisuuksia.

17.07 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Tuulivoimaloiden kiinteistöveron korotus on perusteltu, mutta tulee hankalana hetkenä. Samaan aikaan, kun myös tuulivoimalat pannaan yleiseen voimalaitosten verokantaan, nykyinen tuulivoimatariffi päättyy. Nykyisen avokätisen tukimallin ongelmat ovat tunnetut. Se on epäilemättä lisännyt tuulivoiman tuotantoa, sillä investointien riskitön tuotto on ollut aivan omaa luokkaansa. Samaan aikaan se on kuitenkin heikentänyt tuulivoiman ja ehkä samalla kaiken uusiutuvan energian hyväksyttävyyttä kansalaisten keskuudessa. Tämä vain todistaa sen, miten tärkeitä on, että yritystuet ja tuotantotuet suunnitellaan huolellisesti, jos sellaisia ylipäättään tarvitaan. Ja niiden pitäisi myös lähtökohtaisesti olla väliaikaisia, eli on oltava suunnitelma, millä keinoin päästäisiin markkinaehtoiseen tilanteeseen. Tämä koskee siis kaikkia yritystukia, joiden karsiminen näyttää olevan myös tälle hallitukselle sittenkin ylivoimainen tehtävä.

Hyväksyttävyysongelma on kasvanut viime vuosina, varsinkin kun tuulivoiman vastaisia mielipiteitä on levitetty organisoidusti. En halua ryhtyä keskusteluun räjähtelevistä lepakoista, vaan totean, että jos kuntalaiset kokevat, siis kokemukseräisesti, asumisviihtyvyytensä heikentyvän, niin on ihan perusteltua, että tuulivoiman rakentamisesta koituu

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

myös kunnan kassaan sama hyöty kuin mistä tahansa muusta voimalasta. [Antti Rantakangas: Juuri näin!]

Asian kolmas ulottuvuus on se, mihin edustaja Uotila ansiokkaasti viittasi, että uusiutuvan energian investointeja tarvitaan. Sitä edellyttävät vastikään hyväksytty Suomen energia- ja ilmastostrategia sekä sitoumukset kansainvälisiin päästövähennyssopimuksiin. Tarvitaan siis lisää ja järkevämmin kannustettuja markkinaehtoisia uusiutuvan energian investointeja — kuitenkin osana myös fiksun valtion määrätietoisesti johtamaa teollisuusstrategiaa, ilmastostrategiaa ja energiastrategiaa. [Teuvo Hakkarainen: Ydinvoimaa!] Kiinteistöveron nosto juuri nyt ei ole onnistunein ratkaisu, koska kiinteistövero olisi pitänyt nostaa jo aikoja sitten samalle tasolle tai alun perin asettaa tasaveroisesti muiden voimaloiden tasolle. Siis nyt vasta päästään johdonmukaiseen ratkaisuun. [Antti Rantakangas: välitulos] — Eikä sitä edellisellä kaudella, edustaja Rantakangas. Eli varmaankin me kaikki täällä edustettuna olevat puolueet saamme katsoa peiliin. — Lakiesityksessä ei ole arvioitu, kuten edustaja Uotila totesi, miten kiinteistöveron korotus vaikuttaa tuleviin investointeihin. Tämä on puute, mutta se todetaan nyt selkeästi itse mietinnössäkkin, joka hyvässä yhteistyössä laadittiin valtiovarainvaliokunnan verojaostossa. Samasta syystä valiokuntakäsittelyssä lisättiin mietintöön selkeä lausuma, jossa eduskunta edellyttää hallituksen seuraavan kiinteistöveron vaikutusta uusiin investointeihin ja, jos tilanne niin edellyttää, ryhtyvän toimenpiteisiin energia- ja ilmastopoliittisen ohjelman edellyttämällä tavalla.

Valiokunta lisäsi toisenkin lausuman. "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee viivytyksettä uuden pysyvän mallin, jolla uusiutuvan energian investointeja edistetään, jottei epävarmuus estä investointeja. Vaikka mallin on oltava teknologianeutraali, sen on huomioitava myös ennen pitkää markkinaehtoisesti tuotettavan tuulivoiman kannattavuuden edellytykset ja varmistettava, että ilmastomuutoksen torjunnan kannalta riittävät investoinnit uusiutuvaan energiaan toteutetaan."

Nämä ovat painavia ja velvoittavia lausumia ja vastaavat juuri siihen huoleen, joka sinällään on ihan aiheellinen. Olen iloinen, että nämä SDP:n, sanotaanko, myötävaikutuksella esitetyt lausumat tuntuivat myös vihreistä riittäviltä uusiutuvan energian tulevaisuuden kannalta. Eli oikeastaan en nyt näe eroa vastalauseen ja tämän mietinnön välillä muuta kuin siltä osin toki, että länsirannikon, Satakunnan ja Pohjanlahden rannalla olevien — ja miksei Manner-Suomenkin — kuntien ei haluta saavan korvauksia näistä aidoiksi koetuista haitoista, jotta tuulivoima olisi suosituimpi asukkaiden keskuudessa. Mielestämme kokonaisharkinta on kiistattomasti sen puolella, että tuulivoiman hyväksyttävyys, haluttavuus ja myöskin rakentaminen edellyttää sitä, että se on asukkaiden ja kaikkien kansalaisten nykyistä vahvemmin hyväksyttävissä.

17.12 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! On hyvin tärkeätä, että Suomessa satsataan myöskin uusiutuvaan energiaan, ja siltä osin on hyvä, että viimeisten vuosien aikana on tehty merkittäviä päätöksiä siinä, että myöskin tuulivoiman tuotantoa voidaan Suomessa edistää. Tiedetään jo, missä tuulee, ja tiedetään myös, millä tavalla näitä investointeja voitaisiin laittaa vireille.

Tuulivoima kuitenkin herättää Suomessa myös paljon vastustusta, ja siltä osin yksi keskeinen tekijä on saada kunnat innostumaan siitä, että tuulivoimaa voitaisiin rakentaa Suomeen enemmänkin, ja erityisesti kuntien tahdon lisääminen tässä asiassa on tärkeää. Tältä osin on tietenkin merkittävää se, että hallitus on tuonut nyt käsittelyyn esityksen, jossa tätä kannustinta lisätään niin, että tuulivoiman lisääntyessä kunnan alueella myös kunta pääsee

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

hyötymään näistä investoinneista lisääntyvän kiinteistöveron tuoton nimissä. Uskon, että tämä omalta osaltaan tulee johtamaan tilanteeseen, että kuntien taloudellisetkin intressit merkitsevät, kun puhutaan näistä investoinneista. Siltä osin olemme päätyneet siihen, että tätä hallituksen hyvää linjaa voidaan tukea, ja kiitän myöskin valiokuntatyössä mukana olleita siitä, että hallitus—oppositio-rajojen yli tällä tavalla olemme voineet löytää toisemme.

Toisaalta on hyvä tunnustaa sekin, että tuulivoimarakentamiseen liittyy jatkossa monenlaisia haasteita, ei vain asukkaiden vastustus vaan myöskin se, että tuulivoimaa kannattaa rakentaa. Viittaan tällä siihen, että tuotantopanostukset ovat hyvin erilaisia vanhoissa hankkeissa suhteessa uusiin. Nyt vielä odotamme sitä, minkälaisia kannustimia on tulossa uusiin hankkeisiin, mutta on jo nyt sanottava, että todennäköisesti nämä kannustimet ovat hyvin erilaisia vanhojen ja uusien hankkeiden suhteen. Siltä osin on syytä todeta, että sosiaalidemokraatit ovat myös tehneet tähän hyviä ehdotuksia, jotka sitten valtiovarainvaliokunnassakin on otettu huomioon, ja siltä osin näitä lausumia, joita tässä on, syvästi kannatan.

17.15 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Lyhyestä virsi kaunis: kannatan edustaja Uotilan tekemää esitystä.

17.15 Eero Suutari kok: Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Harakka puheessaan ansiokkaasti toi esille, olisi alun perin pitänyt olla johdonmukainen eri energiamuotojen verokohdeltelussa, varsinkin kiinteistöveron osalta. Kun tässä kiinteistöverosta on kysymys, niin sen pitää olla tietysti teknologianeutraalia, eli kiinteistövero on oma veroluokkansa ja sillä on omat tavoitteet olemassa. Nämä tavoitteet ovat nimenomaan kuntien palvelujen rahoittamisessa ja sitten myös tietysti siinä haitassa, minkä se energiamuoto aiheuttaa metsässä tai siellä, missä se sijaitsee. Nyt sitten kyllä näissä ponsissa ja lausumissa edellytetään, että eduskunta seuraa tilannetta, mihin se tulee kehittymään, ja sen jälkeen voidaan tehdä korjaavia toimenpiteitä, jos näihin on tarvetta.

Lopuksi korostaisin vain meidän omaa energiaomavaraisuuttamme ja esitän, että siitä olisi meidän syytä täällä keskustella useamminkin.

17.17 Mats Nylund r: Talman, arvoisa puhemies! Vaikka tuulivoimaloiden määrä Suomessa on kasvanut viime vuosien aikana, tämä ei kuitenkaan välttämättä ole näkynyt sen enempää suurempina verotuloina kunnissa, sillä nykyisin pieneen vesi- ja tuulivoimalaitokseen, jonka nimellisteho on enintään 10 megavoltiampeeria, sovelletaan yleistä kiinteistöveroprosenttia. Pienvoimaloiden nimellistehoa koskeva raja määräytyy siis yhden itsenäisesti toimintakykyisen tuulivoimalan perusteella jopa silloin, kun on kyse monista tuulivoimaloista, joiden yhteen laskettu nimellisteho ylittää 10 megavoltiampeeria.

Kuntien näkökulmasta ehdotettu muutos, jonka mukaan nimellisteho määräytyy jatkossa useamman yksikön muodostamassa tuulivoimapuistossa, on voimaloiden yhteen lasketun nimellistehon perusteella kannatettava. Muutos merkitsee neutraalimpaa verokohtelua eri sähköntuotantomuotojen kesken sekä aiempaa oikeudenmukaisempaa kompensatiota voimalaitoksen haittavaikutuksista. Muutoksen arvioidaan myös edistävän tuulivoiman hyväksyttävyyttä paikallisesti ja takaavan vakaan verotuoton voimalaitoksen sijaintikunnalle. Vuosittainen verotuoton lisäys on arvion mukaan noin 4,3—5,3 miljoonaa euroa, ja suurin verotuoton lisäys olisi yksittäisessä kunnassa runsaat 700 000 euroa vuodessa.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Arvoisa puhemies! Tuulivoimaloiden kiinteistöverotuksen muutos lisää kuntien verotuloja, se voi lisätä tuulivoimaloiden hyväksyttävyyttä ja siten se voi edesauttaa sitä, että useammissa kunnissa suunnitellaan tuulivoimapuistoja ja rakennetaan enemmän tuulivoimaloita. Täten myös uusiutuvan energian osuuden voidaan olettaa kasvavan. Hallituksen esitys on kannatettava, mutta meidän tulee, aivan kuten lausumassa sanotaan, selvittää esityksen vaikutusta tuleviin tukijärjestelmän muutoksen jälkeisiin tuulivoimainvestointeihin. — Kiitos.

17.19 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty hyviä puheenvuoroja, ja täytyy itsekkin heti alkuun todeta, että tämä hallituksen esitys on aivan erinomainen, voi jopa sanoa, että tätä on odotettu jo useamman vuoden, että se monen tuulivoimakunnan, siis sellaisen kunnan, jossa sijaitsee paljon tuulivoimaa, pitkään odottama muutos kiinteistöveroon on nyt meillä käsillä. Ongelmahan on ollut nimenomaan se, kuten täällä on tullut jo esille, että on katsottu yksittäistä tuulivoimaa ja mikäänhän niistä ei ole ylittänyt tätä 10 megavolttiampeerin rajaa, mutta kun nyt muutetaan tätä niin, että katsotaankin kokonaisuus, onko useampi voimalaitos kytketty jakelu- tai kantaverkkoon yhteisen liittymäpisteen kautta ja sitten katsotaan sitä 10 megavolttiampeerin rajaa, niin nämä tuulivoimapuistot tulevat voimalaitoksen kiinteistöverotuksen piiriin.

Vaikka tuulivoima on päästötöntä ja hiilidioksidivapaata energiatuotantoa, niin ei voi kiistää, etteikö siitä myös haittoja olisi, ja kansalaisten kokemat haitat ovat ennen muuta maisemahaittoja. Minusta täällä on hyviä puheenvuoroja käytetty myös siitä, että ei tuulivoimaa kannata joka paikkaan rakentaa. Moni kunta on tehnyt myös maisemäsyistä ratkaisun, että eivät oman kunnan alueelle kaavoita tuulivoimaa. Kunnallahan on valta siihen kaavoituksen kautta, ja ymmärrän hyvin näitä kantoja. Otan yhden hyvän esimerkin tuolta Muoniosta, jossa kunta päätti yksimielisesti, että Mielmukkavaaraan ei kaavoiteta tuulimyllyjä, tuulivoimaloita, koska ne olisivat näkyneet koko ajan Pallas—Yllästunturin kansallispuistoon ja sitä kautta sitä meidän hienoa, huikeaa, voi sanoa, kansallismaisemaa tiettyllä tavalla pilanneet.

Mutta sitten on paljon alueita, jonne tuulivoima sopii. Sen takia on hyvä, että me myös kannustamme kuntia kaavoittamaan tuulivoimaa niille alueille, mihin se ei aiheuta kohuttomia maisemahaittoja ja mihin, voi sanoa, yleisesti kuntalaiset hyväksyvät, että tämä on hyvä ratkaisu. Silloin on oikeudenmukaisuuskysymys, [Puhemies koputtaa] että saadaan myös kiinteistövero, niin kuin nyt tullaan saamaan.

17.21 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Otin tämän puheenvuoron sitä varten, että erityisesti perussuomalaisten eduskuntaryhmään ja puolueeseen on otettu yhteyttä sellaisten henkilöiden toimesta, jotka kärsivät tuulivoimaloiden ja infraäänien terveysvaikutuksista. Olen henkilökohtaisesti tavannut useita näitä ihmisiä, ja olen aikaisemminkin täällä salissa sanonut erityisesti SDP:n edustajille, että ei varmaan kuulosta kauhean mukavalta siellä päässä, missä nämä terveysvaikutukset ovat todellisuutta perheille, että puhutaan lepakoista ja puhutaan joistain subjektiivisista kokemuksista. Näillä henkilöillä kuitenkin on oireilua, ja meillä on esimerkiksi Suomen Uutisissa todella paljon artikkeleita, missä on tuotu näitä kansainvälisiä tutkimuksia esille. Hallitus on myös selvittänyt näitä infraääniä, ja näistä on luvattu myös jatkoselvitystä. Että otetaan kuitenkin ihan vakavasti.

Me olimme tuossa seminaarissa kuulemassa sisäilmasairastuneita, ja on ollut aika, jolloin on koettu varmasti heistäkin, että onko heillä hieman ongelmia tuolla korvien välissä

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

vai mikä siellä viiraa, kun kaikenlaista oireyhtymää on. Siellä oli eräs toimittaja, joka kertoi, kuinka häneen on suhtauduttu sisäilmasairastelun vuoksi ja ei ole ymmärretty hänen sairasteluaan. On ollut monenlaisia sairauksia, esimerkiksi borrelioosi, joiden oireisiin aikanaan suhtauduttiin sillä lailla, että ihminen kuvittelee näitä oireita.

Toivoisin todellakin ihan oikeasti asiallista ja ymmärtäväistä keskustelua. Olen tavannut näitä ihmisiä, ja heistä on todella loukkaavaa, että sanotaan, että he kokevat näitä asioita. Siellä on tehty tutkimuksia lapsilla ja eläimillä, ja minä haluaisin nähdä, miten pieni lapsi näyttää, että hän on huonovointinen tai että häntä huimaa, tai hän pitää korvista kiinni. Minä haluaisin nähdä, miten silloin Harakka vain puhuisi lepakoista.

17.23 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Käytän edustaja Merestä termiä edustaja Meri. Siis väärinymmärtäminen on taitolaji, jossa me useat edustajat olemme etevä, [Leena Meren välihuuto] mutta loukkaantuminen tässä salissa silloin, kun se ei ole aiheellista, on jokseenkin tarpeetonta. Se, että jollakulla on oireita, tarkoittaa juuri sitä, että joku kokee aidosti, että asia on näin. En siis halunnut ottaa kantaa näiden oireiden mahdolliseen tieteelliseen pätevytyteen. Päinvastoin, kuten puheenvuoroni hengestäkin kävi kaikille muille aivan varmasti selväksi, suhtaudun hyvin, hyvin suurella sympatialla siihen, että ihmiset näin kokevat, [Leena Meri: Mutta ei kuulostanut siltä!] ja olen vakuuttunut myös siitä, että lääketiede edistyy suurin harppauksin vuosikymmenestä toiseen. Eli siis aito kokemus tuulivoiman haitoista on hyvä syy lisätä tuulivoiman hyväksyttävyyttä kansalaisten keskuudessa. Näin sanoin ja näin sanon nytkin. [Puhemies koputtaa] Turha loukkaantua.

17.25 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuulivoiman aiheuttamat infraäänit ovat erittäin hankala kysymys, ja ei voi millään kiistää, etteivätkö ne oireet, mitä kansalaiset kokevat, olisi aitoja oireita. Mutta se hankaluus tulee siitä, että niin kauan kuin ei tieteellisesti pystytä näyttämään evidenssiä siitä, että olisi syy—seuraus-suhde näillä tuulivoiman infraäänillä ja niillä oireilla, päätöksentekoa on hirveän hankala perustaa tälle, [Leena Meren välihuuto] ja sen takia on erittäin hyvä, että hallitus on tehnyt ja tekee näitä tutkimuksia. Niitä on syytä tehdä niin, että meillä on paras mahdollinen tieto kulloinkin käytettävissä ja pystymme pohjaamaan siihen meidän päätöksentekomme. Sen takia, jos on epäilystä, että meillä ei ole kaikkea tietoa käytössä, varmaan tietynlainen varovaisuuskin siinä on paikallaan, mutta päättäjänä kuitenkin itse lähden siitä, että ei oikein pysty pohjaamaan päätöksentekoa muuhun kuin tieteelliseen evidenssiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

17.26 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tuulivoima on tullut jäädäkseen. Tuossa kesällä oli mahdollisuus liikkua paljon Pohjoismaissa ja havaitsin siellä, että erityisesti Ruotsissa on todella paljon tuulivoimaa: pienillä paikoilla, isoilla paikoilla, isoja roottoreita, keskikokoisia roottoreita, kaikenlaisia roottoreita. En usko, että tätä kehitystä on syytä jarruttaa.

Otin tämän puheenvuoron oikeastaan sen takia, että kiittäisin valiokuntaa hyvästä työstä ja erityisesti tästä toisesta lausumasta, jossa todetaan, että eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee viivytyksettä mallin, jolla uusiutuvan energian investointeja edistetään, jottei epävarmuus estä investointeja. Minusta tämä on erinomainen lausuma.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

17.27 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Käytän puheenvuoron sen takia, että haluan kiittää edustaja Lohea erittäin hyvästä puheenvuorosta, jossa hän totesi, että kansallismaisemaa ei saa pilata ja sama koskee herkkiä alueita. Ainakin itse suhtaudun tuulivoimaan neutraalisti, niin kuin suhtaudun suteenkin neutraalisti, mutta täytyy vain osata arvioida, missä paikassa ne milloinkin ovat.

Esimerkkinä, minkä äsken kerroin ja minkä haluan toistaa: kun Vieremän kunta käsitteli kunnanvaltuustossaan tuulivoimapuiston tekemistä, niin se meinattiin sellaiselle Metsähalituksen alueelle perustaa Vieremän Salahmin ja Kajaanin Murtomäen välillä, joka on yksi suurimpia hiljaisia yhtenäisiä korpialueita Suomessa. Tämä on se juttu, kun perusteena käytettiin rahaa, ja silloin jos siitä saa vielä enemmän rahaa, niin ilmeisesti perusteena käytetään vielä enemmän rahaa, ja tämä on se tekijä, mihin edustaja Lohi viittasi, että nimenomaan Lapin matkailu on kertaheitolla pilalla silloin, jos siellä yli 200-metriset tuulilavat pyöriivät, kun ihmiset lähtevät hakemaan rauhaa ja kauniita maisemia. Että tämä esteettinen kysymys pitää oikeasti ottaa huomioon. Tässä ei ole ollenkaan kysymys siitä, mihinkä niitä pitäisi sijoittaa sen takia että saadaan energiaa tai rahaa, vaan ne eivät vain kerta kaikkiaan sovi jonnekin, koska niiden aiheuttama vahinko on moninkertainen siihen, mitä joku saa niistä vero- tai jonkun muun hyödyn kautta.

17.28 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä tosiaan muutetaan tai oikeastaan korjataan tätä kiinteistöverolain 14 §:ää, jolla käytännössä sitten saadaan tuulivoimapuistot saman voimalaitosveron piiriin kuin muutkin voimalaitokset. Kuten täällä on tänään todettu, niin jatkossa tarkastellaan kokonaisuuksia — ei siis käytännössä yksittäistä tuulivoimalaa, kuten tähän asti — kun määritellään, kuuluuko voimalaitos niin sanotun pienvoimalasäännöksen vai yleisen kiinteistöveron piiriin.

Täällä on keskusteltu muun muassa tuulivoiman maisemahaitoista, jotka nekin pitää ottaa vakavasti, mutta edustaja Meri nosti erittäin hyvin keskusteluun nämä tuulivoiman terveyshaitat. Ne tulee ottaa vielä maisemahaittojakin vakavammin. Siinä on monen ihmisen osalta kyseessä terveys ja oma jaksaminen. Jos ihminen kärsii näistä tuulivoimaloiden infraäänistä aiheutuvista haitoista, niin hän saattaa jopa menettää työpaikkansa ja työkykynsä, mikä ei todellakaan ole mikään leikin asia, se muistettakoon.

Mutta tämän esityksen myötä toivottavasti tuulivoiman hyväksyttävyyys osaltaan kasvaa. Se on toki tarpeen. Käytössä on tällä hetkellä edelleen ylikorkea tuulivoiman syöttötariffi, 83,50 euroa megawattituntia kohti. Tämä tariffikiintiö on toki suljettu, mutta nämä vanhat sitoumukset ovat edelleen voimassa. Tuulivoiman kannattavuus on energiamuotona koko ajan kasvanut, ja tukitaso on sekin huomioiden erityisen korkea.

Perussuomalaiset kannattavat tätä hallituksen esitystä, jolla eri energiatuotantomuodot saadaan aiempaa paremmin yhdenvertaisen verokohtelun piiriin, ja mahdollistaahan tämä myös kunnille laajemmat verotulot. Toki niiden ei ole pakko käyttää tätä korkeampaa prosenttia.

17.30 Kari Uotila vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Laukkanen totesi, että Ruotsissa rootoreita pyörii isoja ja pieniä ja tuulivoimaloita näkyy tosi paljon, ja halusin vain todeta, että siellä kiinteistövero on 0,2 prosenttia. En tunne nyt Ruotsin tukijärjestelmää muilta osin, ja tietysti vero on vain yksi tekijä siinä, mikä ratkaisee sitten investointeja niin kuntatasolla kuin myös toimijoiden tasolla. Mutta halusin nyt kuitenkin, että pöytäkirjaan tulee merkitä se, että Ruotsissa tuulivoimalan kiinteistövero on 0,2 prosenttia.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

17.31 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Minun mielestäni on hyvää keskustelua myös arvioida se, kun oman näkemykseni mukaan olen sillä kannalla, että kiinteistövero, niiltä osin kuin se koskee näitä tuulivoimapuistoja, on kyllä kuntien kannalta heidän tahtomansa mukainen. Satakuntalaisena tämä pitää nähdä kyllä itsekkäästi hyvänä vaihtoehtona tietäen Honkajoen, Merikarvian ja Porin ja sieltä tulleen paineen ja sen, että kuitenkin infran rakentaminen pitkälti on ollut siellä kuntienkin kontolla ja siihen ollaan osallistuttu aktiivisesti.

Mutta kun aiemmissa puheenvuoroissani olen hyväksynyt sen, että yksittäinen tuulivoimala pienvoimalan muodossa olisi tämän veron ulkopuolella uudelleenkin, niin edustajat Eestilä ja Lohi toivat kyllä hyvin tämän maisemallisen ja matkailullisen näkemyksen. Eli siinä kohtaa pitää tuulivoiman rakentamisen arviossa katsoa myös sen kunnan näkemys siitä, voiko joku yksittäinen toimija rakentaa alueelleen tuulivoimalan, vaikkei se olekaan tämän kiinteistöveron puitteissa, sillä me tiedämme nyt jo, kuinka iso vetotekijä ovat hiljaisuus ja meidän matkailu ja maisemat, niin että ollaan tarkkoina jatkovalmistelussa.

Olen kanssa samaa mieltä kuin mietinnössä toinen lausuma, joka edellyttää valtioneuvostolta toimia, joilla katsotaan sitten nämä uudet uusiutuvan energian tukimuodot ja niin, että houkuttelevuutta edelleen lisätään. Kyllä me tarvitsemme uusia askeleita edelleen uusiutuvan energian tuotantomuotojen lisäämiseksi.

17.33 **Ville Tavio ps:** Arvoisa puhemies! Nuo tuulivoiman mahdolliset terveyshaitat ovat vakavia asioita. Eläinten ystävänä pidän vakavana myös sitä, että lintuja ja lentäviä nisäkkäitäkin sinne lentää. En pidä sitä sillä tavalla huvittavana asiana, niin kuin SDP:n piirissä se on lyöty aina vitsiksi.

Edustaja Eestilän puheenvuorosta jäi oikein mieleeni tuo, kun hän puhui siitä, että hän suhtautuu tuulivoimaan neutraalisti. Suomessa on niin mielenkiintoinen poliittinen tilanne ehkä ollut viimeisimpien 10—15 vuoden aikana, että voiko joihinkin energiamuotoihin suhtautua neutraalisti varsinkaan kansanedustajana, ja sitten kun tuota puhetta kuuntelin, niin en ihan tiedä, miten neutraalisti hän siihen sitten suhtautui. Mutta ihan järkeviä sanoja hän puheenvuorossaan sinänsä käytti, pikemminkin ongelma on varmaan hänen edustamassaan puolueessa, kokoomuksessa. Ja toisaalta täältä ei nyt moni muukaan puolue kyllä selviä puhtain paperein nimenomaan siitä, että tuulivoimassa on kuitenkin aina muistettava, millainen järjetön rahojen tuuleen palaminen siinä on Suomessa käynyt, kun on miljardien ja miljardien eurojen tukirahat laitettu tähän syöttötariffijärjestelmään — surkeimpia päätöksiä, mitä Suomessa on taloudellisesti koskaan tehty. Täysin surkea tapa myös vähentää hiilidioksidipäästöjä, eikä kyseessä todennäköisesti ole nyt mikään tulevaisuuden energiamuotokaan, vaikka sitä yritetään tietämättömälle kansanosalle varmaan näin myydä.

Mutta uskon, että ihmiset kyllä tietävät, mistä tässä vedätyksessä on kyse, tässä miljardien polttamisessa tai tuuleen heittämisessä. Kaikkein huonoiten nämä tuulivoimaan investoinnit ovat työllistäneet. Mikään ei ole niin huonosti työllistänyt Suomessa, ei ikinä, kuin nämä tuulivoimaan heitetyt rahat. Ne eivät ole työllistäneet. Että kyllä on ollut huonoja ratkaisuja.

17.35 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Jälkikäteen ajateltuna voi varmasti todeta, että syöttötariffin taso oli liian korkea, kun katsotaan, mihin pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla sähkön hinta on kehittynyt. Mutta pitää muistaa se, että kun nämä päätökset tehdään, ne tehdään sen ajan tosiasioitten perusteella, senhetkisellä parhaalla tiedolla. Niin tehtiin

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

tämäkin ratkaisu, ja se sai kuitenkin aikaan sen, että tuulivoimaa lähdettiin voimakkaasti Suomeen rakentamaan, joka oli se tavoite.

Nyt ollaan siirtymässä uuteen uusiutuvan energian tukijärjestelmään, joka on valmistelussa, ja siinä lähtökohtana on teknologianeutraalius. Ja niin minä näen oikeastaan senkin, että tämä veroratkaisu, mitä nyt ollaan tekemässä, lähtee siitä, että ei ole oikein, että tarkastellaan vain yksittäisiä tuulivoimaloita, jos ne on rakennettu kokonaisuutena ja kytetään sitten verkkoon yhden liittymispisteen kautta, vaan haetaan tässäkin neutraalisuus. Jos on kerta tuulivoimakokonaisuus, niin kohdellaan kiinteistöverotuksella samalla lailla kuin muukin voimalaitoskokonaisuus, ja tämä on minusta oikeaa politiikkaa.

Mutta täytyy kyllä hieman ihmetellä vasemmistoliiton kantaa. Tässä oikeastaan se keskeinen ero, kuten täällä tuli myös SDP:n Harakan puheenvuorossa ilmi, on oikeastaan vain siinä, että nyt näille kunnille, jotka kärsivät tosiasiaa tuulivoimien maisemahaitoista, te ette ole mahdollistamassa sitä, että ne saavat itse päättää, perivätkö ne kiinteistöveroä pikkuksen enemmän tuulivoimaloilta tässä tilanteessa. Voisin sanoa, että kyllä kannattaisi harkita tätä näkökulmaa nyt uudestaan kuntien kannalta.

17.36 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Lohen erinomaiseen puheenvuoroon liittyen kuitenkin sellainen lisäpohdinta on se, että kun pyritään teknologianeutraaliuuteen, on aivan oikein, että eri voimat maksavat yhdenmukaista kiinteistöveroä. On varmasti niin, että se virhe, joka tehtiin silloin tätä edellistä edellisen hallituksen aikana, oli se, että kun tämä syöttötariffijärjestelmä luotiin, niin ei samaan aikaan luotu kiinteistöverojärjestelmää. Onko se sitten tasapuolinen aurinkovoimaan nähden, joka käsittääkseni kuitenkin ei muodostu usein niin suurista yksiköistä, että se muodostaisi kiinteistön? Varsinkin kun se on hajautettu järjestelmä, jossa puhutaan yksittäisistä paneeleista, niin silloin voisi ajatella, että sitä ei kiinteistövero varmaankaan useissa tapauksissa koske samalla tavalla kuin isompia ja keskitetympiä voimaloita. Mutta oikeastaan tässä suhteessa olen kyllä valmis antamaan tällaiselle erittäin hajautetulle pienvoima-aurinkotuotannolle sen pienen edun, jonka se kenties tätä kautta saisi.

17.38 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tuulivoiman verotuksen korottaminen tai sen verotuksen korottamisen mahdollistaminen on mielestäni hyvä asia, eikä tässä asiassa välttämättä tarvitsisi olla niin äärettömän teknologianeutraalikaan, koska teknologia sinänsä ei ole neutraalia, koska tosiasia on se, että vaikka tuulivoimalla ei olisi mitään haittavaikutuksia, niin silti esimerkiksi aurinkovoima toimisi Suomessa paljon paremmin.

Mitä taas tulee kaavoitukseen ja maisemiin, niin en tiedä, löytyykö Suomesta mitään muuta yhtä pyhää lehmää tässä asiassa kuin tuulivoimalat. Mitä muuta 200 metriä korkeaa voisi kaavoittaa keskelle kauneinta luontoa kuin tuulivoimalan? Johan tässä maassa syntyy aivan käsittämätön rutina kaavoituksesta, kun kaupungin keskustaan yrittää esittää yli kuusikerroksista taloa. Tämä ilmiö toistuu kaikkialla.

17.38 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Tuulivoimak kaupungin asukkaana ja tuulivoimakylän asukkaana täytyy sanoa, että kyllä ne tuulivoimalat puhuttavat. Ne puhuttavat meitä päättäjiä, ne puhuttavat erityisesti niitä ihmisiä, joiden takapihalle ne myllyt ko hoavat. Kuka niistä sitten vastaa, kun ne tuulivoimalat lopettavat toimintansa elikkä tulevat tiensä päähän? Kuka maksaa kustannukset, kun ne pitää purkaa ja tehdä maisemointityöt? Se minua itseäni kiinnostaisi tietää. Nämä maisemahaitat, välkehaitat, matalataajui-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

nen ääni, nämä ovat todellisia. Minä ainakin otan tosissani kaiken sen palautteen, mitä ihmiset minulle kertovat. [Leena Meri: Hyvä!] Raha ei koskaan korvaa terveyttä. Jos terveys ja työkyky on kerran menetetty, sitä on vaikea enää koskaan palauttaa ennalleen. Kalliita ihmiskokeita on tehty, ja näistä pitää ottaa opiksi. Se, mikä tuulivoimalan etu on, on se, että sen voi todellakin, tietenkin pysäyttää, mutta ne ovat kalliita kokeiluja, mikäli tähän päädytään. Samaa mieltä siis olen siitä, että tuulivoimalan haittoja pitää kompensoida sinne, minne ne tulevat: ei kunnille vaan niille ihmisille, joita nämä tuulivoimalat haittaavat ja joiden takapihalle nämä myllyt kohoavat.

17.40 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Tavio epäili omaa neutraalia suhtautumistani. Voin kertoa, että minulla on aika neutraali suhtautuminen ydinvoimaan, vastapainevoimaan ja tuulivoimaan. Minun mielestäni, kun puhutaan tulevasta energiapolitiikasta, aurinkovoimalla ja tuulivoimalla on kyllä paikkansa silloin, kun ne sijoitetaan sellaiseen paikkaan, että ne eivät aiheuta muulle elinkeinotoiminnalle tai muille arvoille mitään ongelmia. Tuulivoiman kustannukset ovat pudonneet alaspäin ja tehot ovat nousseet, joten minä en vastusta, aika neutraalisti suhtaudun siihen. Mutta tietenkin tähän neutraliteettiin sisältyy semmoinen, että jos ydinvoimalaa alettaisiin suunnittelemaan tuohon Töölönlahden rannalle, niin minä todennäköisesti vastustaisin. En sen takia, että suhtaudun tunteellisesti ydinvoimaan, vaan sen takia, että se on kerta kaikkiaan väärä paikka, ja sama koskee tuulivoimaa, että jos se sijoitetaan luontoon aroille alueille, niin silloin minä vastustan sitä. Mutta siihen, että vastustaisin sinänsä tuulivoimaa, joka on järkevä energiamuoto: tehot ovat niin paljon nousseet ja nämä nykyiset tuulivoimalat ovat ihan eri luokkaa takaisinmaksun näkökulmasta, joten nykyään kannattaa purkaa entisiä tuulivoimaloita ja rakentaa uusi tilalle, koska se teho- ja kustannusrakenne on aivan eri luokkaa.

17.41 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Hänninen totesi niitä monia haittoja, mitä ihmiset kokevat tuulivoimasta, mutta samaan aikaan hän vastustaa sitä, että kunta saisi nyt verokorvauksen, jonka se voisi käyttää tietyllä tavalla. Siis kuntahan olisi erinomainen yksikkö allokoimaan niille asukkaille, joilla on haittoja, jollakin tavalla tätä, koska tämän hetken tilannehan on se, että tuulivoimastahan voivat hyötyä vain maanomistajat ja tuulivoiman omistajat, eikä niille asukkaille, jotka kokevat kärsivänsä erilaisia haittoja, tule tätä allokointia tuulivoiman kautta eikä sitä oikein pystytäkään kanavoimaan helposti muutoin kuin niin, että kunta saa siitä voimakkaammin verotuloja ja pystyy ottamaan tämän huomioon. Ja tämä peruste, mitä käytitte, minusta sopii erinomaisesti tämän hallituksen esityksen kannattamiseen.

Mitä tulee edustaja Harakan pohdintoihin aurinkovoimasta, niin minusta se oli aivan hyvää pohdintaa. Tätä pitää totta kai käydä, kun mietitään teknologianeutraalia suhtautumista uusiutuvaan energiaan, ja silloin pitää yrittää laittaa kaikki samalle viivalle ja varmaan niinkin, että jos on riittävän iso aurinkovoimalayksikkö, niin sekin laitettaisiin silloin kiinteistöverotuksen piiriin. On selvää, että aurinkovoiman pienistä yksiköistä ei kyllä mitään haittaa oikein voi keksiä, mitä voisi olla, ja sen takia ymmärrän, että sitä ehkä voidaan kohdella vähän eri tavallakin.

17.42 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Hännistä hyvästä puheenvuorosta. Muistaakseni tekin olette siinä sisäilmatyöryhmässä, jossa minäkin olen ja jossa oli tällainen seminaari, missä oikeasti keskusteltiin hyvin pitkään erilaisista sairauksista —

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

siinä nyt tietysti olivat sisäilmasairauksista kärsineet keskiössä — siitä tuntemuksesta, kun ihmisellä on oireita eikä oteta vakavasti. Kiitän tästä puheenvuorosta, ja varmasti tekin olette saanut paljon yhteydenottoja näistä erilaisista tuulivoimahankkeista.

Katsoin, että tämän ryhmän varapuheenjohtaja on SDP:n Eloranta, ja hän on suhtautunut hyvin ymmärtäväisesti näihin sisäilmasairastuneisiin, joita on noin 800 000 vuosittain. Hän toteaa, että maailmalla on tutkimusnäyttöä siitä, että kun on olemassa tällainen ympäristöherkkyys, joka on vain oirekoodi. Sille pitäisi saada tautiluokitus, jotta nämä ihmiset pääsisivät sairauden hoidon ja sosiaalihoidon piiriin. Tässä on oikeastaan sama ongelma, edustaja Harakka, että on oireita mutta ei ole vielä sitä tautikoodia kunnolla löydetty. Kuten edustaja Lohi sanoi, asiat pitää hyvin tutkia, ja juuri sen takia en lähtisi reippaasti lisäämään mitään ennen kuin se tutkimustieto on saatu valmiiksi, koska aika vaikeata sitä sitten on peruuttaa — kuten edustaja Hänninenkin sanoi, kukas niitä sitten sieltä purkaa? Ei se ihan yksinkertaista ole.

Sinänsä minusta on hyvä, että on uusiutuvaa energiaa ja löydetään erilaisia energiamuotoja, mutta niiden täytyy olla terveydelle haitattomia. Se on erittäin tärkeä asia.

17.44 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Halusin todellakin olla tarkka ja varovainen sanoissani. Itse en ole niin merkittävä lääketieteen asiantuntija, että osaisin tällaiseen tautiluokitukseen ryhtyä. Mielestäni aivan riittävä, kuten taidan sanoa jo kolmatta kertaa, peruste on se, että ihmiset kokevat näitä oireita, tarvitsematta mennä nyt sen syvemmälle lääketieteelliseen, kuten sanoin, vajavaiseen osaamiseeni.

Varovaisuusperiaate sinänsä on hyvä, mutta en minä ymmärrä, minkä takia tuulivoimaloita ei voisi purkaa, jos sitten kiistaton evidenssi on siitä, että ne ovat vaarallisia. Kyllähän nyt kaikista rakennuksista on purettu monta vuotta asbestiakin pois, kun on ilmennyt, että se on terveydelle vaarallista. Juuri näinhän täytyy toimia, että toimitaan sen mukaan, mikä on tieteellinen näyttö, ja sitten toimimme myöskin me lainsäätäjät parhaan osaamisemme mukaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Keskustelu ei ole vielä päättynyt, vaan edustaja Myllykoskella on puheenvuoro.

17.45 Jari Myllykoski vas: Niin, arvoisa puhemies! En lähde ennakoimaan tuulivoimaloiden purkamisvastuuta, mutta tiedän kyllä asbestin purkamisen osalta, että eivät ne kustannukset menneet ainakaan niiden rakentajien piikkiin, jotka ovat ne asbestit sinne laittaneet. Se on ollut sitä teknologiaa ja niitä sitten puretaan. Yhteiskunta maksaa nekin kustannukset pitkältä osin.

Mutta jos nyt tätä keskustelua koetan vähän käydä läpi, niin edustaja Lohelle haluaisin sanoa, että en ainakaan minä tulkinnut edustaja Hännisen puheenvuoroa siten kuin te annoitte ymmärtää: jos tämän lausuman voisi ymmärtää niin, että kun nyt menee kunnille tämä kiinteistövero, niin se suunnataan niille, jotka sen haittavaikutuksista kärsivät, niin varmasti löytäisitte toisenne.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä edustaja Lohi.

17.46 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Kunta itse voi päättää, miten se varat käyttää. Tämä on yleinen toimiala, ja kyllä kunnassa demokratia toimii. Yhtä lailla kunta voi

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

päättää, kaavoittaako se kiinteistöverosta huolimatta tai siitä riippumatta tuulivoimaa vai ei, eli käydä tämmöistä arvopunnintaa.

Mitä tulee sitten tuulivoimaloitien purkamiseen, niin kyllähän se on kuitenkin niin, että ne ovat kohtuuhelposti purettavissa, ja meillä on myös olemassa olevia esimerkkejä. Jos en ihan väärin muista, niin Hailuodosta on taidettu purkaa niitä joitakin tuulivoimaloita, mutta on muitakin paikkoja Suomessa, joista niitä on purettu. Niiden yhtiöiden, jotka ne omistavat, velvollisuus on tietenkin, jos ne lopettavat toimintansa, maksaa kustannuksia. Eli se ei ole siinä mielessä ongelmallista toimintaa, että jos ajatellaan, että se toiminta loppuisi, niin siitä syntyisi yhteiskunnalle jotain raskaita velvoitteita, vaan minusta, jos käy ilmi jossain vaiheessa, että tuulivoimasta tulee ihan selkeitä terveyshaittoja, niin kohtuullisin kustannuksin ne tuulivoimalat ovat purettavissa. Siinäkään mielessä minusta tämä ei ole niin ongelmallista kuin esimerkiksi joku toinen elinkeinotoiminta, joka saattaa aiheuttaa riskejä yhteiskunnalle siitä, että kun se loppuu, niin sitten tämä ennallistaminen ja muut [Puhemies koputtaa] jäävät veronmaksajan piikkiin jotenkin kovasti rasittamaan.

17.48 Katja Hänninen vas: Niin, arvoisa puhemies! Ajattelin, että vastaan edustaja Lohelle kuitenkin lyhykäisesti, että omassa puheenvuorossani halusin nimenomaan korostaa sitä, että niiden, jotka niistä haitoista kärsivät, pitäisi saada siitä kompensatiota. Kunnissa on erilaisia käytäntöjä — niin kuin edustaja totesi, se on kunnasta kiinni. Mutta monesti ajatellaan meistä syrjäseudun ihmisistä, joita on siellä 300—700, että mitä se haittaa, jos heitä ne tuulivoimalan haitat vähän haittaavat, ja sitten se raha suunnataan sitten kuitenkin sinne taajamaan, jossa välttämättä niitä myllyjä ei ole rakennettu.

Kyllä minun mielestäni meidän pitää peräänkuuluttaa sitä yhteiskuntavastuuta, että siellä, minne niitä tuulimyllyjä rakennetaan, myös näkyisivät sitten paikallisesti kylissä ne verotuotot ja kehitettäisiin kylän toimintaa, kyläkouluja ja liikuntapalveluita, että sinne tulisi myös joitakin muita palveluita, ei pelkästään vain näitä teollisia tuulimyllyvoimalaitoksia.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 133/2017 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2017 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

17.49 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Toistettakoon vielä kerran, että sinänsä on hyvä, että kiinteistöveron aiotun pakkonoston sijaan hallitus perui tämän huonon esityksensä. Siinä suhteessa kyllä olen iloinen, että myös täältä oppositiosta käsin huomasimme voivamme vaikuttaa siihen, koska jo alun perin sanoimme, että se, että hallitus nostaa kiinteistöveroä, pakkonostaa kiinteistöveroä jo kolmannen kerran peräkkäin, on kohtuuton tilanne

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

ja siitä on paljon haittaa niin asumisen kustannuksiin kuin alueelliseen tasa-arvoon. Kaiken kaikkiaan kiinteistövero on parhaillaan uudistusprosessin alla, ja olisi hyvin ikävää, jos hallitus jälleen kerran olisi toiminut niin, että se olisi pakottanut 170 kuntaa nostamaan väen vängällä kiinteistöveroa.

No, kun tämä alarajan korotus sitten toivotusti peruttiin — hyvä niin — kysymys heräsi, että miksi ihmeessä sitten tämä yläraja on korotettava, koska esimerkiksi verojaoston kuulemisessa saimme moneen kertaan selvyyden siitä, että tästä ei tosiasiallista apua millekään kunnalle ole, vaan liikkumavaraa ylöspäin toki on, jolloin kysymys heräsi myös sen suhteen, säädetäänkö tässä nyt lakia vain lain säätämisen ilosta vai mistä ihmeestä on kysymys, kun ikään kuin nyt tehdään vähän turhaa lainsäädäntöä. Siksikään, koska tämä verorakenne joka tapauksessa tulee muuttumaan, ei ole mitään järkeä nyt nostaa myöskään niitä ylärajoja. Olisi varmasti hallitukseltakin ollut viisasta ihan suosiolla tämä tilanne nähdä ja jättää ylärajan tarpeeton korotus tekemättä. Näin ei kuitenkaan tapahtunut, minkä seurauksena me esitämme sosiaalidemokraatteina ja esitän tässä puheenvuorossani tätä lakiesitystä kokonaisuudessaan hylättäväksi, puhemies.

Saanko lukea tähän sen lisäksi ponnin, jonka esitän lyhyesti, muuta en sanoisi enää tässä puheenvuorossa, vai tulenko sinne pönttöön?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: 2 minuuttia on käytetty, edustaja voi jatkaa puhujapöntöstä. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Esitän siis, että lakiesitys hylätään.

Sen lisäksi, jos näin sitten ei käy, esitän tässä yhteydessä lausumaa, jonka luen seuraavassa:

"Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa kiinteistöveroon hallituskaudella tekemiensä korotusten vaikutuksia asumisen kustannuksiin, sosiaaliseen ja alueelliseen eriarvoisuuteen sekä varautuu hillitsemään asumisen kustannusten nousupaineita ja niiden aiheuttamaa eriarvoisuutta erityisesti kasvukeskuksissa."

17.52 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Ettei pääse unohtumaan, niin kannatan edustaja Viitasen tekemää hylkäysehdotusta ja samoin kannatan myöskin esitettyä perusteltua, tärkeää lausumaa.

Todellakin, hallitus perui kiinteistöveron korotuksen, mikä oli positiivinen asia. Me täällä oppositiossa olemme tietenkin sitä mieltä, että meidän painostuksemme vaikutti siihen, ja hallitus vastaavasti ottaa kunnian itselleen siitä, että luopui alkuperäisestä suunnitelmasta. Vastaava tapaushan oli varhaiskasvatusmaksujen korotussuunnitelma. Siitähän ei ole aikaa, hyvät kollegat, kuin vuosi, kun hallitus aikoi korottaa päivähoitomaksuja. Se ensin peruttiin ja sitten vaihdettiin kokonaan etumerkkiä, eli kokoomus on nyt yhtä vakuutunut alentamisen välttämättömyydestä kuin se oli aikaisemmin korottamisen pakosta, ja tämä herättää kyllä ihan vakavan kysymyksen hallituksen veropolitiikan johdonmukaisuudesta ja järjestyksestä.

Keskusta ja kokoomushan ovat usein ja aivan aiheellisesti korostaneet sitä, että yritysten verotuksen tulisi olla ennakoitavaa. Kiinteistöveron osalta näin ei ole ollut. Hallitus ilmoitti korottavansa tasaisesti kiinteistöveroa neljän vuoden aikana, yhteensä 100 miljoonaa euroa. Tämä linjaus rikottiin jo viime vuonna, kun fiskaalisin perustein päätettiinkin korottaa 25 miljoonaa euroa lisää, ja nyt tämä hallituksen esitys alun perin olisi korottanut

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

vielä 50 miljoonaa lisää. Perusteet, joilla ihmisten ja yritysten kuluja ennen kaikkea pääkaupunkiseudulla merkittävästi olisi lisätty, olivat yksinomaan fiskaaliset. Pidän tätä varsin huolettomana, ellei jopa vastuuttomana. On hyvä, että vastuu lopulta löytyi, sanotaan nyt sitten, että autettuna. [Markku Rossi: Aika monta konditionaalia oli tuossa!]

Arvoisa puhemies! Keskustelussa on toki esitetty myös kiinteistöveron korottamista puoltavia kantoja. Esimerkiksi edellisen eduskunnan verojaoston puheenjohtaja Sampsa Kataja, siis kokoomuslainen ex-edustaja, kirjoitti Helsingin Sanomissa, puolusti voimakkaasti kiinteistöveroja ja oli sitä mieltä, että ökytaloista kuuluukin maksaa luksussisää. Harvinaista luokkakantaista kielenkäyttöä kokoomusvaikuttajalta. Myöskin vihreät ovat esittäneet kantoja, joitten mukaan tämä ratkaisu olisi ollut hyvä.

Kuitenkin tässä sotkeutuu nyt kaksi eri asiaa kohtalokkaalla tavalla toisiinsa. Ensimmäinen on se, että kiinteistövero periaatteessa on hyvä vero ja sitä kannattavat myös sosiaalidemokraatit, mutta siinä on kaksi ongelmaa, joista toinen on tämä mainitsemani veronkorotusten tahti, määrä, perusteet ja suuntautuminen. Toinen on sitten se tapa, jolla tällä hetkellä veroa kerätään, eli kuten täällä pöntössä on monta kertaa sanottu, vuonna 2020 saadaan toivottavasti aikaan oikeudenmukainen, aitoja arvostuksia ja verotusarvoja verottava kiinteistövero. Mutta palatakseni tuohon ensimmäiseen punktiin eli siihen, millä tavalla kiinteistöveron rajut korotukset vaikuttavat, on erittäin tärkeä havaita se, että ne ulkoisvaikutukset, joita kulujen lisääntyminen aiheuttaa esimerkiksi yrityksille yleisen kiinteistöveron nousun ansiosta, ovat erittäin merkittävät. Jos jonkun kivijalkakaupan kulut nousevat 10 prosenttia kiinteistöveron takia, niin silloin — kun se taistelee muutenkin olemassaolonsa verkkokauppaa vastaan — ne ovat erittäin merkittäviä työllisyyden, yrittäjyyden ja talouskasvun esteitä. Sen lisäksi, kuten monta kertaa on sanottu, se entisestään nostaa asuminen hintaa juuri pääkaupunkiseudulla, missä se jo nyt on työllistymisen este.

Mitä tulee näiden ylärajojen korottamiseen, niin me olemme alkuperäisestä vahingollisesta esityksestä siirtyneet tähän uuteen esitykseen, joka on tarpeeton. Kuntien kiinteistöveroprosentit ovat nyt keskimäärin paljon lähempänä alarajaa kuin ylärajaa. Helsinki ja Espoo ovat aivan alarajalla, jolloin Suomessa ei ole oikeastaan yhtään kuntaa, joka tarvitsisi ja vaatisi ja edellyttäisi, että tätä ylärajaa pitäisi nostaa. Lähestulkoon kaikilla kunnilla on rajaton määrä vielä lisäämisen ja korottamisen varaa, jos siihen katsotaan tarvetta olevan. Se, että kunnat eivät vaikeinakaan aikoina ole käyttäneet peräkkäisten ylärajanostojen tarjoamaa liikkumatilaa, todistaa, että kunnat eivät tällä hetkellä tarvitse tätä nostoa.

Arvoisa puhemies! Täysin nimellinen lainsäädäntömuutos, jolla ei ole myöskään minikäänlaisia fiskaalisia vaikutuksia, jonka vaikutukset ovat nolla, on tarpeeton, varsinkin kun tätä kiinteistöveron laajempaa uudistusta valmistellaan valtiovarainministeriössä. Siksi on perusteltua, järkeenkäypää ja loogista, että sosiaalidemokraatit ehdottavat luovuttavaksi myös turhan sääntelyn välttämiseksi ylärajojen nostosta. Turhan sääntelyn välttämistähän hallitus muissa yhteyksissä usein korostaa. [Pia Viitanen: Norminpurkutalkoot!] Tarpeettomien säädösten välttäminen on norminpurkua parhaimmillaan, joten hallitus, olkaa hyvä, purkakaakin normin, älkää luoko niitä uusia.

17.58 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aika monta konditionaalia oli tuossa teidän puheenvuorossanne, olisi sitä ja olisi tätä. Kyllähän se näin tietysti meni, kuten viime viikolla tämä tuli täällä todettuaikin. Nythän on kyseessä tavaltaan tämän viime viikon keskustelun toisinto, aika samantyyppiset äänenpainot näyttää olevan. Hallitusryhmien eduskuntaryhmien puitteissa katsottiin, että kiinteistöveron koro-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

tukselle, alarajan nostolle ei ole tarvetta, ja kun yhtä aikaa voitiin todeta myös hallituksen kanssa yhteistyössä se, että myös ne tulostavoitteet ovat tältä osin täyttyneet, niin kerta kaikkiaan tälle korotukselle ei ole ollut myöskään fiskaalista tarvetta. Kiinteistövero — sosiaalidemokraatit näyttävät sitä kyllä rakastavan — kyllä kohtelee ihmisiä, kiinteistön omistajia, vuokralla asuvia, hyvin samalla lailla koko maassa. Ja myös voi sanoa, että esimerkiksi maaseutualueella kyllä tuntuu, että kiinteistöveroista ei sinne tule mitään hyötyä, ja tässäkin mielessä asia pitää katsoa kokonaisuudessaan.

17.59 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä nyt varsin poukkoilevaa tämä teidän politiikkanne on tässä ollut, eihän se nyt tässä muutu puheilla yhtään miksikään. Paras esimerkkihän on tästä se, että kokoomuslainen Helsingin pormestari oli laatinut jo oman budjettinsa siihen nojaten, että kiinteistövero Helsingissä pakkonostetaan, josta olisi tullut heille pakkotuloa 20 miljoonaa euroa, ja sitten vastaavasti laskenut tätä yleistä kunnallisveroprosenttia 0,5 prosenttiyksikköä, ja nyt he joutuvat sitten oman puolueensa edesottamusten ja toilailujen takia miettimään tämän asian Helsingissäkin aivan uusiksi. Tokikin, kuten sanoin, ratkaisu oli järkevä, vaikkakaan Helsingin johtavat puolueet kokoomus ja vihreät eivät tunnu olevan huolissaan siitä, että asumiskustannukset ja yrittäjyyden kustannukset Helsingissä olisivat huomattavasti nousseet ja vaikeuttaneet pääkaupunkiseudun tilannetta entisestään.

18.01 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Samaa minä olisin sanonut tästä linjakkuudesta, että poukkoilu tässä enemmän esillä on ollut, sillä sehän oli vasta ei viime mutta edellisviikolla, kun täällä vielä hallituspuolueet, kokoomus kärkinenässä, puolustivat hyvin vahvasti sitä, kuinka on nyt vaan pakko tehdä tämä alarajan nosto ja kiinteistöveroa tulee korottaa, kunnes sitten kävikin onneksi niin, että tämä päätettiin perua, jolloin sitten sanottiin, että nyt on tullut vähän uudenlaisia arvioita kiinteistöveron tuotosta. Mutta kun ei ole tullut. Alun perinkin jo tiedettiin, että jo maaliskuun ennakko on kutakuinkin se, mikä nyt sitten toteutuu, tässä lokakuun alkupäivinä saimme tiedon siitä. Ja kaiken kaikkiaan vielä lokakuunkin luku on hieman pienempi kuin ennakoitiin maaliskuussa tuloiksi. Eli siis ei ole tullut mitään uusia tietoja, jolloin minä vetoaisin hallitukseen, että jatkossa, kun teette näitä hölmöjä esityksiä, vahingollisia esityksiä, niin katsokaa tarkemmin se kokonaistilanne etukäteen, ettei aikaa mene myöskään siihen veivaamiseen ja jojoliikkeeseen, [Puhemies koputtaa] mikä tässä on ollut.

Puhemies Maria Lohela: Listaan.— Edustaja Krista Kiuru.

18.02 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on hyvä todeta, että kiinteistövero noin periaatteessa on siinä mielessä hyvä vero, että se kohdistuu omaisuuteen ja siltä osin omistamisen ja omaisuudenkin kannalta voidaan verottaa. Tämä käsittelyssä oleva hallituksen esitys on kuitenkin ongelmallinen ensinnäkin siksi, että tämä hallituksen kiinteistöveron korottamistahti on käsittämätön. Olemme käsittelemässä kolmatta kertaa kiinteistöveron korotusta, mikä varmasti kyllä pysäyttää meidät miettimään, onko tämä tahti sellaista hyvää verotuspolitiikkaa, jossa myöskin verotuksen ennustettavuudesta voidaan pitää huolta. On todettava, että kiinteistöveroa on käytetty ja tullaan käyttämään varmasti jatkosakin osana veropaketteja ja ylipäättäänkin hallituksen menoerien rahoittaminen perustuu niin menneessä kuin tulevassakin siihen, että myöskään kiinteistövero ei ole pyhä vero.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Mutta tässä tapauksessa on ongelmallista, että kun hallitus itse päätti kiinteistöverotuotoilla lisätä tuottoennustetta 100 miljoonaan euroon, nyt tuo raja kuitenkin on jo paukkunut mennessä tullen.

Toisaalta tähän on sidottu myöskin varhaiskasvatusmaksujen korotus, minkä vuoksi hallituksen esityksessä 133 vieläkin, siis käytännössä perusteluissa sivulla 8, viitataan siihen, että tällä esityksellä, joka tänään on käsittelyssä, tullaan rahoittamaan tuo 25 miljoonan aukko varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta. Silloin jo voidaan todeta, että tosiasiaassa tällä käsittelyssä olevalla esityksellä ei kukaan pysty uskomaan, että tämä selitys olisi totta ja että niille kunnille, jotka varhaiskasvatusmaksujen alentamisen tuloksena tarvitsisivat rahaa tuon hallituksen aiheuttaman tehtävien lisäyksen täyttämiseksi sitten myöskin aidosti kustannuspuolella, hallitus kompensoisi tämän muutoksen. Kiinteistöverohan toimii niin, että niissä kunnissa, jotka ovat alarajoilla ja jotka olisivat joutuneet sen esityksen mukaisesti tätä veroa nostamaan, se olisi käytännössä johtanut siihen, että siellä tosiasiallisesti näitä varhaiskasvatusmaksujen alennuksia olisi voitu korvata kiinteistöveron alarajan nostolla — jos se olisi tehty. No, tältä osin muiden kuntien osalta se ei olisi toteutunut. Siksi olisi yksinkertaisempaa ollut, että hallituksen esityksessä varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta olisi lähdetty suoraviivaisesti siihen vanhaan hyvään periaatteeseen, että kunnille kustannukset korvataan toteutuneina kuluina, ja siltä osin kompensointi olisi tapahtunut yhteisöveron kautta. Tästä periaatteesta kuitenkin hallitus ei pitänyt kiinni.

No, nyt ongelmat kasvavat tätä mukaa vieläkin isommiksi. Nimittäin hallituksen esityksenä kuitenkin on se, että näistä varhaiskasvatusmaksuista eli käytännössä 70 miljoonasta 25 miljoonaa korvattaisiin tällä kiinteistöveron tuotolla. Näin toisaalla tapahtuva varhaiskasvatusmaksujen alentaminen ja toisaalla tapahtuva uusi käänne tässä koko hallituksen jupakassa, jossa jätetään kiinteistöveron alaraja korottamatta, johtavat tilanteeseen, jossa varhaiskasvatusmaksujen korotusta ei tosiasiallisesti kompensoida, vaikka tämän hallituksen esityksessä 133 lähdetään siitä, että näin juuri tehdään. Siltä osin ei ole kovin uskottavaa sanoa, että tämä olisi suoraviivaista ja koherenttia politiikkaa.

On todettava myöskin samaan yhteyteen, että kiinteistöveron toinen ongelma on se, että kiinteistöveron verotusarvot ovat jääneet käytännössä jälkeen. Jo viime hallituskauden loppupuolella todettiin, että verotusarvojen tarkistaminen olisi nyt ensimmäinen työ siinä, että kiinteistöverotuksesta tulisi sellainen koherentti apparaatti, että me voisimme kokea, että se on oikeudenmukaisesti kerätty vero. Tältä osin olisi syytä nyt odottaa, että tämä verotusarvojen tarkistus saadaan tehtyä, ja siltä osin ei olisi pitänyt lähteä sooloilemaan tähän omin päin.

Arvoisa puhemies! Sitten tähän syntyneeseen poliittiseen tilanteeseen: Meillä on käsittelyssä täällä nyt kiinteistöveron korotus, jossa alun perin tämän esityksen mukaan korotettaisiin kiinteistöveroa ylä- ja alarajoista, koska jos alarajaa korotetaan, niin tietenkin sitten myös ylärajaa korotetaan, jotta liikkumaväli kunnilla on yhtä suuri kuin ennenkin. Mutta tässä tapauksessa, kun alarajaa ei koroteta, silti ylärajaa korotetaan vain siitä poliittisesta välttämättömyydestä, ettei tarvinnut kertoa, että hallitus on kokonaan vetänyt kiinteistöveroesityksensä pois. Tämä logiikka ei kyllä nyt kerta kaikkiaan toimi. Me olemme syystäkin olleet huolissamme siitä, onko järkevää, että 170 kuntaa olisi joutunut korottamaan yleistä kiinteistöveroa ja 96 kuntaa vakituisen asumisen kiinteistöveroa. Tämän nyt, kiitos tämän hyvän oppositiopainostuksen, hallitus kumoaa. Mutta silti ylärajaa korotetaan. Kysyn teiltä: kuinka moni tässä salissa uskoo, että 66 miljoonaa, jonka tämän lakiesityksen, joka tänään on käsittelyssä, pitäisi tuottaa, tulee sillä, että ylärajaa korotetaan? Siis kerta

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

kaikkiaan jokainen ymmärtää, että tämä on kyllä aikalaista tuuleen huutamista. Tältä osin suosittelisin tämän esityksen johdosta normien purkua.

Näin ollen kannatan myös sitä lausumaehdotusta, jonka edustaja Viitanen teki ja jota edustaja Harakka kannatti, siltä varalta että tosiasiat eivät unohdu, ja totean, että SDP:n kanta on, että tämä esitys on järkevää hylätä.

18.09 Mats Nylund r: Arvoisa puhemies! On kehuttu todella paljon kiinteistövero-vero-
muotona, mutta pitäisi sanoa myös, että verottajalle, veronsaajalle, se on hyvä vero — se on ennustettava, se on vakaa — mutta verovelvolliselle se voi olla todella ongelmallinen. Omaisuus ei takaa veronmaksukykyä. Omistaminen ei takaa veronmaksukykyä. Myös se pitäisi ottaa huomioon tässä huoneessa.

Sitten tähän esitykseen. Hallituksen alkuperäinen esitys olisi merkinnyt kiinteistöveron pakkonostoa, kuten on kerrottu monta kertaa, 170 kunnassa, vaikka fiskaalinen tavoitetuotto vuodelle 2018 on jo laskennallisesti saavutettu. Mutta valtiovaroissa verojaostossa asiantuntijakuulemisen jälkeen, perusteellisen käsittelyn jälkeen ja hyvien keskustelujen jälkeen kiinteistöveron alarajojen korotusesityksestä luovutettiin, ja täten alarajat säilytettiin nykyisinä. Ruotsalaisen eduskuntaryhmän puolesta olen tyytyväinen tähän. Me pidämme siitä, että voimme eduskunnassa myös muuttaa huonoja esityksiä. Nyt kunnat saavat itse päättää mahdollisesta korotuksesta oman tilanteensa perusteella, ja tämä nyt ehdotettu muutos, mietintöpohja, ainoastaan lisää kuntien liikkumavaraa. Ruotsalainen eduskuntaryhmä tukee tätä mietintöä. — Kiitos.

18.10 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Asumisen kalleus on Suomessa todellinen kansantaloudellinen ongelma. Vuokrien nousu on viimeisenä viitenä vuotena ollut jo kalliimpaa kuin kuluttajahintataso. Samoin omistusasumisen kustannukset jatkavat kovaa kasvua. Jos verrataan tämän vuoden alkuneljännekseen viime vuoden alkuneljännekseen, ne ovat nyt 1,3 prosenttia kovemmassa kasvussa. Tämä asumiskulujen nousu heikentää ihmisten ostovoimaa Suomessa aivan kohtuuttomasti. Tämä on valtava kansantaloudellinen ongelma. Jokaisen pitää huomata se.

Hyvä, että hallitus tosiaan perui kiinteistöveron nostoesityksen opposition vaatimalla tavalla. Kuitenkin me kaikki tiedämme, että ei sitä pientä ihmistä, joka kotona laskuja laskee, siinä sinänsä välttämättä kiinnosta se, nostiko sitä kiinteistövero sitten eduskunta vai kunnanvaltuusto. Se ei varmaan ole siinä hänen taloudessaan se pääasia, kuka sitten valtion herroista niitä kuluja taas nostaa, vaan pääasia on se, että ne kulut pitäisi saada laskuun, ja se ei nyt näytä olevan tämän istuvan hallituksen linja, kun tiedetään, että on lisäksi hallituksen suunnitelma lämmityspolttoaineiden verotuksen nostosta. Myös hallituksen kiinteistöveron nostoesitys kertoo siitä, että hallituksesta löytyy tällaista valitettavaa valmiutta asumisen kustannusten nostoon. Tähän pitää puuttua lisää. Asumiskustannusten nousu tietenkin iskee pahiten varsinkin pienituloisiin, varsinkin pienituloisiin yksin asuviin, jotka joutuvat sitten tietenkin huomattavasti enemmän siitä asumisestaan maksamaan kuin perheelliset, samoin pienituloisiin eläkeläisiin, joilta menee puolet eläkkeestä tai enemmänkin pelkästään kalliiseen vuokraan.

Tämän johdosta perussuomalaisten eduskuntaryhmän puolesta esitänkin seuraavaa lausumaa: "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa sitä, etteivät pienituloisten ja ikäihmisten asumiskustannukset nouse kohtuuttomasti ottaen huomioon kiinteistöveron muutokset

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

ja muiden tulossa olevien hallituksen esitysten kumulatiivinen vaikutus asumisen ja elämisen kokonaiskustannuksiin."

18.13 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On mielenkiintoista kuunnella tämän entisen hallituskumppanipuolueen puheenvuoroja. Silloin kun kaksi ja puoli vuotta sitten hallitusohjelma rakennettiin, silloin niin perussuomalaiset, kokoomus kuin keskusta, kolmena vaalit voittaneena puolueena, olivat rakentamassa hallitusta. Tällöin tehtiin yhteinen talouspolitiikan linja. Siihen sisältyi 10 miljardin laaja näkökulma yhteiskunnan menojen karsimisesta, tehostamisesta ja hyvin monesta asiasta, myös se, kuinka velkaa lähdetään pikkuhiljaa taittamaan alaspäin. Tällöin hyväksyttiin myös ne verolinjaukset, joihinkin sisältyvät sitten myös kiinteistöverolinjaukset. Nyt myöhemmin, onneksi, kävi ilmi, että tätä kiinteistöveron alarajan korotusta ei tarvitse tehdä, [Eduskunnasta: Miksi ylärajan?] mutta on vaikea sanoa, miten te nyt sitten puolueena ja eduskuntaryhmänä tavallaan pesette siitä kädet. Ymmärrän kyllä, että oppositiossa ääni on hyvin toisenlainen kuin hallituksessa, mutta [Puhemies koputtaa] toteanpahan tämän nyt kuitenkin.

18.14 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokaisessa ajassa tehdään ratkaisut sen mukaan, mikä se aika on, ja sanoisin, että on aika ala-arvoista lähteä keskustelemaan siitä, mikä oli kaksi ja puoli vuotta sitten tilanne ja mitä silloin esimerkiksi meidän entinen puheenjohtajamme on sitoutunut tekemään. Me olemme käyneet läpi sitä tilannetta, että talous on tällä hetkellä paremmassa tilanteessa kuin silloin. Emme me varmaan löydä eläkeläisten asumiseen, ongelmiin, ja asumiskulujen nousuun ratkaisua sillä, että lähdetään lyömään perussuomalaisia, mitä he puhuivat kaksi ja puoli vuotta sitten. Tänä on tullut se Lauri Nurmen kirja, ja sielläkin varmaan pohditaan monenlaista asiaa. Mutta ihan aidosti edustaja Ville Tavio piti todella hyvän puheenvuoron siitä, että ihmistä kiinnostaa se, mitä käteen jää, ja minusta voisimme keskittyä tulevaisuudessa siihen, miten me ratkaisemme tämän ongelman, eikä lähdetä miettimään tämmöisiä asioita. Minä en ainakaan niissä pöydissä ole istunut, se on aivan satavarma.

18.16 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En käy tähän kiistaan osapuoleksi enkä lähde nahisteluun mukaan, mutta totean sen, että tässä hallituksen esityksessä 133 kerrotaan, miksi tätä kiinteistöveroesitystä tuodaan eduskunnan käsittelyyn. Siinähan selkeästi lukee, että tällä rahoitetaan varhaiskasvatusmaksuihin tehty alentamiset, ja sitä varten tätä esitystä tänne tuodaan, niin että siinä suhteessa, edustaja Rossi, haluan kuitenkin oikaista nyt tätä kulmaa hiukan, ettei jää epäselväksi se, että tällä kiinteistöveroesityksellä kompensoidaan 25 miljoonalla varhaiskasvatusmaksujen alentamista. Me kysymme: miksi sitä ei reiluuden ja rehtyden nimissä kuntatalouteen tasattu yhteisöveron kautta vaan tällaisella keinotekoisella systeemillä, joka ajautui sitten tällaiseen poliittiseen kriisiin, niin kuin täällä on nähtävissä?

18.17 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai vaihtoehtoja voi olla useitakin, millä lailla tuo kompensatio olisi voitu lähteä tekemään. Joka tapauksessa silloin kiinteistöveron korotusnäkökulma oli yhtenä, jonka hallituspuolueet hallitusohjelmassa olivat hyväksyneet, riippumatta siitä, ketä siellä nyt sitten pöydässä missäkin kohtaa istui. Ja sehän, että talouskasvu on lähtenyt paranemaan, on juuri myös syy siihen, että tätä veronkorotusta ei tarvitse tehdä. Minä ainakaan en rakasta veroja, tarpeetto-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

mia veroja. Veroja tarvitaan yhteiskuntaan, ehkä sosiaalidemokraatit rakastavat veroja jo vanhasta muististakin. Mutta joka tapauksessa talouskasvu on aikaansaanut sen, että tälle kiinteistöveron korotukselle ei ole tarvetta olemassa. Ja tämä on hyvä asia, ollaan siitä iloisia. Keskustelu kyllä kulkee vähän paikallaan siitä, saiko sen joku aikaan vai eikö saanut. Hyvä talouskasvu on tähän vaikuttanut ratkaisevasti, hallitusryhmien yhteinen näkökulma ja sitä kautta hallituksen kanssa käyty neuvottelu. Tässä on lopputulos: kiinteistöveron alarajaa ei koroteta.

18.18 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onhan tämä aika erikoinen tilanne, kun sosiaalidemokraatteja syytetään veron korottamisesta silloinkin, kun me olemme se voima, joka täällä on nimenomaan estänyt tämän veron korotuksen. Mutta eihän tälle mitään voi, emme täällä odotakaan kiitosta.

Mutta vastatkaa, edustaja Rossi ja yhtä mielellään edustaja Rantakangas, miksi sitä ylärajaa pitää nostaa, kun siihen ei todellakaan ole kunnilla tarvetta. Yleisen kiinteistöveron keskimääräinen taso on nyt 1,06, ja te esitätte, että sen pitäisi nousta 2:een eli lähes kaksinkertaistua. Vakinaisten taso 0,49 — ja sillekin lähes kaksinkertaistus — ja muiden kuin vakinaisten 1,15, kaikki ovat alarajalla. Edustaja Rantakankaan lähikunnista Siikalatva jopa alensi kiinteistöveroa siitä huolimatta, että hallitus on mennyt toiseen suuntaan. Eli mistä syntyy tämä tarve ylärajan nostamiseen? Mihin tätä oikeasti tarvitaan, miksi ette voi purkaa normeja?

18.19 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta ja hallitus luottavat kunnalliseen päätöksentekoon. Kun ja jos ei ole tarvetta nostaa ylärajaa, niin kunnalliset päättäjät eivät tietenkään nosta. Minä tiedän pitkäaikaisena kuntapäättäjänä itsekin, että veronkorotus on aina vaikea päätös juuri sen takia, että se lisää kuntalaisten kustannuksia, on sitten kysymys tuloverosta tai kiinteistöverosta tai muista maksuista. On päivänselvää, että uskon, että kaikki kuntien päättäjät lähtevät samasta ideologiasta, että tarpeettomia veronkorotuksia ei missään tapauksessa tehdä. Nyt luotetaan kuntien harkintaan, kuntien päättäjien harkintaan, ja minä uskon, että tässä käy ihan hyvin. Totta kai me ymmärrämme, että aina kun oppositiolla tulee pelin paikka ja politiikanteon paikka, se pitää käyttää, se kuuluu demokratiaan, ja näin juuri onkin. [Timo Harakan välihuuto] Ja juuri kun tässä kollega Harakka sanoi, ettei ole tarvetta nostaa, niin minä uskon, että kunnat eivät nosta ylärajaa.

Puhemies Maria Lohela: Ja listaan.

18.20 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on siis hallituksen esitys kiinteistöverolain muuttamisesta. Tähän alkuperäiseen hallituksen esitykseen sisältyi myös kiinteistöveroprosenttien alarajojen korotus, joista vakituisiin asuinrakennuksiin kohdistuvan kiinteistöveroprosentin lakisääteistä alarajaa oli tarkoitus muuttaa eli käytännössä nostaa vuoden 2019 alusta lähtien ja näitä muita alarajoja jo ensi vuoden alusta lukien. Alun perin hallituksen esityksessä suunniteltu korotus olisi pakottanut peräti 170 kuntaa, siis yli puolta Suomen kunnista, korottamaan yleistä kiinteistöveroprosenttiaan ja kymmenet kunnat olisivat olleet pakotettuja myös nostamaan vakituksia asuinrakennuksia koskevaa kiinteistöveroa. Nämä kaikki alarajojen korotukset olisivat nostaneet sekä vuokria että omistusasumisen kustannuksia, se kannattaa muistaa — eivät pelkästään vastikkeita, vaan myös

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

vuokria. Tietysti osaltaan nämä lakimuutokset olisivat rajanneet myös kuntien itsemääräämisoikeutta. Onneksi hallitus lopulta päätti pakon edessä peruuttaa nämä korotukset opposition jo lähetekeskustelussa esittämien näkemysten mukaisesti. Siis näyttää siltä, että tämä eduskunnan täysistuntokäsittely ei ollut kiinteistöverojen osalta missään määrin turha.

Valitettavasti hallitus on kuitenkin tehnyt esityksen muun muassa lämmityspolttoaineiden verotuksen korottamisesta. Kuten edustaja Tavio toi edellä hyvin esille, nämä kaikki seikat kohdistuisivat kipeimmin juuri pienituloisiin kansalaisiin. Maksutaakkaa tulee asuminen osalta keventää verotuksen keinoin, myös kaavoituksen keinoin, kuten olemme osin jo tällä kaudella tehneet, mutta työ on yhä kesken. Näillä perusteilla kannatan edustaja Tävion tekemää lausumaehdotusta.

18.22 Markku Eestilä kok: Arvoisa rouva puhemies! Verotuksen pitäisi aina olla oikeudenmukaista, ja ainakin itse näen tällä hetkellä suomalaisessa verotuksessa kaksi verolajia, jotka eivät enää tätä oikeudenmukaisuusperiaatetta edusta. Yhteiskunnassa tapahtuu suuria muutoksia, ja myös verotuksen pitäisi vastata näihin muutoksiin vähän nopeammin kuin niin, että sitä tarkastellaan kenties viiden vuoden välein. Nämä kaksi verotuksen epäoikeudenmukaisuutta minun mielestäni alkavat olla joka päivä suurempia ja suurempia. Toinen on yksityisautoiluun kohdistuva verotus, koska se on osalle kansalaisia valinnanvapautta ja osalle se todellisuudessa ei ole valinnanvapautta. Toinen vero on tämä kiinteistövero.

Minulle kyllä käy, että verotusarvo muodostuu rakennuskustannuksien perusteella ja siitä tehtävien ikävähennysten perusteella, mutta sitä minun on vaikea ymmärtää, että meillä on Suomessa alueita, joilla kiinteistöjen arvot markkinoilla ovat todella alhaisia, ja silloin se epäoikeudenmukaisuus kohdistuu korostuneesti niille alueille, missä kiinteistöjä kuitenkin verotetaan verotusarvon perusteella rakennuskustannusten mukaan, joten täälläkin esille noussut asia minun mielestäni on sellainen, joka täytyy tulevassa kiinteistöverouudistuksessa ottaa esille. Minä en tarkoita sitä, että täällä pääkaupunkiseudulla, missä tietenkin kiinteistöjen arvot ovat suurempia, veroa pitäisi mennä nostamaan, mutta meidän täytyy leipoa sinne sisään joko verotusarvoihin liittyvä uusi perustelu tai sitten jonkunlainen mekanismi, että niillä alueilla, joilla markkina-arvot selvästi putoavat vuosien mittaan, on mahdollisuus kevyemmin arvioida uudelleen, mikä on kiinteistön todellinen verotusarvo. Silloin oikeudenmukaisuus ja kohtuus säilyy pääkaupunkiseudulla, missä verotusarvot ovat erilaisia ja muodostustapa erilainen, mutta erityisesti niillä alueilla, missä ihmisten omaisuus niin sanotusti sulaa käsiin, pystytään menettelemään niin, että oikeudenmukaisuus toteutuu.

18.24 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Mitä tulee tuohon hallitusohjelmassa kenties kaksi ja puoli vuotta sitten sovittuun, niin kyllä siinä ollaan kuitenkin oltu kauempaa viisaita kuin mitä tämä nykyinen hallitus on, kun siellä oli vielä kaksi päivää ennen tämän esityksen muuttamista sellainen epäselvyys asiasta, että täälläkin salissa pidettiin puolustelevia puheenvuoroja kiinteistöveron alarajojen korottamiselle, ja nyt sitten seuraavana päivänä hallitus tuleekin sanomaan, ettei niitä tarvitse korottaa. Eli kyllähän tällainen käyttäytyminen ministerien taholta on hieman noloa myöskin hallituspuolueiden kansanedustajia kohtaan.

Sosiaalidemokraatit ovat oppositiossa taipuneet moneen asiaan, mutta se, että taivutaan vastustamaan veronkorotuksen mahdollisuutta, ei minun mielestäni oikein istu tuohon so-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

sialistiseen ideologiaan, koska ettekö te yleensä halua korottaa veroja? Tämä on nyt vähän hämmentävää. Se, että sosiaalidemokraatit ovat taipuneet oppositiossa myös siihen, että vaativat suorastaan lain vaatimien muutosten kompensointia kunnille, on täysin päinvas-taista kuin mitä te viimeksi teitte hallituksessa ollessanne. Tämä on hämmentävää.

Mutta erityisesti jaksan ihmetellä sitä edellisellä kerrallakin esiin nostamaani asiaa, että kun kuitenkin meidän muiden mielestä yleisesti ottaen kiinteistövero on huono vero ja ikä-vä vero perittäväksi, niin vihreät kuitenkin käyttivät sellaisia puheenvuoroja, että se olisi suorastaan hyvä vero perittäväksi. Mitähän mahtavat teidän kannattajanne ja äänestäjänne maakunnissa ajatella näistä puheista? Tämä on hyvin kylmää kyytiä mökinmummoille ja muillekin. Onneksi kuitenkin edustajat Tavio ja Savio toivat esiin tärkeän huolen suoma-laisten elinkustannuksista, johon toivon hallituksenkin lähtevän mukaan.

18.25 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mats Nylund käytti erittäin hyvän puheenvuoron, tasapainoisen, ja vaikka oppositiossa istunkin, niin ilolla ter-vehdin tätä kiinteistöveron alarajan korotuksen peruuttamista. Sitä ei käy moittiminen. Vaikka ei se meille oppositiossa mitään lisäpisteitä tuo, niin siitä voi vähän hallitusta ke-hua, että se itsekä oivaltaa välillä, milloin joku asia menee väärään suuntaan.

Tämä oikeudenmukaisuuskysymys, minkä edustaja Eestilä nosti esille, on myös erittäin tärkeä ja mielenkiintoinen asia, ja toivon, että tulevassa kiinteistöverouudistuksessa to-siaan nostetaan laajempaan keskusteluun se, miten omaisuuden arvo määräytyy. Meillä on kotikaupungissani Espoossa monia todella vanhoja, huonokuntoisia taloja, mutta alueen kiinteistöjen hinnat ovat todella korkeita sen maan tähden, missä nämä talot ovat, ja voi sit-ten miettiä, että jos henkilö on mahdollisesti perintönä saanut talon, joka on jo toistasataa-kin vuotta vanha, niin miten siellä nykyään oleva henkilö, ehkä pienituloinenkin, selviää niistä kiinteistöveroista.

18.27 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tässähän nyt tämä pihvi on, mitä olemme koko ajan yrittäneet sanoa: se, mikä tällä puolella sen sijaan hämmentää, on juuri se, miksi ih-meessä ei haluta purkaa normeja. Eli siis kun koko hallitus perustelee omaa politiikkaansa sillä, että turhasta säätelystä pois ja normienpurkutalkoot ja muuta, niin sitten käy niin has-susti, että säädetään lakeja vain lain säätämisen ilosta. Ja muistutan kyllä, että toisaalta se ei minua hirveästi yllätä, sillä kyllähän tämä hallitus, silloin kun vielä perussuomalaisetkin siinä istuivat, toimi esimerkiksi niin, että jopa autotalleille tuli energiatodistus ja niin pois-päin. Että kyllä tässä monta kertaa tällaisia hämmentäviä suuntia on ollut siihen nähden, mitä hallitus puheissaan tavoittelee.

Puhemies! Yhtä kaikki, se on hyvä asia, että nyt tämä pakkonosto peruttiin. Peruuttami-nen on tämän hallituksen valtti, tehkää sitä useamminkin. Seuraavaksi voisitte tosiaan pe-ruutella muutamia muita kohtia, mistä aiemmin puhuimme, liittyen verotuksen oikeuden-mukaisuuteen — eli esimerkiksi tämä lapsiperheiden verotuskysymys, mistä puhuimme jo aiemmin.

Mutta tosiaan, puhemies, kuten sanottu, toivon, että jatkossa — toivon todella — kun te mietitte taas ensi vuonna näitä kiinteistöveroasioita, niin kuin on todettu hallituspuoluei-den toimesta siellä verojaostonkin kokouksessa, silloin jo etukäteen katsoisitte, onko tar-vetta vai ei, ja toivon, että sellaiseen ratkaisuun ette päädy. Nimittäin nythän täällä jo ää-neenkin hallituspuolueiden toimesta todettiin, että siellä on edelleen se 10 miljoonan pai-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

ne, mistä olitte keskenänne sopineet, että mietitte myöhemmin, mitä sitten tehdä sen kanssa.

18.28 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Todellakin toistan vielä tämän kysymyksen, ja huomaan ilokseni, että edustaja Rantakangas on varannut puheenvuoron, ja siinä minä todellakin toivoisin olevan jonkun järkipäisen perusteen tähän. Vakuuttakaa minut siitä, että tämä ei ole tarpeetonta ja turhaa lainsäädäntöä. Te äsken tuossa vakuutitte, että luotatte siihen, että kunnat osaavat toimia oikein. No, nehän varmasti osaavat jo nykyisten rajojen puitteissa toimia oikein. Suomen yli 300 kunnasta ei ole yksikään sellainen, jossa kaikki kolme kiinteistöveron lajia olisivat nyt tapissa, ja suurimmassa osassa, ylivoimaisesti suurimmassa osassa, ne ovat siellä aivan alarajassa. Tämä on siis tarpeeton.

Se, perustelu, että tehdään nyt varmuuden vuoksi tämmöinen laki ja uskotaan, että kunnallinen demokratia toimii, on yhtä hyvä kuin se, että tehtäisiin täällä lämpimiksemme semmoinen laki, että joka kuntaan saa rakentaa Riemukaaren tai kultaisen Eiffelin tornin, ja luottaisimme sitten kuntiin, että he osaavat ratkaista sen, rakentavatko vai eivät. Siksi nimeäinkin tämän lakiesityksen Lex Riemukaareksi.

18.30 Katja Hänninen vas: Arvoisa rouva puhemies! Minäkin haluan kyllä kiittää hallitusta siitä, että se perui kiinteistöveron alarajan korottamisen. Kiinteistöveron korotuksethan kirpaisevat kaikista eniten niitä yksinäisiä pienituloisia eläkeläisiä, mutta myös lapsiperheitä, joita hallitus on kyllä rokottanut jo aivan tarpeeksi. Eikä se kiinteistövero myöskään huomioi perheen sen aikaista taloudellista tilannetta. Jos esimerkiksi työttömyys on iskenyt tai on joutunut lähtemään uudelleen kouluttautumaan, opiskelemaan, niin kyllä rahat ovat monesti syksyllä aika tiukassa, kun kesälomien jälkeen kiinteistöverolappu sitten sieltä postiluukusta tulee. Ja kiinteistöveron korotushan siirtyy myös suoraan vuokriin. Järkiintyminen hallituksen puolelta on aina tervetullutta näin oppositiosta katsottuna. Vasemmistoliitto on tyytyväinen siihen, että hallitus perui tämän epäoikeudenmukaisen kiinteistöveron alarajan korottamisen.

18.31 Antti Rantakangas kesk: Arvoisa puhemies! Kun SDP:n edustajaa kuunteli, niin jäi vähän sellainen kuva kuin te yrittäisitte luoda sellaista mielikuvaa, että tällä hetkellä ei olisi ala- ja ylärajoja, että puhutaan niin kuin lisäbyrokratiasta tai muusta. Nyt tälläkin hetkellä on nämä rajat olemassa. Sillä tavalla on säädelty, mikä on sen kunnallisen itsehallinnon valtuuden mahdollisuus. Tässä mielessä ei pidä todellakaan paikkaansa se, etteikö nyt olisi rajoja. Nyt on rajat olemassa ja kunnat toimivat niitten mukaan — ja niin toimivat jatkossakin näitten rajojen mukaan, mitkä eduskunta säätää. Kaikki me olemme täällä varmaan yhtä mieltä siitä, että oli hyvä, että hallitusryhmät sopivat siitä, että tätä alarajan pakokorotusta ei tule. Se oli oikea päätös, ja siitä varmasti koko eduskunta on samaa mieltä.

Mutta kaikki me tiedämme sen, että kuntien palveluitten rahoittamiseksi tarvitaan verotuloja, ja siinä mielessä kaikkia näitä veromuotoja joudutaan käyttämään. Kun me kaikki haluamme, että meidän julkiset palvelut ovat hyvässä kunnossa, niin tarvitaan verotuloja muun muassa tuulivoimasta, jonka osalta vasemmistoliitto ei halunnut veroa korottaa, ja niin edelleen. Tämä on mahdollisuuksien taitamista, ja tässä tapauksessa kysymys ei nyt ole mistään dramaattisesta asiasta missään tapauksessa. Se politiikanteon paikka totta kai oppositiolla on, ja teidän pitää tehdä sitä, mutta asiallisesti ottaen voitaisiin siirtyä seuraavaan pykälään ja käsittelemään ihan konkreettisempia asioita, mitä täällä listalla on.

18.32 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Kyllä on pakko korjata tämä käsitys, että me emme täällä tietäisi, mitä me käsittelemme. Mehän just ihmettelemmekin sitä, että eikö hallituksessa ymmärretä, että onhan tämä aika järjetön, tämä hallituksen esitys 133. Eihän tässä ole mitään järkeä. Täällä nostetaan ylärajoja, mutta alarajojen nostosta luovuttiin, niin kuin me jo ajat sitten esitimme, että tätä kiinteistövero ei olisi kannattanut nyt nostaa. Ja nyt me kysymme — kun vaka-maksujen laskemiseksihan tehdään tämä uudistus — että kiinteistöverollako sitä sitten rahoitetaan, kun tästä ei tule niitä tuottoja, joita tämä hallituksen esitys kuitenkin esittelee laveasti tuotoiksi tulevan.

Lisäksi tässä on se ongelma, että jos tällä tavalla hankittaisiin jatkossa kuntatalouteen tukea, niin jokainen meistä ymmärtää, että kiinteistövero on vero, joka ei samalla tavalla kohdistu kaikkiin kuntiin, kun joillakin on alaraja eri kuin toisella ja joku on siitä valtion määräämästä alarajasta jo mennyt kauas taakse. Eli näin ollen 170 kuntaa olisi ollut tämän piirissä yleisen kiinteistöveron osalta, eivät kaikki.

18.33 **Ari Torniainen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! On erittäin hyvä kuunnella tätä keskustelua sen takia, että tämä sali on yksimielinen siitä, että hallituksen esityksessä on hyvää, että kiinteistöverojen alarajoja ei nosteta. Hallituksen esitys on nimenomaan, että kiinteistöverojen alarajoja ei nosteta.

Tosiasia on, että kiinteistöveroista lopun perin päättävät kunnat, nimenomaan kuntavaltuutetut, jotka ovat avainasemassa siinä, mille tasolle ne kiinteistöverot sitten asetetaan. Nyt kun ylärajoja nostetaan, niin sehän antaa mahdollisuuden olla siellä alemmalla tasolla kuin ne ylärajat, ja tietävästi mikään kunta Suomessa ei ole siellä ylärajoilla, ja se on hyvä asia.

Kun lähetekeskustelua tästä asiasta käytiin, niin me keskustalaiset ainakin totesimme sen, että kiinteistövero ei ole ongelmaton. Siinä on ongelmia. Se kohtelee omassa kunnassakin eri puolilla asuvia kiinteistönomistajia hieman eri tavalla, ja kiinteistöjen verotusarvot ja maapohja ovat erilaisissa tilanteissa eri puolilla kuntaa, samoin myöskin eri kohdissa Suomea. Siksi olisi tärkeämpää, että nyt käytäisiin keskustelua myöskin siitä, miten kiinteistöverouudistusta tulee viedä eteenpäin tulevaisuudessa, sitten, kun sen 2019 on määrä tulla esille ja 2020 astua voimaan. Omasta mielestäni siinä tulisi ottaa huomioon myöskin rakentamiskustannukset ja rakennuksen ikä sekä myöskin sijaintiin perustuva maan arvo. Siinä olisi tärkeää, että digitalisaation kautta hinta-alueista laaditaan jatkuvasti päivittyvä viitehinnasto, jonka pohjalta myöskin niitä asioita voidaan katsoa. Siinä verotusarvon huomioimisessa tulee ottaa myöskin yksilölliset ominaisuudet huomioon ja nimenomaan katsoa myöskin [Puhemies koputtaa] rantatontteja ja voimalaitoksia näissä asioissa.

18.36 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Nyt on kyllä ihan turha urputtaa siitä, että siirrytään seuraaviin ja tärkeämpiin asioihin, koska itsehan te olette tänne tuoneet, arvoisa hallitus, tällaisen täysin tarpeettoman ja järjettömän lakiesityksen, joka on jäänyt jäljelle tästä hallituksen esityksestä numero 133. Tämä olisi pitänyt siis perua kokonaisuudessaan, mutta jostain syystä tällainen tynkä tähän jäi.

Kerrataan vielä. Mistä syntyy se tarve korottaa ylärajoja? Kuka sitä on pyytänyt? Mihin tarpeeseen tämä laki vastaa? Ei mihinkään. Yleinen kiinteistöveroprosentti, enimmäismäärä nyt uuden lain mukaan: 2,00. Nykyinen keskiarvo: 1,06. Vakituksissa asuinrakennuksissa alaraja 0,41, yläraja 1,00, keskiarvo nyt 0,49 — melkein alarajalla. Sama pätee myöskin

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

vapaa-ajan asuntoihin. Tätä lakia ei tarvitse kukaan, vetäkää se pois. [Eduskunnasta: Mitä uutta tuossa puheessa oli?]

18.37 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ihan varmuudeksi nyt vielä, ettei täällä ala mennä ihan puurot ja vellit sekaisin: hallituksen alkuperäinen esitys, joka oli siis turha ja väärä, oli se, että alarajaa nostetaan eli tehdään pakkokorotus. Nythän kyse on siitä, että eduskunnassa on päädytty hallitusryhmien toimesta siihen tulokseen, että tämä Orpon esitys kiinteistöveron pakkokorotuksesta ei toteudu, mikä on hyvä asia. Näin tässä on nyt käynyt.

Mutta haluan kyllä tässä alleviivata tätä sanomaa, minkä edustaja Harakka edellä toi, että onhan tämä nyt tavatonta, kun sen lisäksi, että tällainen rumba tehdään ja päädytään täysin nollatulokseen — mikä sinänsä on hyvä — ja päädytään nostamaan ylärajoja — no se ei ole hyvä, koska kukaan ei sitä tarvitse — niin sitten täällä ruvetaan vielä syyttämään oppositiota, että tässä nyt puhutaan jonninjoutavia, mennään eteenpäin.

Puhemies! Aihealueena tämä ei todellakaan ole jonninjoutava. Tässä puhutaan ihmisten asumiskustannuksista, alueellisesta kehityksestä, tästä kaikesta, ostovoimasta, asumisen kalleudesta, ja kyllä silloin vain on ihan oikein, että oppositio tämän keskustelun on käynyt ja torpannut tämän ministeri Orpon huonon esityksen. [Eduskunnasta: Ei mitään uutta!]

18.38 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Kiinnitin huomiota siihen, kun edustaja Torniainen ihan oikeasti totesi, että tällä ylärajalla sinänsä ei ole kuntia, jotka tätä korotusta tarvitsisivat, näin minä tulkitsin. Se on ihan totta, fakta. Se aiheuttaakin sen kysymyksen, että kertokaa nyt, mitä järkeä tässä esityksessä on. Minä ymmärrän, että tämä on poliittinen kompromissi, koska jos kerran Suomen hallitus esitti, että tänne tuodaan tällainen esitys, jolla kompensoidaan varhaiskasvatustaksujen laskua, niin totta kai silloin, kun hallitus on sitoutunut tällaiseen esitykseen — jossa haetaan lisätuottoja kiinteistöverolla jo kolmatta kertaa — hallituspuolueet joutuivat tätä esitystä vielä täällä joitakin aikoja sitten puolustamaan. Mutta eduskunnassa huomattiin, että tämä ei kyllä nyt oikein vetele. Se johdi tilanteeseen, jossa hallituspuolueet eduskuntatyössä totesivat, että eduskunta muuttaa nyt tämän veropoliittisen linjauksen. Näin todella tapahtui: alarajasta luovuttiin, mutta yläraja jäi. Kertokaa nyt meille, mitä järkeä on jättää yläraja, jos ei sitä kukaan tarvitsekaan, niin kuin edustaja Torniainen jo totesi.

18.39 Antti Rantakangas kesk: Arvoisa puhemies! Sehän, että tästä alarajan korotuksesta luovuttiin, osoitti sen, että ministerit olivat ajan tasalla ja hallituspuolueiden valtiovarainvaliokunnan jäsenet olivat ajan tasalla. He aistivat tämän tilanteen, että tätä ratkaisua ei ole perusteltua tehdä. Nyt tämä seuraava asia, jota tullaan käsittelemään kohta, taas kertoo siitä, että siellä ei ole oltu ajan tasalla ministeriössä, viedään läpi uudistus, joka olisi voitu toteuttaa ihan toisella tavalla. Mutta tässä kyseisessä asiassa minä annan pisteet ministerille ja annan pisteet valtiovarainvaliokunnan vastaaville ryhmille, että tehtiin järkevä ratkaisu eli tästä pakkokorotuksesta luovuttiin.

Tämä talouden kasvu, mikä on lähtenyt, kiitos muun muassa hallituksen hyvien päätösten, merkitsee sitä, että myös kuntien tilanne tulee ainakin osittain helpottumaan, ei se tule helppoa olemaan mutta se tulee osittain helpottumaan. Mitä paremmin saamme talouden kasvua liikkeelle, se tarkoittaa sitä, että sitä paremmin tulee myöskin verotuloja ja työt-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

tömyys pienenee ja kaikella tavalla tämä hyvinvointiyhteiskunnan perusta pystytään turvaamaan. Kyse on kokonaisuudesta.

On hyvä, että erityisesti kristillisidemokraattien ja eräitten muittenkin puolelta on annettu ihan ansiokasta tukea ja tunnustusta sille, että tehtiin uudelleenarvio, ja se kertoo juuri siitä, että ei betonoida kantoja vaan ollaan valmiita arvioimaan asiantuntijalausuntojen pohjalta näitä lopputuloksia.

18.41 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kuten on jo todettu, on erittäin hyvä, että nyt kiinteistöverojen alarajoja ei nosteta ja eduskunta pääsee päättämään tästä. Me olemme kaikki samaa mieltä siitä, se on hyvä asia. Nyt kun hallituksen esityksessä on ja meillä on esitys täällä eduskunnassa esillä, että niitä ylärajoja nostetaan, onko se tarpeellista tässä vaiheessa, niin ei välttämättä olisi omasta mielestäni, mutta se antaa myös kunnille liikkumavaraa. Jos ei sitä tarvitse missään kunnassa nostaa sinne ylärajalle, niin on hyvä asia. Omasta mielestäni se on vain hyvä asia, ettei yhdenkään kunnan tarvitse olla siellä kiinteistöverojen ylärajoilla, ei tarvitse käyttää sitä mahdollisuutta. Se on myös toivottavaa.

Kun edustaja Viitanen toi täällä omassa puheenvuorossaan esille, että ei pureta riittävästi normeja tai hallituspuolueet eivät toteuta sitä tahtoa, mitä hallituspuolueissa sanotaan normien purkamisesta, niin kyllä tosiasia on, että normeja on tälläkin kaudella purettu huomattavasti. Niitä on yli 300 normia, mitkä on purettu, ja kyllä niistä iso osa on nimenomaan rakentamiseen ja kaavoittamiseen liittyviä normeja, joita on purettu ja on kevennetty niitä tehtäviä, mitä on ollut tähän asti.

18.42 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Nyt ihan omalta puoleltani lopetan siis havaintooni, että saimme rehellisen vastauksen äskeisessä puheenvuorossa hallituspuolueiden piiristä, että tämä esitetty lakiesitys ei ole tarpeellinen ja sitä ei kuntien tarvitse käyttää. Tämä on riittävä vastaus siihen, että me täällä teemme tarpeetonta lainsäädäntöä. Tämän jokainen sitten päättäköön tykönänsä sitten, missä määrin tämä nostaa eduskunnan arvovaltaa, missä määrin tämä nostaa hallituksen uskottavuutta ja missä määrin ylipäättään demokratian asemaa kansalaisten silmissä. [Eduskunnasta: Onko nyt hyvä mieli?]

18.43 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Minä jäin vielä miettimään jälleen kerran arvostamani kansanedustaja Torniaisen argumenttia siitä, että alarajoista voidaan luopua sen takia, että koska tässä on nyt näitä ongelmia, niiden korotusta ei tulisi tehdä, mutta samalla perusteella perustellaan sitä, että ylärajoja kannatetaan. Sitä logiikkaa minä en oikein nyt ymmärrä, koska pitäisi päättää, onko kiinteistöveron korottaminen tässä tilanteessa hyvä vai huono asia, ja pitää siitä sitten systemaattisesti kiinni sekä ylä- että alarajojen suhteen. Tätä systemaattista lähestymistä, tällaista ennakoitavuutta voisimme edellyttää kyllä hallitukselta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tuomioistuinlain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 270/2016 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 11/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 11/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

18.44 **Kari Tolvanen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme todella hallituksen esitystä tuomioistuinlain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Lakivaliokunta on perustellut tätä mietinnössään muun muassa seuraavasti: "Hallituksen esityksessä esitetään käräjäoikeuksien määrän vähentämistä 27:stä 20:een. Samalla eräät asiaryhmät keskitettäisiin nykyistä harvempiin käräjäoikeuksiin. Lakivaliokunta pitää esitystä saamansa selvityksen perusteella tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena sekä puoltaa siihen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomioin ja muutosehdotuksin."

Käsitellään ensin käräjäoikeuksien rakenneuudistuksen taustaa ja tavoitteita. Hallitus ehdottaa, että käräjäoikeuksien määrää edelleen vähennetään seitsemällä siten, että käräjäoikeuksia olisi vuoden 2019 alusta 20. Samalla käräjäoikeuksien tuomiopiirejä laajennetaan ja toimipaikkojen määrää vähennetään. Rakenneuudistuksen tavoitteena on turvata lainkäytön laatu ja tuomioistuinten toimintakyky käräjäoikeuksien toimintaympäristön muuttuessa ja taloudellisten reunaehtojen tiukentuessa.

Lakivaliokunta toteaa, että käräjäoikeuksien määrää ehdotetaan vähennettäväksi varsinkin edellisen vuoden 2010 rakenneuudistuksen jälkeen. Käräjäoikeuksien toimintaympäristö on kuitenkin edellisen uudistuksen toteuttamisen jälkeen muuttunut verraten nopeasti. Esityksen perusteluista ilmenee, että käräjäoikeuksissa käsiteltävien asioiden määrä on vähentynyt erityisesti, kun kiinteistön kirjaamisasiat on siirretty Maanmittauslaitokselle. Asiamäärien ennakoidaan vähenevän myös vastaisuudessa vireillä olevien uudistusten myötä. Niin ikään asiointi käräjäoikeuksissa on muuttunut ja muuttuu edelleen sähköisen asioinnin ja videoneuvottelujen lisääntymisen ja kehittymisen myötä. Tämä merkitsee sitä, että kansalaisen on yhä harvemmin välttämätöntä asioida käräjäoikeudessa henkilökohtaisesti. Sähköisen asioinnin edistäminen sekä käräjäoikeuksien asianhallintajärjestelmän uudistaminen edellyttävät kuitenkin huomattavia taloudellisia investointeja samalla, kun taloudelliset reunaehdot ovat tiukentuneet.

Arvoisa puhemies! Saamaansa selvitystä kokonaisuutena arvioituaan lakivaliokunta on päättänyt katsomaan, että rakenneuudistus on välttämätön käräjäoikeuksien toimintakyvyn ja toiminnan laadun turvaamiseksi. Taloudellisten reunaehtojen tiukentumisen vuoksi nykyisen laajuinen käräjäoikeusverkoston ylläpitäminen ja varustaminen nykyaikaisella sähköisen asioinnin ja työskentelyn mahdollistavalla tekniikalla samoin kuin tarvittavilla turvallisuusjärjestelyillä ei ole mahdollista. Samalla käräjäoikeuksien käsittelemät asiat ovat yhteiskunnan monimutkaistumisen ja kansainvälistymisen myötä vaikeutuneet, mikä aset-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

taa vaatimuksia käräjäoikeuksien toiminnalle ja tuomareiden osaamiselle. Valiokunta katsookin, että käräjäoikeuksien yksikkökoon kasvattaminen ja tuomiopiirin laajentaminen hallituksen esittämällä tavalla antaa mahdollisuuden kehittää käräjäoikeuksien toimintaa ja ydinosaamista, sillä suuremmissa yksiköissä voidaan pienempiä yksiköitä helpommin tasata työmäärää samoin kuin edistää tuomareiden erikoistumista ja monijäsenisten kokoonpanojen käyttöä. Tällaisin toimin voidaan pitää huolta lainkäytön laadusta ja samalla edistää pitkäaikaista tavoitetta siirtää oikeudenkäynnin painopiste käräjäoikeuksiin.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenee, että käräjäoikeusverkoston muodostamisessa on tavoiteltu muun muassa sitä, että käräjäoikeudet muodostuvat henkilöstö-, asia- ja väestömäärältään nykyistä tasakokoisemmiksi. Lisäksi verkostosta on pyritty muodostamaan maantieteellisesti kattava siten, että tuomioistuimet ja niiden toimipisteet sijoitetaan tavalla, joka turvaa oikeuden saatavuuden maantieteelliset etäisyydet ja väestön painopistealueet huomioon ottaen. Tämän mukaisesti toimipaikat on pyritty sijoittamaan paikkakunnille, joilla niille on suurin tarve. Samalla tavoitteena on, että toimintoja keskitetään yhteen toimipisteeseen. Taustalla on henkilökohtaisen asiointitarpeen väheneminen samoin kuin se, että tuomioistuimen toimiminen useasta toimipaikasta käsin aiheuttaa usein haasteita tuomioistuimen johtamiselle ja henkilöstölle. Käräjäoikeuksien tuomiopiireissä on kiinnitetty huomiota myös maakuntajakoon sekä ulosotto-, syyttaja- ja poliisiopiireihin samoin kuin kielellisten oikeuksien toteuttamiseen.

Verkoston maantieteellisestä kattavuudesta on esityksen mukaan tarkoitus huolehtia riittävällä määrällä kanslioita ja istuntopaikkoja. Niistä säädetään tuomioistuinlain 2 luvun 4 §:n nojalla oikeusministeriön asetuksella. Muita toimipaikkoja kuin hallinnollisia kanslioita on pyritty jättämään vain silloin, kuin niille on erityiset perusteet esimerkiksi maantieteellisten etäisyyksien vuoksi. Perustuslakivaliokunta on esityksestä antamassaan lausunnossa arvioinut, että käräjäoikeusverkosto säilyy perustuslain 21 §:n kannalta riittävän kattavana, eikä ehdotuksen kokonaisuutena arvioida vaarantavan oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa tuomioistuimessa eikä oikeutta asian asianmukaiseen käsitelyyn. Keskeistä lakivaliokunnan mielestä on, että käräjäoikeusverkostoa arvioidaan tavoitteiden kannalta kokonaisuutena. Maantieteellisen kattavuuden arvioinnin kannalta merkityksellisiä eivät ole pelkästään käräjäoikeuksien määrä vaan myös toimipaikkojen yhteismäärä ja sijainti. Valiokunta katsookin, että kokonaisuutena arvioiden esitettyä 36 toimipaikan verkostoa voidaan pitää varsin kattavana. Eräisiin toimipaikkoihin liittyy kuitenkin kielellisten oikeuksien toteuttamisen kannalta tai muutoin eräitä erityiskysymyksiä, ja uskon, että niistä kuulemme tämän istunnon aikana vielä lisää.

Käräjäoikeuksien ja sen toimipaikkojen maantieteellisellä sijoittumisella on merkitystä oikeuden saatavuuden kannalta. Se, että käräjäoikeuksia ja niiden toimipaikkoja vähennetään, merkitsee väistämättä sitä, että osalle kansalaisista matka tuomioistuimeen voi pidentyä merkittävästikin. Tämä voi lisätä asianosaisille aiheutuvia matkakustannuksia sekä aiheuttaa heille käytännön hankaluuksia. Hallituksen esityksessä kuitenkin arvioidaan, etteivät asianosaisten ja heidän avustajiensa matkakustannukset lisäänty niin merkittävästi, että sillä olisi ratkaisevaa merkitystä esityksen taloudellisia vaikutuksia kokonaisuutena arvioitaessa.

Sitten lyhyesti kielellisistä oikeuksista. Perustuslakivaliokunta on esityksestä antamassaan lausunnossa korostanut tarvetta kiinnittää käräjäoikeusverkoston uudistuksessa erityistä huomiota kielellisiin oikeuksiin ja niiden käytännön toteutumiseen varsinkin vahvasti ruotsinkielisillä alueilla. Lakivaliokunta yhtyy perustuslakivaliokunnan esittämään. Kie-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

lellisten oikeuksien tosiasiallinen toteuttaminen edellyttää ennen muuta sitä, että kaksikielisissä käräjäoikeuksissa on riittävästi sekä suomen että ruotsin kielen taitoista henkilökuntaa.

Saamelaisten kotiseutualue kuuluu uudistuksessa vastaisuudessaakin kokonaisuudessaan Lapin käräjäoikeuden tuomiopiiriin. Käräjäoikeuden lähimpänä saamelaisten kotiseutua oleva Sodankylän kanslia lakkautetaan, mutta Sodankylään jää istuntopaikka, samoin kuin Inariin ja Utsjoelle, jotka sijaitsevat saamelaisten kotiseutualueella. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen, että Sodankylän kanslian lakkauttamisella voi olla vaikutusta saamen kieltä taitavan henkilökunnan rekrytoimiseen. Lakivaliokunta pitääkin tärkeänä asiana kiinnittää tähän uudistuksen käytännön toteuttamiseen erityistä huomiota, ja uudistuksen vaikutuksia tältä osin seurataan.

Sitten taloudelliset vaikutukset lyhykäisyydessään.

Arvoisa puhemies! Ehdotetulla rakenneuudistuksella saavutetaan hallituksen esityksen mukaan säästöjä henkilöstö- ja toimitilakustannuksissa 3—3,5 miljoonaa euroa. Laskelma perustuu siihen, että henkilöstöä voidaan pitemmällä aikavälillä vähentää noin 30—40 henkilötuntivuodella nykyiseen tasoon verrattuna. Toimitilakustannuksissa säästöjä syntyy siitä, että siirrytään entistä harvempiin yksiköihin sekä vähennetään kanslioiden ja istuntopaikkojen määrää. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan laskelmissa on otettu huomioon, että joillakin paikkakunnilla on tarvetta tiivistää olemassa olevia tiloja tai hankkia lisätilaa, mistä syntyy kustannuksia. Toisaalta verkoston supistumisen myötä myös turvajärjestelyjen ja Aipa-varustelujen edellyttämä investointipaine pienenee yhteensä noin 2 miljoonaa euroa ja vuosittaiset käyttökustannukset noin 2 miljoonaa euroa. Edellä mainitut säästöt voivat toteutua vasta uudistuksen toteutumisen myötä ja sillä edellytyksellä, että käräjäoikeusverkostoa ja toimipaikkoja supistetaan esityksen mukaisesti.

Henkilöstön asemasta todetaan, että uudistuksen henkilöstösäästöt perustuvat edellä todetuin tavoin mahdollisuuteen vähentää pitemmällä aikavälillä käräjäoikeuksien henkilökuntaa. Saadun selvityksen mukaan vähennykset kohdistuvat voimakkaimmin kansliahenkilökuntaan. Uudistus ei siten merkitse tuomarien vähentämistä. Valiokunta pitää henkilöstön kannalta erittäin tärkeänä sitä, että henkilöstön vähentäminen pyritään toteuttamaan esityksessä esille tuoduilla tavoin siten, että irtisanomisiin ei olisi pääsääntöisesti tarvetta.

Uudistus tulee merkitsemään huomattavia muutoksia sellaiselle henkilöstölle, jonka työpaikka siirtyy uudistuksen yhteydessä aiempaa kauemmaksi, jopa useiden kymmenien kilometrien päähän. Valiokunta korostaakin sen tärkeyttä, että uudistuksen valmistelussa ja toimeenpanossa kiinnitetään erityistä huomiota henkilöstön asemaan ja heille aiheutuvien haittojen minimointiin. Tärkeää on, että henkilöstön mahdollisuuksia jäädä työskentelemään nykyisille paikkakunnille pyritään kaikin tavoin tukemaan. Myös käräjäoikeuksien johtamiseen on aiheellista panostaa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Seuranta todetaan tärkeäksi, koska lakivaliokunta toteaa, että käräjäoikeuksien rakenneuudistuksessa on useassa suhteessa kyse merkittävästä muutoksesta. Tämän vuoksi lakivaliokunta esittää seuraavaa lausumaehdotusta: "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa käräjäoikeuksien rakenneuudistuksen ja siihen liittyvän mahdollisen summaaristen riita-asioiden käsittelyä koskevan uudistuksen vaikutuksia kiinnittäen erityistä huomiota oikeusturvan alueelliseen saatavuuteen, kielellisten oikeuksien toteutumiseen, taloudellisiin vaikutuksiin ja oikeudellisten palveluiden tarjontaan sekä antaa lakivaliokunnalle edellä mainituista seikoista selvityksen vuoden 2022 loppuun mennessä."

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Tämä lakivaliokunnan mietintö ei poikkeuksellisesti ollut yksimielinen, vaan siihen sisältyy hylkäysehdotuksen sisältävä vastalause, ja uskon, että kohta kuulemme näistä asioista hieman enemmän.

18.56 Mats Löfström r: Värderade fru talman! Regeringens förslag till tingsrättsreform kommer att minska antalet tingsrätter och sessionsplatser mycket märkbart genom nedläggningar och sammanslagningar. Många finländare kommer att få det betydligt längre till tingsrättskanslier och sessionsplatser. Men reformen slår extra hårt mot de svenska strukturerna och riskerar i värsta fall att på längre sikt äventyra möjligheten för svenskspråkiga att få fungerande service, rättsprövning på sitt modersmål.

Som en följd av reformen kommer tingsrätten i bland annat Borgå och Raseborg att läggas ned samtidigt som förvaltningspråket för Österbottens tingsrätt kommer att bli finska. Av de nuvarande sessionsplatserna kommer 14 stycken att läggas ner, bland annat de tvåspråkiga Kimitoön, Kyrkslätt, Kristinestad och Jakobstad.

Jag vill här särskilt framhålla att statliga omorganiseringar inte får leda till att staten inte kan uppfylla sina språkliga skyldigheter. De föreslagna nedläggningarna av kanslier och sessionsplatser drabbar många delar av landet, men nedläggningarna på orter med svenskpråkig befolkning löper risk att i förlängningen förorsaka betydande svårigheter att säkerställa servicen på svenska i framtiden och på så vis också riskera att äventyra rättssäkerheten.

Tingsrättsreformen kommer också att påverka auskuleringsplatserna. Våra tingsrätter har nämligen en synnerligen viktig utbildningsfunktion genom auskuleringsplatser. Genom funktionen säkerställer man bland annat att det finns svenskspråkig personal, domare, inom domstolsväsendet även i framtiden. Det finns ingen annan systematisk svenskpråkig utbildning av domstolspersonal som kan jämföras med detta förfarande, och det är nödvändigt att möjligheten till domstolsauskultering vid tingsrätt fortsättningsvis erbjuds med svenska som arbetsspråk på tillräckligt antal platser.

Regeringens förslag innebär att antalet svenskspråkiga platser skulle minskas från dagens fem till två. Sammanlagt finns i dag 138 auskuleringsplatser i hela landet. Två svenskspråkiga auskuleringsplatser är inte tillräckligt. Redan dagens fem är ett ganska litet antal. Och jag skulle vilja fråga ministern, om ministern hade varit på plats, hur man från regeringens sida hade tänkt lösa det här, för samtidigt noterar jag det arbete som lagutskottet har gjort på den här punkten och välkomnar den ändring man har gjort i 8 § och säger att det är viktigt att man ordnar frågan om auskuleringsplatser också med svenska som språk.

Värderade fru talman! Verksamhet ska kunna ses över, liksom effektiviseringar i rättssystemet, så länge de inte påverkar kvaliteten negativt eller riskerar äventyra rättssäkerheten. Jag konstaterar ändå att propositionen, som i verkligheten kan betraktas som en nedskärning i stället för en reform, innebär stora risker vad gäller rättsskydd och säkrandet av språkliga rättigheter inte bara i teorin utan också i praktiken. Det har ansetts att tillgången till svensksspråkig domstolsservice för den kommande tiden blir avsevärt mycket sämre framför allt i Nyland, vilket mycket riktigt också noteras i själva lagpropositionen. Det här är mycket bekymmersamt och här föreslås inga direkta åtgärder. Detta för att enligt justitieministeriets tjänstemannaarbetsgrupps bedömning spara in under 10 miljoner euro per år.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att förslaget har konsekvenser för de språkliga rättigheterna och den svenskspråkiga domstolsservicen. Det är utan tvekan befo-

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

gat att hänföra rättsskyddets tillgänglighet och kvalitet till den grundlagsenliga rättigheten att i egen sak använda sitt eget språk i domstol. Grundlagsutskottet har också gjort en kritisk observation i att det under beredningen av propositionen kom fram att de nuvarande tingsrätternas svenskspråkiga personal inte är villig att flytta till nya orter. Det förefaller naturligt att detta faktum drastiskt försvårar möjligheterna att tillgodose de språkliga rättigheterna i praktiken.

Arvoisa puhemies! Käytännössä hallituksen esitys merkitsee sitä, että sellaisten tuomioistuinharjoittelupaikkojen lukumäärä, joissa työkieli on ruotsi, vähenee huomattavasti, mikä vaikuttaa suoraan ruotsinkieliseen tuomioistuinpalveluun tulevaisuudessa. Hallituksen on huolehdittava siitä, että näiden tuomioistuinharjoittelupaikkojen saatavuutta ei vaaranneta. Myöskään suunniteltujen säästöjen suuruus ei millään lailla oikeuta ruotsinkielisten oikeusturvan heikkenemistä.

Värderade talman! Ålands tingsrätt blir efter reformen den enda tingsrätten med svenska som förvaltningspråk kvar i hela landet. Förslaget får ändå också negativa konsekvenser för Åland, eftersom det på sikt riskerar att undergräva tillgången till svenskspråkiga tjänstemän inom domstolsväsendet i hela landet. Avslutningsvis hade jag önskat ställa ministern några frågor, men tyvärr är inte ministern på plats.

Valitettavasti ministeri ei ole paikalla vastaamassa kysymyksiin täällä. — Kiitos.

19.01 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssämme on kärjäverkoston supistamista koskeva asia. Sipilän hallitus esittää kärjäoikeuksien määrän vähentämistä 27:stä 20:een kärjäoikeuteen. Hallituksella ei ollut muita perusteita päätöksensä tueksi kuin syntyvät 7,5 miljoonan euron säästöt.

Kärjäoikeuksien vähentäminen johtaa siihen, että monilla kansalaisilla matka lähimpään kärjäoikeuteen muodostuu kohtuuttoman pitkäksi. Tämä lisää alueellista eriarvoisuutta ja heikentää oikeudenhoitoon liittyvien palvelujen saatavuutta. Lainkäyttö kärjäoikeuksissa perustuu suurelta osin asianosaisten henkilökohtaiseen läsnäoloon. Uudistuksen oletamus etäasioinnin ja videoyhteyksien käytön voimakkaasta kasvusta on täysin epärealistinen. Oikeusturvan saatavuuden kannalta tuomioistuinten saavutettavuudella onkin suuri merkitys.

Kärjäoikeuksien vähentämisellä on heijastusvaikutuksia aikaisemmista uudistuksista saatujen kokemusten perusteella myös muiden oikeuspalveluiden saatavuuteen. Asianajotoimistot ja lakiasiaintoimistot pyrkivät toimimaan yleensä tuomioistuinpaikkakunnilla. Kärjäoikeuksien lakkauttamisen myötä nämäkin palvelut sekä niihin liittyvät työpaikat yleensä vähitellen poistuvat paikkakunnalta.

Edellisen kerran kärjäoikeusverkostoa supistettiin Vanhasen kakkoshallituksen aikana vuonna 2010. Tällöin kärjäoikeuksien määrä pudotettiin liki puoleen aikaisemmasta. Tämänkään uudistuksen vaikutuksista oikeusturvan saatavuuteen ja tuomioistuinlaitoksen toimintaan ei ole tehty kunnollista selvitystä. Hallituksen olisi ehdottomasti tullut selvittää edellisen muutoksen vaikutukset tarkkaan, ennen kuin lähdetään jälleen vähentämisen tielle.

Myös kielelliset kysymykset ovat nousseet tässä esityksessä vahvasti esille. Kärjäoikeuksissa, joissa ruotsi on selkeä vähemmistökieli, on tunnetusti ollut haasteita kielellisten

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

oikeuksien toteutumisessa. Jo nyt asian käsittely pitkittyy helposti kuukausia, jos asianosainen haluaa käsittelyn ruotsiksi. Hallituksen esityksen käsittelyssä on väitetty, että kielitaitoisten henkilöiden rekrytointi isompiin toimipisteisiin on helpompaa. Tästä ei kuitenkaan ole mitään käytännön näyttöä, sillä esimerkiksi Espoolla on nykyiselläänkin ongelmia löytää ruotsinkielistä henkilökuntaa.

Kielelliset kysymykset vaikuttavat myös meillä pohjoisessa. Nyt esitetään Sodankylän kansliaa lakkautettavaksi. Se on kuitenkin pohjoisin kunta, missä käytetään saamen kieltä — Vuotson kylässä — joten myös sen kannalta saamen kieli olisi erityisen tärkeä säilyttää.

Oikeusministeri Häkkänen kertoi 6.7.2017, että esittää tuomioistuinviraston perustamista. Tämä on merkittävä tieto. Tarvitaan aikaa selvittää 6.10. tiedotetun tuomioistuinviraston perustamisen vaikutus kärjäoikeuksiin ja kärjäoikeusverkostoon.

Kärjäoikeusuudistusta koskeva hallituksen esitys on yhteydessä myös hallituksen esitykseen summaaristen riita-asioiden keskittämisestä tiettyihin kärjäoikeuksiin. Tämä esitys luvattiin meille lakivaliokuntaan 22.5. Ei ole vielä esitystä kuulunut. Lakiesitysten käsitteleminen yhdessä ei ole siis toteutunut, koska summaaristen riita-asioiden keskittämistä koskeva lakiesitys on viivästynyt ja kärjäoikeusuudistusta on tästä huolimatta viety eteenpäin. Tarvitsemme aikaa selvittää summaaristen riita-asioiden keskittämisen vaikutuksen kärjäoikeusverkoston sekä henkilöstö- ja toimitilatarpeen kannalta.

Tässä esityksessä ontuvat myös säästöt. Hallituksen esityksen säästöarviot ovat heikosti ja epävarmasti perusteltuja. Laskelmissa ei ole kunnollisia arvioita pidempien asiointimatkojen tuomista kustannuksista tuomioistuinten henkilöstölle ja asianosaisille. Henkilöstö ja asiakkaat pannaan maksamaan tämä uudistus. Tarvitaankin aikaa, jotta voidaan selvittää uudistuksen taloudellisia vaikutuksia huomioden myös sen aiheuttamia lisäkustannuksia, joita ei nyt ole tässä esityksessä huomioitu tai arvioitu kunnollisesti.

Tästä johtuen, arvoisa puhemies, esitän esityksen pöydälle jättöä viikolle 45.

19.07 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Meillä on lakivaliokunnassa mielestäni hyvähenkinen, asioihin perehtyvä ja tosiasiat tunnustava kansanedustajatiimi. Arvostamme toisiamme ja erilaisia näkemyksiä ja teemme yhteistyötä yli puoluerajojen, niin kuin pitää tehdä. Tuomioistuinlain osalta ihan viime metreille asti näytti siltä, että kipupisteisiin vastataan, kun me kaikki kuitenkin haluamme puolustaa kielellisiä oikeuksia, terveitä tiloja ja kohtuullisia välimatkoja ja me kaikki kannatamme erityisesti sitä, että ihmisten oikeusturvaa ei vaaranneta vaan siitä pidetään aina kaikissa tilanteissa kiinni. Valitettavasti tämä lakiesitys on pelkkä puhtaasti ideologinen keskittämisen ja säästölaki, jolla heikennetään ihmisten oikeusturvaa välimatkojen kasvaessa ja paikkakunnilta lakipalveluita näivettäessä.

Tämän vuoksi kannatan edustaja Ojala-Niemelän tekemää pöytäamisesitystä.

Puhemies Maria Lohela: Johanna Ojala-Niemelä on Katja Hännisen kannattamana ehdottanut, että asia pannaan pöydälle johonkin viikolla 45 pidettävään täysistuntoon.

Asia on siis jäävä pöydälle. Onko muita ehdotuksia pöydällepanon ajankohdasta?

Keskustelu pöydällepanon ajankohdasta päättyi.

Asia pantiin pöydälle viikolle 45.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

9. Hallituksen esitys eduskunnalle tutkintavankeuden vaihtoehtoja ja järjestämistä koske- vaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 252/2016 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 10/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

19.10 Kari Tolvanen kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt tällä kertaa meillä on käsittelyssä hallituksen esitys tutkintavankeuden vaihtoehtoja ja järjestämistä koskeväksi lainsäädännöksi, ja otan tästä muutamia asioita nyt esiin tässä.

Elikkä tässä on nyt kysymys kahden uuden tutkintavankeuden vaihtoehtona olevan pakkokeinon, tehostetun matkustuskiellon ja tutkinta-arestin, lisäämisestä pakkokeinolakiin. Esityksen mukaan tuomioistuin voisi määrätä rikoksesta epäillyn vangitsemisen tai vangittuna pitämisen sijasta teknisin välinein valvottuun tehostettuun matkustuskieltoon, jos matkustuskielto olisi riittämätön pakkokeino ja muut pakkokeinolaissa säädetty edellytykset täyttyisivät. Tehostettu matkustuskielto voitaisiin määrätä ennen vastaajan tuomitsemista rangaistukseen. Sen jälkeen, kun vastaaja olisi tuomittu ehdottomaan vankeusrangaistukseen, tuomioistuin voisi vangitsemisen tai vangittuna pitämisen sijasta määrätä tuomitun henkilön teknisin välinein valvottuun tutkinta-arestiin, jos pakkokeinolaissa säädetty edellytykset täyttyisivät ja tuomittu rangaistus olisi vähemmän kuin kaksi vuotta vankeutta. Nämä kaksi uutta pakkokeinoja saivat lakivaliokunnassa yksimielisen kannatuksen, koska pidettiin tärkeänä, että tutkintavankeuden vaihtoehtona on myös tällaisia muita keinoja.

Sen lisäksi tähän hallituksen esitykseen sisältyy eräs erittäin merkittävä muutos tutkintavangin säilyttämiseen poliisin tiloissa. Tätä säilytysaikaa lyhennettäisiin nykyisestä pääsääntöisestä enimmäisajasta eli neljästä viikosta seitsemään päivään. Tutkintavankia ei saisi pitää poliisin säilytystilassa seitsemää vuorokautta pidempää aikaa, ellei siihen olisi poikkeuksellisen painavaa, tutkintavangin turvallisuuteen tai erillään pitämiseen liittyvää syytä. Tässä on taustana se, että Suomea on toistuvasti käyty tarkastamassa ja Suomi on myös saanut moitteita ja huomautuksia. Esimerkiksi Euroopan neuvoston kidutuksen ja epäinhimillisen kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi toimiva komitea CPT ja samoin YK:n kidutuksen vastainen komitea ovat patistaneet Suomea muuttamaan käytäntöään ja lainsäädäntöään ensi tilassa. Myös eduskunnan oikeusasiamies on tehdessään tarkastuksia useisiin poliisivankiloihin kiinnittänyt huomiota poliisivankiloiden huonoon kuntoon ja soveltumattomuuteen vapautensa menettäneiden pidempiaikaiseen säilytykseen.

Tässä asiassa kuultiin hyvin paljon eri asiantuntijoita, ja päällimmäisenä viestinä oli se, että tämä saattaa vaikeuttaa rikoksen esitutkintaa, etenkin alueella, missä etäisyydet ovat pitkät. Ja tässä yksimielisessä mietinnössään valiokunta on tehnyt erilaisia muutosehdotuksia, mutta tärkein ja merkittävin tähän tutkintavangin säilytykseen liittyvä muutosehdotus on se, että tässä 3. lakiehdotuksessa, jossa tätä käsitellään, 2 luvun 1 §:n 3 momenttia

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

täsmennetään siten, että poikkeuksellisen painava rikoksen esitutkintaan liittyvä syy lisätään perusteeksi, joka mahdollistaa tutkintavangin säilyttämisen poliisin tiloissa yli seitsemän vuorokautta. Tämä koskisi esimerkiksi tilanteita, joissa rikoksen esitutkinta olisi niin keskeneräinen, että tutkintavangin siirtäminen kaukana sijaitsevaan vankilaan vaarantaisi koko esitutkinnan. Säännöksen soveltamisen kannalta merkityksellisiä voivat olla myös esimerkiksi järjestäytyntä rikollisuutta ja ihmiskauppaa koskevat tilanteet. Säännös voisi soveltua tilanteisiin, joissa on kyse laajasta rikoskokonaisuudesta, jossa on useita epäiltyjä ja paljon yhteydenpitorajoituksia. Asian arviointi olisi tietysti tuomioistuimen harkinnassa.

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunnassa katsottiin erittäin tärkeäksi saada tällainen muutos tähän hallituksen esitykseen, ja tältä osalta ja kaikilta muiltakin osin tämä hallituksen esitys on täysin yksimielinen. Voi sanoa, että tämän hallituksen esityksen olisi pitänyt tulla jo vuosikymmeniä sitten ja nämä puutteet hoitaa jo silloin, jotta olisimme saaneet esimerkiksi sellaisen mallin, joka on Ruotsissa, eli tutkintavankila on rikosseuraamusviraston alaisuudessa, samassa paikassa missä poliisivankila.

Mutta nyt tämä lakivaliokunnan mietintö on täysin yksimielinen, ja uskon, että tästä ei tarvitse sen enempää dramatiikkaa eli äänestyksiä tai pöydällepanoja esittää. — Kiitoksia.

19.15 Ville Tavio ps: Arvoisa rouva puhemies! Tuohon edustaja Tolvasen puheeseen on helppo yhtyä, ja olimme tosiaan yksimielisiä. Tutkintavankeudessa säilyttämisen merkittävä aikapienennys poliisivankilan tiloissa on sinänsä tosiaan tutkinnallisista syistä meille aika huono juttu. Edustaja Tolvanen on varmaan poliisitaustaisena edustajana aika samaa mieltä, että tämä on huono juttu, mutta asia on juuri niin kuin tuossa puheessa kuvattiin: tilanne on kuitenkin se, että tämä olisi pitänyt jo aikoja sitten tehdä ja poliisivankiloiden huonot kunnat ja säilytystilat eivät ole oikein soveltuviakaan pidempiaikaiseen vankeuteen, säilytykseen. Eli hyvä, että puolueet tässä yksimielisesti tunnustavat tuon vankien oikeuden päästä inhimillisiin tiloihin niin pian kuin suinkin mahdollista ja niin nopeasti kuin tutkinta sitten joustaa. Me luotamme suomalaiseen poliisiin, että se suorittaa tutkintoja riipeästi ja että prosessit saadaan siellä esitutkinnassa sellaiselle mallille, että tämä on sopuisuudessa nyt ihmisoikeuksien kanssa ja vangit pääsevät sitten ajoissa vankiloiden kunnolisiin tiloihin.

19.17 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä oli tosiaan varsin selkeä ja yksimielinen mietintö, ja uskoimme saavamme tähän kaikki ne asiat, joita oli tärkeä mainita.

Nostan nyt vielä täältä yhden asian, joka on kyllä mainittu mutta joka ansaitsee kyllä selkeän huomion, ja se on tämä, että eduskunnan oikeusasiamies on kiinnittänyt erityistä huomiota vankiloiden kuntoon. Tämä vankiloiden huono kunto nousee meillä nyt kaikenlaisissa käsittelyissä lakivaliokunnassa esiin, ja olisi korkea aika, että oikeusministeriössä tehtäisiin vankiloiden korjausohjelma, uudistusohjelma, joka olisi eduskuntakausiin yli menevä toimenpide, jossa näkisimme selkeästi 10—15 vuoden aikana, miten meidän vankilamme saadaan korjattua, ja siinä sitten pysyttäisiin. Tämän asian halusin tässä aivan erityisesti nostaa esille.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 252/2016 vp sisältyvien 1.—6. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetun uuden, 7. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisilain 2 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 37/2017 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 17/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 17/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

19.19 Kari Kulmala si: Arvoisa rouva puhemies! Tällä esityksellä poliisilain 2 luvun turvallisuustarkastussäätelyä täsmennetään ja täydennetään niin, että poliisi voi jatkossa tehdä nykyistä kattavampia turvallisuustarkastuksia erityistä suojelua tai erityistä valvontaa edellyttävissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Mielestäni tämä lakiesitys on enemmän kuin aiheellinen.

Esityksen mukaan poliisimiehellä olisi jatkossa tilanteen välttämättä edellyttäessä oikeus tarkastaa henkilö paitsi vaaraa aiheuttavien esineiden ja aineiden varalta, myös sen varmistamiseksi, ettei henkilöllä ole hallussaan sellaisia esineitä tai aineita, joiden hallussapito tilaisuudessa on muuten laissa tai lain nojalla kielletty. Näitä ovat esimerkiksi kokoontumislain 23 §:n 3 momentin nojalla kielletyt alkoholijuomat ja muut päihdyttävät aineet sekä laittomasti hallussa olevat huumausaineet.

Tämän lisäksi poliisimiehen oikeutta tarkastuksen tekemiseen tapahtumapaikoilla täydennettäisiin nykyisestä siten, että poliisimies voisi tilanteen edellyttäessä kohdistaa turvallisuustarkastuksen myös tilaisuuden järjestämisalueella olevaan henkilöön. Mielestäni tämäkin ehdotus on perusteltu muutos. Poliisimies voi ehdotuksen mukaan tilanteen niin edellyttäessä kohdistaa turvallisuustarkastuksen myös tilaisuuden järjestämisalueella olevaan henkilöön eikä vain tilaisuuteen saapuvaan, sieltä poistuvaan tai tilaisuuden järjestämispaikan välittömässä läheisyydessä olevaan henkilöön, kuten nykyisin. Tämä on hyvä uudistus, vaikka entistäkin lakia on paljon kritisoitu tiettyjen tahojen toimesta. Tavoitteena tulee olla tilaisuuksien järjestyksen ja meidän kaikkien turvallisuuden parantaminen, ja siihen myös tämä lakiesitys pyrkii. Tämä tavoite on kannatettava erityisesti nykyisessä turvallisuustilanteessa.

Nämä ehdotetut muutokset varmistavat osaltaan sen, että poliisimiehellä on alueellisesti riittävän kattava oikeus erilaisten tilaisuuksien järjestyksen ja turvallisuuden välttämättä edellyttämän tarkastuksen suorittamiseen. Järjestyksenvalvojalla ja poliisilla on mahdollisuus tarkistaa tilaisuuden osanottajat ja näiden mukana olevat tavarat. Molemmilla on ollut hieman erilaiset toimivaltuudet. Esitetyn mukaisesti ehdotettu sääntely on tarkoituksenmukainen myös molempien toimivaltuuksien sääntelyn johdonmukaisuuden kannalta. Turvallisuustarkastus toimitetaan käsin tunnustelemalla tai esimerkiksi koulutettua koiraa

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

käyttään. On selvää, että tarkastuksessa ei saa puuttua tarkastettavan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen enempää kuin tehtävän suorittamiseksi on välttämätöntä ja tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Pidänkin erittäin tärkeänä, että huumekoiraa voidaan käyttää aktiivisesti jo esimerkiksi festivaalialueen portilla. Koira seuloo samalla tavoin tarkalla nenällään tuoksut huumeista kuten tutka liikenne-nopeusvalvonnassa ylinopeutta ajavat tai alkometri liikenteessä humalassa ajavat.

Arvoisa puhemies! Pidän tätä hallituksen esitystä erittäin hyvänä ja tarpeellisenä.

19.22 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Vaikka hallitus ja sisäministeri ovatkin kyllästymiseen asti hokeneet, ettei pelolle saa antaa valtaa, niin on hyvä, että hallituksenkin piirissä on todettu väistämätön suomalaisen ja eurooppalaisen turvallisuustilanteen muutos tämän kansainvaelluksen takia. Pelkät puheet eivät riitä. Parempi myöhään kuin ei silloinkaan, sanoisi vanha kansa. On hyvä, että poliisille suodaan mahdollisuus nykyistä kattavampien turvallisuustarkastuksien tekemiseen erityistä suojelua tai erityistä valvontaa edellyttävissä tilaisuuksissa tai tapahtumissa. Tämä yksittäinen muutos on kannatettava. Toivoisin kuitenkin, että näitä asioita katsottaisiin myös laajempana kokonaisuutena yksittäisten muutosten lisäksi ja ylitse.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 37/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle Etelä-Afrikan ja Intian kanssa diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisissä järjestöissä toimivan edustuston työntekijän perheenjäsenen ansiotyön tekemisestä tehtyjen sopimusten hyväksymisestä sekä laeiksi sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 128/2017 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 10/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 128/2017 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle yhdistelmärangaistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 268/2016 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 9/2017 vp

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Keskustelu

19.24 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Suomalainen rangaistusjärjestelmä, erityisesti oikeuslaitoksen tulkitsemana, on monelle tavalliselle kansalaiselle käsittämätön ymmärrettäväksi. Suomalaisen on vaikea ymmärtää sitä, miten rikollinen voi olla ensikertalainen monta kertaa, jos vain jää harvakseltaan kiinni rikoksista. Tämän takia kaikki toimet, mitä me lainsäätäjinä voimme tehdä sen eteen, että rangaistukset vastaisivat edes välttävästi kansalaisen oikeustajua, ovat suositeltavia. Valitettavasti oikeuslaitoksella olisi paljon petrattavaa meidän lainsäätäjien tahdon tulkitsemisessa, mutta siihen tulkintaan me emme täällä voi vaikuttaa.

Nyt hallitus on esittämässä uudenlaista rangaistusta, joka koostuisi ehdottomasta vankeudesta ja sen jälkeisestä valvonta-ajasta. Tämä rangaistus tuomittaisiin vakavan rikoksen uusijalle, jota on pidettävä erityisen vaarallisena toisen hengelle, terveydelle tai vapaudelle. On tietysti hyvä, että hallitus noteeraa tarpeen pitää vaaralliset rikoksen uusijat pois tekemästä rikoksia, mutta on kysyttävä, mihin me tarvitsemme uusia rangaistusmuotoja valvonta-aikoihin, kun voisimme samalla vaivalla pitää näitä vaarallisia rikollisia riittävän kauan vankilassa.

19.25 **Ville Tavio ps:** Arvoisa puhemies! Tuo edustaja Mäkelän esittämä huomio suomalaisen rangaistusjärjestelmän tietyistä epäjohtomukaisuudesta on aika merkittävä, ja tämä liittyy osaltaan siihenkin, että hallituksen teettämässä kansan yleinen oikeustaju -selvityksessä kävi ongelmalliseksi juuri se, että keskiverto ihminen ei ehkä Suomessa edes miellä sitä, että ei niitä rangaistuksia, mitä uutisoidaan, istuta kokonaan vankilassa. Eli kun puhutaan ehdottomasta vankeusrangaistuksesta, niin ei sitä siellä vankilassa koko aikaa useinkaan olla.

Tässä tapauksessa tämä uudistus kuitenkin koskee sellaisia kaikkein vakavimpia rikoksia, joissa tämä koko aika toisinaan sitten istutaankin kokonaan vankilassa, ja tätä nykyistä rangaistuksen kärsimistä kokonaan ehdottomassa vankeudessa käytetään aika harvoin. Se on valitettavaa, miten sekin on jäänyt sellaiseksi, ei ihan voi sanoa, että lain kuolleeksi kirjaimeksi, tämmöisissä hyvin, hyvin harvoissa vakavissa yksittäistapauksissa. Siinä mielessä on valitettavaa, että tämä hallituksen nyt esittämä valvonta-aika tähän lisäksi jää samoin torsoksi kuin tuo aikanaan säädetty koko rangaistusajan kärsiminen vankilassa. Mutta kuitenkin tämä on suotavaa, että voidaan mahdollistaa myös koko rangaistusajan jälkeinen valvonta. Ja tässähän perustuslakivaliokuntakin pohti tätä, miten tämä sitten on rikosoikeusjärjestelmän kanssa sopusoinnussa, ja se oli siinä rajoilla ehkä, mutta onneksi tässä enemmistö nyt kuitenkin päätyi hyvään ratkaisuun ottaa tämä käyttöön.

19.27 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä on juurikin näin kuin edustaja Tavio sanoi, että eräs käsittämätön asia on se, että käytännössä seuraamus rikoksesta voi olla aivan eri kuin tuomio. Näissä käytetään useinkin perusteena, vähintään rivien välistä luettuna, sitä, että ihmisten pitäminen vankilassa olisi kallista. Tämä ei kuitenkaan ole mielestäni ollenkaan järkevä tai uskottava peruste, koska yhteiskunnan on rangaistava rikoksista lakien mukaan. Ei voi käyttää perusteena sitä, että rankaiseminen tulee liian kalliiksi — kaikkiin muihinkin yhteiskunnan lakisääteisiin velvoitteisiin sen rahan on vain löydyttävä.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 268/2016 vp sisältyvät 1.—12. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 84/2017 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 11/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 84/2017 vp sisältyvät 1.-2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain ja rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 86/2017 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 12/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 86/2017 vp sisältyvät 1.-2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

15. Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 2016

Kertomus K 13/2017 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 1/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 25.10.2017 pidettävään täysistuntoon.

16. Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus vuodelta 2016

Kertomus K 8/2017 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 2/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 25.10.2017 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 109/2017 vp

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väestölaskentalain kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 89/2017 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 18/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 25.10.2017 pidettävään täysistuntoon.

18. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 25.10.2017 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.29.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen